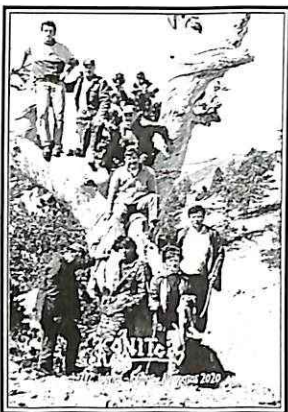

ΚΟΝΙΤΕΑ

212. Ιούλιος - Ιούλιος - Αύγουστος 2020

212. Ιούνιος - Ιούλιος - Αύγουστος 2020
(Φωτ. Εξαφύλλου: "Σμόλικας 2000")

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

και Υπεύθυνος κατά Νόμο:

Σωτήρης Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. - fax. 26550 22212

Κιν. 6979138737

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:

Ανδρέου Ηλίας

Τουφίδης Σωτήρης

Τσιάνγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 15 Ευρώ,

Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές

στον υπεύθυνο Σ. Τουφίδη

ή

Τρ. Πειραιώς: 6302-010076-607

IBAN: GR 32 0171 3020 0063 0201 0076 607

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 211 Μάρτης - Απρίλης - Μάης 2020 • Euro 3

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

Σελ.

137	Τι μας θύμισε η "Καραντίνα", Σ.Τ.
139	Εκδήλωση στη Φούρκα
141	Εκδηλώσεις για τον Άγιο Παΐσιο
144	Παρουσίαση ευεργετών, Η. Ανδρέου
153	Η Επαρχία Κόνιτσας κατά το 1821, Χ. Γκούτου
161	Η περιώνυμη γέφυρα Κόνιτσας, Θ. Ζιώγα
168	Αποδημία -Ξενητιά, Κων. Δάφνη
173	Τιμή και δόξα στους 12 Αποστόλους, Ι. Δάφνη
175	Η Παναγία μας, Σωκ. Οικονόμου
177	Ανεμογεννήτριες και Αιολ. Πάρκα, Γ. Μαυρογιάννη
179	Εύθυμα και σοβαρά, Μ. Σπηλιόπουλου
182	Βιβλιοκριτική, Κ. Πετσάλλικου
184	Κόνιτσα (ποίημα), Γαβραίος
184	Το πένθος (ποίημα), Φ. Γιαννούχου
185	Κορονοϊός (ποίημα), Δ. Μητσόκα
186	Θέμα παιδείας, Η. Ανδρέου
187	Έθιμα - τραγούδια γάμου, Γρηγ. Βέλκου
192	Τριάκοντα ημερών αιχμαλωσία, Ν. Βεκιάρη
195	Από τον Δήμο
198	Σχόλια - Ειδήσεις - Κοινωνικά

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ι Δ Η

Γαριβάλδη 10,
45221 Ιωάννινα
τηλ. 26510 77358
e_theodo@otenet.gr

Τι μας θύμισε η "καραντίνα"

του Σωτήρη Τουφίδη

Με την «καραντίνα» λόγω του κορονοϊού περιοριστήκαμε, σχεδόν δύο μήνες στα σπίτια μας χωρίς πολλές επαφές μεταξύ μας ακόμα και με τα παιδιά και τα εγγόνια μας.

Αυτή η κατάσταση ήταν πρωτόγνωρη για τους νεότερους, όμως σε πολλούς από εμάς τους μεγαλύτερους, που ζήσαμε τον καιρό της γερμανικής κατοχής, ζωντάνεψαν πικρές μνήμες. Τότε όλα τα 'σκιαζε ο φόβος και τα πλάκωνε η σκλαβιά.

Οι κατακτητές έλεγχαν τα πάντα και τη νύχτα απαγόρευαν την κίνηση στις πόλεις.

Ο κόσμος απέφευγε όσο μπορούσε τις άσκοπες μετακινήσεις και για να πάει από την ύπαιθρο στις πόλεις έπρεπε να έχει άδεια (papier).

Με την κατάσχεση τροφίμων από τους Γερμανούς δυσκόλευσε η ζωή των κατοίκων και πολλοί πέθαναν από την πείνα το 1941.

Σιγά-σιγά όμως, ο λαός οργανώθηκε, αντιμετωπίζοντας την κατάσταση της καθημερινότητας με διάφορους τρόπους.

Στο χωριό μου, όπως και στα άλλα χωριά της περιοχής, στην αρχή ο αγώνας ήταν να εξασφαλίσει ο κόσμος το ψωμί. Πολύμερα ταξίδια άρχισαν από περιοχή σε περιοχή ακόμα και προς τη γειτονική Αλβανία - για ανταλλαγή ειδους με είδος, πώληση ρούχων, κοσμημάτων και άλλα.

Μεγάλη ήταν και η βοήθεια από την εκμετάλλευση του πλούσιου δάσους βελανιδιάς του χωριού.

Αρκετοί χωριανοί έγιναν περιστασιακοί ξυλοκόποι και καρβουνιάρηδες. Συνεργαζόμενοι σε παρέες έφτιαχναν καμίνια και μεταφέροντας τα κάρβουνα στα Γιάννενα με κάρα και «καρνάβαλους» της εποχής, έπαιρναν κάποια χρήματα και προμηθεύονταν λίγο λάδι, σαπούνι, αλάτι και άλλα. Τότε οι Γιαννιώτες ζεσταίνονταν με μαγκάλια.

Το γιδοπρόβατο βοήθησαν και αυτά με το γάλα, βούτυρο, κρέας, μαλλί και τα μουλάρια, άλογα, βόδια, για το όργωμα, σπαρμό κλπ.

Αλλά δεν ήταν μόνο το φάσμα της πείνας που αντιμετώπιζαν οι κάτοικοι, υπήρχε και η έλλειψη ειδών καθημερινής χρήσης (οικιακά σκεύη, εργαλεία, παπούτσια κλπ).

Εδώ βοήθησε η επινοητικότητα, λόγω της ανάγκης (η ανάγκη βγάζει... λάδι) κατά τη λαϊκή παροιμία. Έτσι για να γλιτώσουν από την «ξυπολησιά» έφτιαχναν παπούτσια ξύλινα. Κόψιμο σανίδας στο σχήμα της πατούσας, ένα λουράκι μπροστά και ένα πλαγιαστό πίσω και έτοιμα τα «τσόκαρα» που κροτάλιζαν σ' όλο το πλακόστρωτο, αλλά ήταν μία λύση. Αργότερα η κατάσταση βελτιώθηκε με παπούτσια από λάσπη αυτοκινητών.

Τα κονσερβοκούτια έγιναν πολυτίμητα. Ο τενεκεντζής του χωριού έβαζε ένα χερούλι και ο μαστραπάς (κανάτα) ήταν έτοιμος. Μάλιστα αν ήταν και μεγάλο, όπως αυτό από τυρί Ολλανδίας, γινόταν ή μεγάλη κανάτα ή κουβάς για το πηγάδι. Κουβάδες γί-

Εταιρεία
Δωρεά
Ημερομ.
Αριθμ.

137
Ευδοκίου
21.9.2020
24634

νονταν και από ...κράνη που είχαν βρεθεί εδώ και εκεί μετά την αποχώρηση των Ιταλών το 1940.

Από τα φονικά σύνεργα του πολέμου (χειροβομβίδες παλικές) αφού αφαιρούσαν τον πυροδοτικό μηχανισμό (καψούλια) τις χρησιμοποιούσαν για ταμπакιέρες, αλατιέρες, κουδουνάκια, με ένα λουράκι, για τα γιδοπρόβατα. Από άδειες σφαίρες (κάλυκες) γίνονταν αναπήρες (τσακμάκια).

Σβάρνα (γεωργικό εργαλείο) για το θρυμμάτισμα των σβόλων στα οργωμένα χωράφια, έπλεκαν βέργες από φράζο. Μετά τον πόλεμο χρησιμοποιήθηκαν οι σιδε-

ρένιες σβάρνες.

Με σωλήνες από ορθοστάτες, παλικών σκηνών, έκαναν φλογέρες. Ακόμα και πρόκες λόγω έλλειψης – έφτιαχναν με σύρματα των τηλεφωνικών γραμμών. Πέταλα για το καλίνωμα των ζώων έφτιαχναν οι σιδεράδες κόβοντας χοντρές λαμαρίνες.

Γενικά, για όλες τις ανάγκες βρισκόταν η πιο πρακτική λύση με ό,τι υλικά υπήρχαν κι έτσι πέρασαν εκείνες οι δύσκολες μέρες.

Αυτά τα αναφέρουμε για να πάρουν μια ιδέα οι νέοι μας που σήμερα δεν τους λείπει τίποτε.

Εκδήλωση στη Φούρκα

Τη μνήμη της γυναίκας της Πίνδου, των αξιωματικών Κωνσταντίνου Δαβάκη, Αλέξανδρου Διάκου και όλων των ηρώων του έπους του 1940, παρουσία του υφυπουργού Προστασίας του Πολίτη Ελευθερίου Οικονόμου, τίμησαν η Περιφέρεια Ηπείρου και ο Δήμος Κόνιτσας με τη διοργάνωση λιτής εκδήλωσης στη Φούρκα Κόνιτσας τη Δευτέρα 20 Ιουλίου 2020.

Στο μνημείο των πεσόντων στο ύψωμα του Προφήτη Ηλία στη Φούρκα εψάλη δοξολογία και επιμνημόσυνη δέηση χοροστατούντος του Μητροπολίτη Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέα. Ακολούθησε κατάθεση στεφάνων στις προτομές του Κ. Δαβάκη και Α. Διάκου και σύντομη τοπογραφική ενημέρωση από αξιωματικό της 8ης ΜΠ Ταξιαρχίας. Τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε η φιλόλογος κ. Γιάννα Νίκου με κύρια αναφορά στη σημασία της προσφοράς των Γυναικών της Πίνδου. Στη συνέχεια ακολούθησε μικρή δεξίωση στην πλατεία της Κοινότητας Φούρκας, όπου χαιρετισμό απηύθυναν ο Υφυπουργός κ. Λευτέρης Οικονόμου, ο Περιφερειάρχης Ηπείρου κ. Αλέξανδρος Κακριμάνης και ο Δήμαρχος Κόνιτσας. Για πρώτη φορά, λόγω των έκτακτων μέτρων για την αντιμετώπιση του κινδύνου διασποράς της πανδημίας, δεν πραγματοποιήθηκε η αναπαράσταση της πορείας των Γυναικών της Πίνδου και του τραυματισμού του Αξιωματικού Κωνσταντίνου Δαβάκη.

Στην εκδήλωση παρέστησαν ως εκπρό-

σωπος της Κυβέρνησης ο Υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη κ. Λευτέρης Οικονόμου, ο Περιφερειάρχης Ηπείρου κ. Αλέξανδρος Κακριμάνης, ο Δήμαρχος Κόνιτσας κ. Νικόλαος Εξάρχου, ο Γενικός Επιθεωρητής Αστυνομίας Βορείου Ελλάδος Αντιστράτηγος Κωνσταντίνος Σκούμας, ο Διοικητής της 8ης Ταξιαρχίας ταξίαρχος Χρήστος Σιόρεντας, ο Γενικός Περιφερειακός Αστυνομικός Διευθυντής Περιφέρειας Ηπείρου ταξίαρχος Κωνσταντίνος Δούβαλης, ο Αστυνομικός Διευθυντής Ιωαννίνων κ. Βασίλειος Μουσελίκης, ο Διοικητής του 583 Τ.Π. Γεώργιος Χαρίτος, ο Διοικητής της Πυροσβεστικής Κόνιτσας κ. Παναγιώτης Νάκος, οι Αντιπεριφερειάρχες κα Αγνή Νάκου - Δασούλα και κ. Οδυσσεάς Πότσης, οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι κα Γιούλα Μητροκώστα και κ. Πρόδρομος Γαϊτανίδης, οι Αντιδήμαρχοι κ. Δημήτριος Χήρας και κ. Νικόλαος Τσιαλιαμάνης, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι κα Κατερίνα Δημάρατου και κ. Νικόλαος Καλτσούνης, οι Πρόεδροι των Τοπικών Κοινοτήτων Φούρκας, Αγίας Παρασκευής και Σαμαρίνας, εκπρόσωποι τοπικών Αρχών, φορέων κ.ά.

Επίσης, αναγνώστηκαν οι χαιρετισμοί του Προέδρου της Βουλής κ. Κωνσταντίνου Τασούλα και των Βουλευτών Ιωαννίνων κ. Σταύρου Καλογιάννη, κ. Γιώργου Αμυρά, της κας Μαρίας Κεφάλα και Μερόπης Τζούφη, που απουσίαζαν λόγω κοινοβουλευτικών υποχρεώσεων.

Εκδηλώσεις για τον Άγιο Παΐσιο

Από την Μητρόπολη και τον Δήμο Κόνιτσας πραγματοποιήθηκαν στην Κόνιτσα τριήμερες εκδηλώσεις (10-12/7) στη μνήμη του Αγ. Παΐσιου.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΣΑΒΒΑΤΟ 11 ΙΟΥΛΙΟΥ 2020

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΙΟΥΛΙΟΥ 2020

9:00 - 18:30: Επίσκεψη στην Οικία του Οσίου Παΐσιου και ξενάγηση από κληρικούς της Ιεράς Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσας.

18:30 - 19:00: Μετάβαση στο Εξωκλήσι της Αγίας Βαρβάρας.

19:00 - 20:00: Παράκληση του Οσίου στο ανωτέρω Εξωκλήσι.

Πορεία από το πέτρινο γεφύρι της Κόνιτσας στην χαράδρα του Αώου έως τη Μονή Στομίου (απόσταση διαδρομής 5χλμ.).

Υπάρχει δυνατότητα να ακολουθήσει κανείς το παλιό μονοπάτι από όπου διέρχονταν ο Όσιος Παΐσιος.

07:30 - 10:30: Όρθρος και Θεία Λειτουργία στο νέο Ναό του Αγίου Παΐσιου στην Ιερά Μονή Στομίου.

10:30 -12:30: Ξεναγήση στη Μονή Στομί-
ου και στο κελί του Οσίου.

19:00 - 20:30: Μέγας πολυαρχιερατικός
Εσπερινός στον Ιερό Προσκυνηματικό
Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιωλού.

20:30 - 21:00: Απάνευση της Ιερής Εικόνας
του Οσίου Παΐσιου από τον Ιερό Ναό του
Αγίου Κοσμά προς την Οικία του Οσίου
Παΐσιου και επιστροφή στο Ναό.

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΙΟΥΛΙΟΥ 2020

07:00: Όρθρος στον Ιερό Προσκυνηματι-
κό Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιωλού.

07:30: Καταβασίες.

08:30 -10:30: Πανηγυρική πολυαρχιερατι-
κή θεία Λειτουργία.

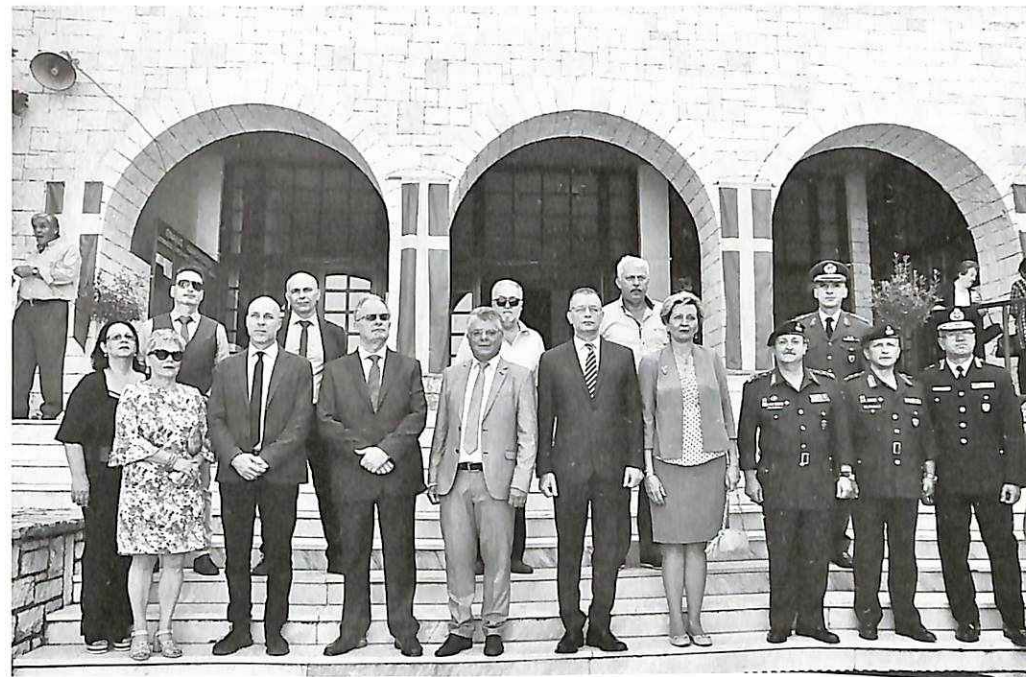
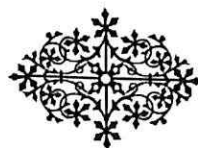
10:30 -11:00: Μικρή Δεξίωση στο Δημαρ-
χείο.

*θα τηρηθούν όλα τα προβλεπόμενα εκ
της Ελληνικής Πολιτείας μέτρα προστασίας
λόγω της πανδημίας.

Τις εκδηλώσεις τίμησαν με την παρου-
σία τους: Ο πρόεδρος της Βουλής κ. Κ. Τα-
σούλας, ο Υφυπ. Εθνικής Άμυνας κ. Αλκ.
Στεφανής, οι Μητροπολίτες Νέας Κρήνης
και Καλαμαριάς κ.κ. Ιουστίνος, Ζιχνών και
Νευροκοπίου κ.κ. Ιερόθεος, ο Δρυϊνιούπό-
λεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Αν-
δρέας, οι Βουλευτές Ηπείρου κα Μαρία

Κεφάλα και Γεώργιος Αμυράς, ο Περιφε-
ρειάρχης Ηπείρου κ. Αλέξανδρος Κακρι-
μάνης σε μέρος των εκδηλώσεων, ο Διοι-
κητής του Γ' Σώματος Στρατού Αντιστράτη-
γος κ. Δημήτριος Κούκκος, ο Διοικητής της
VIII ΜΠ Ταξιαρχίας ταξίαρχος κ. Χρήστος
Σιόρεντας, ο Αστυνομικός Διευθυντής
Ιωαννίνων κ. Βασίλειος Μουσελίκης, ο Πε-
ριφερειακός Διοικητής Πυροσβεστικών
Υπηρεσιών Ηπείρου κ. Απόστολος Βασδέ-
κης, ο Αναπληρωτής Γενικός Περιφερει-
ακός Αστυνομικός Διευθυντής Ηπείρου κ.
Βασίλειος Λαγός, οι Αντιδήμαρχοι και Δη-
μοτικοί Σύμβουλοι του Δήμου Κόνιτσας, οι
Περιφερειακοί Σύμβουλοι κα Γιούλα Μη-
τροκώστα και κ. Πρόδρομος Γαϊτανίδης, ο
πρώην Βουλευτής κ. Μιχάλης Παντούλας,
ο Πρόεδρος της Κοινότητας Κόνιτσας κ.
Πρόδρομος Χατζνεφραιμίδης, εκπρόσω-
ποι στρατιωτικών, αστυνομικών, πυροσβε-
στικών και τοπικών αρχών και πλήθος πι-
στών τιμώντας τον Άγιο.

Με την ευκαιρία της εδώ παρουσίας των
υψηλόβαθμων πολιτικοστρατιωτικών Αρ-
χών ο Δήμαρχος έθεσε υπόψη τους ζητή-
ματα που αφορούν τον Δήμο και τους ξε-
ναγήσε στην πατρική οικεία Παΐσιου και
στο υπό σύσταση Στρατιωτικού - Ιστορικού
Μουσείου.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΤΟΠΙΩΝ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ

Μιχαήλ Παπαχρηστίδης

Επιμέλεια Ηλία Ανδρέου

Αριθμός 892.
ΔΩΡΕΑ ΕΝ ΖΩΗ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΔΡΑ. 150.000.-
Εν Κονίτση καί εν τῷ Ειρηνοδικειακῷ Καταστήματι ἰδιο-
κτησίας Ἀφροδίτης χήρας Γεωργίου Κήττα, ἐν ᾧ συμβολαιο-
γραφῷ, ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογραφοῦντος Εἰρηνοδίκου
Κονίτσης Στυλίου τοῦ Ἰωάννου Γιαννακίου, ἀναπληροῦντος τόν
μή ὑπάρχοντα Συμβολαιογράφον Κονίτσης, κατοικοῦντος καί
ἐδρεύοντος ἐνταῦθα ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας μου, σήμερον τήν
δεκάτην τρίτην (13ην) τοῦ μηνός Ἰουλίου τοῦ χιλιοστοῦ
ἐννεακοσιοστοῦ ἑξακοστοῦ ὀγδοοῦ (1968) ἔτους, ἡμέραν τῆς
ἐβδομάδος Σάββατον, ἐπὶ παρουσίᾳ καί τῶν προσυπογραφομέ-
νων μαρτύρων, γνωστῶν μοι ἐνηλίκων πολιτῶν Ἑλλήνων καί
μή Νόμῳ ἐξαιρετέων, Ἰωάννου Μαλάμη τοῦ Ἡλία καί τῆς Χα-
ρικλείας, ὑπαλλήλου τοῦ Ἀγρονομείου Κονίτσης, γεννηθέντος
εἰς Παλαιόσέλιον - Κονίτσης ἐν ἔτει 1924 καί κατοικοῦν-
τος εἰς Κόνιτσαν, κατόχου τοῦ ὑπ' ἀριθμ. Ζ. 451606/1961 δε-
λτίου ταυτότητος τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἰωαννίνων
καί Ἰωάννου Ρουσγούνη τοῦ Γεωργίου καί τῆς Πηνελόπης,
ἰδιωτικοῦ ὑπαλλήλου, γεννηθέντος ἐν Κονίτση ἐν ἔτει 1927
καί κατοικοῦντος ἐν Κονίτση, κατόχου τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν Ζ.
452185/61 δελτίου ταυτότητος τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς

Ἰωαννίνων, ἐνεφανίσθησαν οἱ γνωστοί μοι καί μή ἐξαιρε-
τέοι, ἀφ' ἐνός, ἡ Κλεοπάτρα χήρα Χρήστου Παπαχρηστίδου,
τό γένος Μιχαήλ Ζήση, οἰκοκυρά, γεννηθεῖσα εἰς Κόνιτσα ἐν
ἔτει 1887 καί κατοικοῦσα ὡσαύτως, κατόχος τοῦ ἐπιδειχθέν-
τος μοι ὑπ' ἀριθμ. Ζ. 451629/61 δελτίου ταυτότητος τῆς
Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἰωαννίνων, ἐνεργοῦσα ἐν προκει-
μένῳ ὡς πληρεξουσία, ἀντιπρόσωπος καί ἀντίκλητος, ἐπ' ὀ-
νόματι καί διὰ λογαριασμόν τοῦ υἱοῦ της Μιχαήλ ἢ Κάλβιν
Παπαχρηστίδου τοῦ Χρήστου καί τῆς Κλεοπάτρας, κατοίκου
Νέας Ὑόρκης Ἑνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς, δυνάμει τοῦ
ἀπὸ 8/10/1948 πληρεξουσίου του συμβολαίου τοῦ Δημοσίου
Συμβολαιογράφου Νέας Ὑόρκης Γεωργίου Μπακοπούλου, ἐπι-
κεκυρωμένου διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2079/14-10-1948 πράξεως τοῦ
ἐν Νέα Ὑόρκη Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος καί πρoσηρτη-
μένου εἰς τό ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἀρχεῖῳ ὑπ' ἀριθμ. 2509/9-10-
1958 συμβόλαιον τοῦ τέως Συμβολαιογράφου Κονίτσης Ὁδυσ-
σεως Κων/νου Σκούρτη, ἀποκαλούμενη ἐφ' ἑξῆς ἐν τῷ παρόντι
χάριν συνομίας "δωρήτρια" καί ἀφ' ἑτέρου ὁ Σεβασμιώτατος
Μητροπολίτης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως, Πωγω-
νιανῆς καί Κονίτσης κ. Σεβαστιανός, κατὰ κόσμον ὀνόματι
Σωτήριος Οἰκονομίδης τοῦ Ἀχιλλέως καί τῆς Χρυσούλας, γεν-
νηθεῖς εἰς Καλογραιανά - Κονίτσης ἐν ἔτει 1922 καί κα-
τοικῶν εἰς Κόνιτσαν, ἐνεργῶν ἐν προκειμένῳ ὡς νόμιμος ἐκ-
πρόσωπος, ἐπ' ὀνόματι καί διὰ λογαριασμόν τῆς ὡς ἄνω Ἱερᾶς
Μητροπόλεως, ἀποκαλούμενος ἐφ' ἑξῆς ἐν τῷ παρόντι χάριν

συντομίας "δωρεοδόχος" και άμφοτεροι υπήσαντο τήν σύντα-
ξιν τοῦ παρόντος, δι' οὗ ἐδήλωσαν, συνωμολόγησαν και συναπε-
δέχθησαν τά εξής: Ἡ πρώτη τῶν συμβαλλομένων, δωρήτρια, κ.
Κλεοπάτρα χήρα Χρήστου Παπαχρηστίδου, τό γένος Μιχαήλ Ζή-
ση, ὑφ' ἣν ἀνωτέρω παρίσταται ἰδιότητα, ἐδήλωσεν ὅτι, ὁ ἐν-
τολεύς υἱός της, Μιχαήλ ἡ Κάλβιν Χρήστου Παπαχρηστίδης, ἔ-
χει εἰς τήν ἄμεσον, πλήρη, ἀπόλυτον, ἀποκλειστικήν και ἀδια-
φιλογεϊκήτον αὐτοῦ νομήν και κυριότητα ἐν (1) ἀσπικόν ἀ-
κίνητον, ἥτοι ἐν (1) μεῖζον κεντρικόν οἰκόπεδον, ἐντός τοῦ
πολεοδομικοῦ σχεδίου τῆς Κωμοπόλεως Κονίτσης, ἥδη πεφυ-
τευμένον και ἀποτελοῦν ὁπωρῶνα - ἀμπελῶνα, μετά τῶν ἐπ'
αὐτοῦ δύο (2) πεπαλαιωμένων ἀποθηκῶν και μετά τοῦ ἀνε-
γειρθέντος ἥδη ἐπ' αὐτοῦ, ὁσργεῖου μεθ' ὑπογεῖου καταστήμα-
τος, κείμενον εἰς τό νότιον ἄκρον τῆς ἀγορᾶς Κονίτσης και
συνορευόμενον, γύρωθεν και ἐν ὅλῳ, μέ οἰκίαν Ἀνγης συζύγου
Νικολάου Ρεμπέλη, τό γένος Χρήστου Παπαχρηστίδου, μέ δημο-
(2ον φύλλον τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 892/1968 συμβολαίου μου). -
τικήν ὁδόν, μέ δημοσίαν ὁδόν Ἰωαννίνων-Κονίτσης, μέ ἑτέραν
Δημοτικήν ὁδόν, μέ ξενοδοχεῖον Εὐτέρπης χήρας Ἡρακλέους
Παπαχρηστίδου, μέ δημοτικήν ἑκτάσιν (μικράν πλατεῖαν) και
πάλιν μέ προαναφερθεῖσαν πρώτην Δημοτικήν ὁδόν, ὅπερ (ἀκί-
νητον) ὁ ἐντολεύς οὗτος ἐκτήσατο δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθμόν
40 τῆς 9ης Ἰουνίου 1966 συμβολαίου ἐξωδίκου διανῶμης ἀ-
κινήτων, τοῦ τέως Συμβολαιογράφου Κονίτσης Νικολάου Δημ.
Εὐθυμιάδου, μεταγεγραμμένου νομίμως ἐν τοῖς Βιβλίοις τῶν

Μεταγραφῶν τῆς περιφέρειας τοῦ Εἰρηνοδικείου Κονίτσης, ἐν
τόμῳ δεκάτῳ (I) και ὑπ' ἀδ. ἀριθμ. 326, ἐν ᾧ ὑφίσταται πλή-
ρης περιγραφή τῶν τίτλων κτήσεως τοῦ τε ἐντολέως και τῶν
προκνητόρων τοῦ προπεριγραφέντος ἀκινήτου, - Ἡδὴ και διά
τοῦ παρόντος ἡ ρηθεῖσα "δωρήτρια", ὑφ' ἣν ἀνωτέρω παρίστα-
ται ἰδιότητα, ἐκ τοῦ προπεριγραφέντος μεῖζονος τοῦτου οἰ-
κοπέδου τό μέγιστον τμήμα αὐτοῦ, ἐμφανόμενον εἰς τό συνημ-
μένον τῷ παρόντι ἀπό 3/7/1968, τοπογραφικόν-διάγραμμα τοῦ
Πολιτικοῦ Ὑπομηχανικοῦ Ἰωαννίνων Κων/νου Φερούκα (ἐφ'
οὗ και ἡ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 368/11-7-1968, Βεβαίωσις τοῦ Γρα-
φείου Μηχανικοῦ Κονίτσης), ὑπό τά στοιχεῖα Α.Β.Γ.Δ.Ε.Ζ.Η.
Θ.Ι.Κ.Λ.Μ.Ν.Ξ.Ο.Π., ἐκτάσεως δύο χιλιάδων τριάκοντα πέντε
(2035) τετραγωνικῶν μέτρων, δωρεῖται διά δωρεᾶς ἐν ζωῇ
ἰσχυρᾶς και ἀμετακλήτου, πρὸς τόν δεῦτερον τῶν συμβαλλο-
μένων, δωρεοδόχον, Σεβασμιώτατον κ. Σεβαστιανόν, ὑφ' ἣν ἀ-
νωτέρω παρίσταται ἰδιότητα, ἵνα, ὡς ἐδήλωσεν ὁ ἐντολεύς
αὐτῆς συντρέξῃ και ἐνισχύσῃ τό Ἐκκλησιαστικόν, Χριστιανι-
κόν και ἐν γένει Θεάρεστον ἔργον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς και Κονίτσης, εἰς ἔμπρακτον ἐκ-
δήλωσιν τῶν εὐγενῶν (Χριστιανικῶν) διαγράφεται μία λέξις
αἰσθημάτων αὐτοῦ και τῆς Χριστιανικῆς αὐτοῦ ἀγάπης και
πίστεως, ὑπό τοὺς κάτωθι ὅρους: 1) ἐπὶ τοῦ δωρουμένου ὡς
ἄνω οἰκοπέδου ἀνεγερθῇ ἀποκλειστικῶς και μόνον Ἱερός Να-

ός, 2). 'Επιθυμία τοῦ δωρητοῦ τούτου εἶναι ὅπως ὁ 'Ιερός οὗτος Ναός ὀνομαθῇ " Ἅγιος Γεώργιος" καὶ ἂν τοῦτο καθίσταται δύσκολον, τότε ὁ Ναός οὗτος ἄς εἶναι δισηπώνυμος, καὶ ἂν καὶ τοῦτο καθίσταται ἀδύνατον, τότε νὰ ἀνεγερθῇ μικρόν Ναῦδριον τοῦ " Ἁγίου Γεωργίου", παραπλεύρως τοῦ κυρίως Ναοῦ καὶ τοῦτο ἂν καθίσταται ἀδύνατον τότε νὰ ἀφιερωθῇ παρεκκλησίον εἰς μῆμν τοῦ " Ἁγίου Γεωργίου" ἐντός τοῦ ἀνεγερθησομένου 'Ιεροῦ Ναοῦ, 3) τὸ νῦν ὑπάρχον ~~Κατάστημα~~ Κατάστημα, ἐφ' ὅσον ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου ἀνεγέρσεως τοῦ ὡς ἂνω 'Ιεροῦ Ναοῦ, δέν καταστῇ ἀναγκαῖα ἡ κατεδάφισις αὐτοῦ, θέλει παραμείνῃ μέχρις ἐνάρξεως λειτουργίας τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ, ἡ δὲ ἐπικαρπία τούτου θέλει παρακρατηθῇ ὑπὸ τοῦ δωρητοῦ μέχρι τῆς κατεδαφίσεως αὐτοῦ καὶ 4) ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν ἀνεγέρσεως τοῦ ὡς ἂνω 'Ιεροῦ Ναοῦ νὰ γίνῃ ἐντός πενταετίας ἀπὸ σήμερον. Ἐδήλωσεν προσέτι ἡ ὡς ἂνω "δωρήτρια", ὑφ' ἣν ἀνωτέρω παρίσταται ιδιότης, ὅτι μεταβιβάζει καὶ πάντα τὰ ἐπὶ τοῦ ἀκινήτου τούτου δικαιώματα τοῦ ἐντολέως της, προσωπικά καὶ πραγματικά, ὡς καὶ τὰς συναφεῖς ἀγωγὰς του, ὑποσχομένη καὶ ἐγγυομένη ὅτι τοῦτο ἀπέχει πλέον τῶν 500 μέτρων ἀπὸ θαλασσίας τινος ἀκτῆς, συμφῶνως τῷ Α.Ν. 317/1968 καὶ ὅτι εἶναι ἐλεύθερον παντός ἐν γένει βάρους, χρέους, ὑποθήκης, προσημειώσεως, κατασχέσεως, δουλειῶν πάσης φύσεως, τριτοῦ ἐκμικρήσεως καὶ διεκδικήσεως, προικῆς καὶ κληρονομικοῦ δικαίου, μισθώσεως ἢ χρήσεως, ἐφειλῆς φόρων οἰωνδῆ πο-

τε, πάσης φιλονεικίας ἢ διενέξεως καὶ παντός ἐν γένει νομικοῦ ἐλαττώματος καὶ ὅτι ἀποξενούται καὶ ἀπεκδύεται ἀπὸ παντός ἐν γένει τίτλου καὶ δικαιώματος τοῦ ἐντολέως της ἐπὶ τοῦ δωρουμένου ὡς ἂνω ἀκινήτου, ἀποκαθιστῶσα τὴν δωρεοδόχον 'Ιεράν Μητρόπολιν Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης διὰ τοῦ ὧδε νομίμου ἐκπροσώπου αὐτῆς Σεβασμιωτάτου κ. Σεβαστιανοῦ, τελεῖαν κυρίαν, νομέα καὶ ~~4^{ος} Δρυϊνὴ Σεβαστὴ~~ (3^{ον} φύλλον τοῦ ὑπ' ἀρ. 194.892/1968 συμβολαίου μου). - διακἀτοχόν τούτου, δυναμένη καὶ δικαιοῦμένη νὰ κατέχῃ, ὑπὸ τοῦς ὡς ἂνω ὅρους τοῦ παρόντος, κατὰ πλήρες καὶ ἀπολυτὸν ιδιοκτησίας δικαίωμα, καθ' ὅσον ἡ δωρήτρια, ὑφ' ἣν ἀνωτέρω παρίσταται ιδιότης, ἀναγνώριζει ὅτι τὴν δωρεάν ταύτην ποιεῖται ὀριστικὴν καὶ ἀμετάκλητον, ἐκ λόγων εὐπρεπείας καὶ ἐνὲκα ἡθικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ τοῦ ἐντολέως αὐτῆς καθήκοντος πρὸς τὴν 'Ιεράν Μητρόπολιν Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης καὶ τὴν καθόλου Ὁρθόδοξον τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν. - Ὁ δεῦτερός τῶν συμβαλλομένων δωρεοδόχος Σεβασμιωτάτος κ. Σεβαστιανός, ὑφ' ἣν ἀνωτέρω παρίσταται ιδιότης, ἐδήλωσεν ὅτι ἀπεδέχεσθαι εὐγνωμόνως τὴν πρὸς τὴν 'Ιεράν Μητρόπολιν Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης γενομένην σήμερον δωρεάν τοῦ προπεριγραφέντος ἀκινήτου, ὅπερ καὶ παρέλαβεν ὑπὸ τὴν κυριότητα, νομὴν καὶ διακἀτοχὴν αὐτῆς, ὡς καὶ πάντα τὰ προστεθέντα, εὐχαριστήσας ἐκ βαθέων τὴν δωρήτριαν διὰ τὴν εὐγενῆ, μεγάλην

καί Χριστιανικήν δωρεάν τοῦ ἐντολέως της. Τέλος ἀμφότε-
ρα τὰ συμβαλλόμενα μέρη καθώρισαν τήν ἀξίαν τοῦ δωρεο-
μένου ὡς ἄνω ἀκινήτου διά τήν καταβολήν τυχόν ὀφειλομέ-
νου φόρου καί λοιπῶν ἐνσήμων, εἰς δραχμάς ἑκατόν πεντή-
κοντα χιλιάδας (150.000). Γίνεται μνεία ὅτι φόρος δωρεᾶς
δέν κατεβλήθη οὐδ' ὀφείλεται, καθ' ὅσον ἡ δωρεοδόχος οὖσα
Ἱερᾶ Μητροπόλεως τυγχάνει ἀθηροσκευτική ἀρχή, συμφώνως τῷ
ἄρθρῳ 36 παρ. 8 ἐδ. β' τοῦ Νόμου 1641/19. Ἐγώ ὁ Συμβο-
λαιολογῶν Εἰρηνοδίκης Κονίτσης ὑπέμνησα εἰς τήν δωρεο-
δόχον Ἱερᾶν Μητροπόλιν Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καί Κο-
νίτσης τὰς περί μεταγραφῆς διατάξεις τοῦ Ἀστικοῦ Κώδι-
κος καί τὰς ἐκ τῆς παραλείψεως της συνεπείας αὐτῶν, εἰς
πάντας δέ τό ἀλληλέγγυον τῆς εὐθύνης των διά τοὺς βαρύ-
νοντας τό ἀκίνητον καί ὀφειλομένους φόρους τῶν ντριῶν (3)
τελευταίων ἐτῶν καί τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 1641/1919
ὡς ἐτροποποιήθη μέχρι σήμερον, ὡς καί τὰς διατάξεις τῶν
ἄρθρων 1 καί 3 τοῦ Α.Ν. 1366/38, "Περί ἀπαγορεύσεως δι-
καιοπράξεων εἰς παράμεθορίους καί π. περιοχάς". - Προσαρτῶν-
ται τῷ παρόντι ἡ ὑπ' ἀριθμ. 289/13-7-1968 ἀπόδειξις ἐκ
δραχμῶν 1018, τῆς Ἑθνικῆς Τράπεζης τῆς Ἑλλάδος Α.Ε. Ὑπο-
κατάστηματος Κονίτσης διά δικαιώματα Ταμείου Νομικῶν.-
Εἰσὶν εἰσπρακτεῖαι, διά τέλη καί δικαιώματα, πλὴν ἀντιγρά-
φων, μετὰ τῆς ὑπέρ τοῦ Ταμείου Νομικῶν εἰσφορᾶς διά τήν
μεταγραφὴν, πλὴν χαρτοσήμου ἀπαλλασσομένης τῆς δωρεοδό-
χου Ἱερᾶ Μητροπόλεως, κατ' ἄρθρον 106 παρ. 2 Α.Ν. 2039/1939,

δραχμαὶ δύο χιλιάδες πεντακόσιαι ἐξήκοντα ὀκτώ καί
50% (2.568,50). - Ταῦτα συνολοκλησάντων καί συναποδεξαμένων
τῶν συμβαλλομένων εἰς πίστωσιν συνετάγη τό παρόν τῇ αἰ-
τήσει πων, ἀνεγνώσθη εὐκρινῶς καί μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον
πάντων καί βεβαιωθὲν ὑπογράφεται νομίμως παρ' ὅλων καί
ἐμοῦ καί εἰς τὰ τρεῖς (3) φύλλα χαρτοσήμου ἐξ' ὧν ἀποτε-
λεῖται ὡς ἔπεται:

Οἱ Συμβαλλόμενοι Οἱ Μάρτυρες
Ἰεροκλῆς Τροισαχρονίδης
Ἰ. Δεῦν/η Εὐθαννίς

Συμβολαιογράφον Εἰρηνοδίκης Κονίτσης
Στυλιανὸς Ἰωάννου Γιαννακίου

Αφιέρωμα Ευεργετών Παπαχρηστίδη

*Και πάλι θερμές ευχαριστίες για την Αναστασία Χουρσά-
νη υπάλληλο του Συμβολαιογραφείου Μερόπης Σούρλα για
την εύρεση του συμβολαίου.*

Η φωτογραφία αφορά τις εκσκαφές στο οικοπέδο ανέ-
γερσης του Ιερού Ναού Αγίου Κοσμά: Στο κάτω μέρος ο αρ-
χιμάστορας Αλέκος Τσιαλογιάννης, επάνω από αριστερά
Χρήστος Γαϊτανίδης, Παντελής Τζινιέρης, Γιώργος Αυδής, Δη-
μήτριος Μούρος και Γεώργιος Τσιάμης. Στην ανέγερση του
Ιερού Ναού μετείχε και ο αγαπητός σε όλους μας Γεώργιος
Καλησώρας. Ο Θεός να τον έχει καλά στο αγαπημένο του
χωριό την Καστιάνανη.

Η ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

Χαρίλαος Γ. Γκούτος

Α.- Κατά την πολιορκία του Άλη πασά, 1820-1822

1. Έξελιξη της πολιορκίας. Τό 1820 ο σουλτάνος αποφάσισε οριστικά την κα-
θαίρεση του απείθαρχου Άλη πασά που έτοιμαζόταν να αυτονομηθεί. Πρός τούτο,
ενείργησε τά ακόλουθα: απέσπασε από την τοπική επικράτεια του Άλη την Θεσσα-
λία, την Ναύπακτο, την Άχρίδα και άλλες επαρχίες (τόν Φεβρουάριο και μετέπειτα),
απέλασε τούς διαπιστευμένους στην Ύψηλή Πύλη εκπροσώπους του έπειδή δύο πρά-
κτορες του αποπειράθηκαν να δολοφονήσουν στην Πόλη τόν άσπονδο έχθρό του
Πασόμπεη (Μάρτιος), διέταξε τούς τοπάρχες που γειτόνευαν με τό πασαλίκι τών
Ίωαννίνων να συναθροίσουν στρατεύματα στά Μπιτόλια, (Μοναστήρι Μακεδονίας),
όπου έδρευε ο σερασκέρης της Ρούμελης, διέταξε τούς ραγιάδες, διά του Πατριάρχη,
να έξοπλισθούν και παραχώρησε στόν Πασόμπεη τό πασαλίκι τών Ίωαννίνων
(Ιούλιος). Ο Πασόμπεης και άλλοι πασάδες, μεταξύ τών όποιων και ο Μεχμέτ Ρεσίτ
Κιουταχής, στρατοπέδευαν έξω από τά Γιάννενα και απέκλεισαν την πόλη
(Αύγουστος).

Άμυνόμενος ο Άλης, κατασκεύασε όχυρωματικά έργα στά Γιάννενα, στρατολό-
γησε μισθοφόρους, κατάργησε μερικούς φόρους, ύποσχέθηκε να συστήσει συνταγ-
ματικό κράτος (Μάιος), έστειλε όπλαρχηγούς, μουσουλμάνους και χριστιανούς, σέ
κρίσιμες θέσεις του πασαλικιού να τίς φρουρούν (Ιούνιος), απαγόρευσε τίς μετακι-
νήσεις σέ αυτό χωρίς άδειά του, κλείσθηκε στό κάστρο μαζί με τούς έπιτελείς του
και πολλούς άλλους και πυρπόλησε την πόλη (Αύγουστος) για να μην βρουν κατα-
λύματα σέ αυτήν οί σουλτανικοί. Ο λαός τηρούσε παθητική στάση, οί Άλβανοί
άνησυχούσαν μήπως ύποστηρίζοντας τόν Άλη θα χάσουν έπειτα τά κεκτημένα τους,
οί τρεις γιοί του Άλη και άλλοι τοπάρχες παραδόθηκαν στους σουλτανικούς, περίπου
δέ 20 έπιτελείς του Άλη, μαζί με 2.000 όπλίτες, βγήκαν από τό κάστρο και
αυτομόλησαν στους σουλτανικούς (Αύγουστος). Μερικοί από τούς έπιτελείς αυτούς
επανήλθαν έπειτα στό κάστρο κρυφά (Νοέμβριος), έπήραν χρήματα από τόν Άλη
και πήγαν στό Ζαγόρι (Δεκέμβριος), όπου περίμεναν να έλθουν Τόσκηδες και Λιά-
πηδες, οί όποιοι όμως έμποδίσθηκαν από τούς σουλτανικούς στό Άργυρόκαστρο και
στό Λιμπόχοβο, ενώ οί καταφυγόντες στό Ζαγόρι πολεμήθηκαν από τούς κατοίκους,
γι' αυτό πήγαν στό Σούλι (Ιανουάριος 1821), όπου κατέφυγαν και Σουλιώτες δυσα-
ρεστημένοι από τούς σουλτανικούς.

Ο Πασόμπεης δέν ήταν αποτελεσματικός στην πολιορκία, γι' αυτό ο σουλτάνος τόν αντικατέστησε με τόν πασά του Μωριά Χουρσίτ (Φεβρουάριος), ο οποίος διέταξε νέες επιστρατεύσεις, αλλά πολλοί Άλβανοί μπέηδες προτιμούσαν να ανεξαρτητοποιηθούν και συνεργάζονταν με τούς επαναστατημένους Έλληνες, μέχρι που πληροφορήθηκαν (φθινόπωρο) ότι οι Έλληνες κακοφέρθηκαν στους μουσουλμάνους του Μεσολογγίου. Η πολιορκία έληξε με τόν αποκεφαλισμό του Άλη την 24.2.1822.

Στην Ήπειρο κατά την πολιορκία επικρατούσε αναρχία: έγιναν άρπαγές και άλλες αυθαιρεσίες, επιβλήθηκαν άγγραfeies, ζητήθηκαν τροφές για τα στρατεύματα και τα ζώα τους, επιβλήθηκαν πρόστιμα, για την πληρωμή των οποίων οι κάτοικοι αναγκάζονταν να δανείζονται¹. Παρόμοια δεινοπαθήματα υπέστησαν και οι κάτοικοι της Δυτ. Μακεδονίας².

2. Περιστατικά στην έπαρχία Κόνιτσας. Έχει γραφεί τό 1867 και τό 1889 ότι μετά την ως άνω πολιορκία ή έπαρχία Κόνιτσας υπέστη λιγότερα δεινά και δέν υποβλήθηκε σε άγγραfeies, όπως τό Ζαγόρι, γι' αυτό τά Άνω Σουδενά του Ζαγορίου «αυθορμήτως υπήχθησαν εις Κόνιτσαν» διοικητικώς (μέχρι τό 1827), τό δέ 1823 ότι «ή Κόνιτσα μόνον στην πολιτεία έχει ολίγους τούρκους, τά χωριά της όμως είναι όλα χριστιανικά και γερά στά άρματα και όλα στά βουνά, καθώς και της Παλιās Πωγωνιανής»³ (στην οποία υπάγονταν και τά χωριά της σημερινής έπαρχίας Κόνιτσας Διπαλίτσα και Όστανίτσα). Έκ τούτων, προκύπτει ότι οι μουσουλμάνοι της Κόνιτσας ήσαν τότε λιγότεροι από τούς χριστιανούς της, ότι οι χριστιανοί των χωριών της ήσαν ικανοί πολεμιστές και ότι κατά την πολιορκία του Άλη ή έπαρχία Κόνιτσας δέν υποβλήθηκε σε άγγραfeies, ούτε εδεινοπάθησε σημαντικά από αυθαιρετούντες ή

1. Για τά άνωτέρω, βλ. Γκρ. Άρς, 'Η Άλβανία και ή Ήπειρος στά τέλη του ΙΗ' και στίς άρχές του ΙΘ' αιώνα, 1994 324-354, Κ. Φωτόπουλος, Χρονικό του μεγάλου σηκωμού του Γένους, Ήπειρ. Χρονικά, τ. 1973 188-227, Άγγ. Παπακώστας, 'Ιστορία της πολιορκίας του Άλη πασά (κείμενο του λόγιου Αθ. Ψαλίδα), Νέος Κουβαράς, τ. 1962 55-110, ό ίδιος, 'Η συμβολή του Ζαγορίου στην Έπανάσταση του Εικοσιένα, αυτόθι 28-35, Σπ. Αραβαντινός, 'Ιστορία Άλη πασά του Τεπελενλή, 1895 274-338, Π. Αραβαντινός, Περιγραφή της Ήπειρου, τ. Β' 214-242, Άχ. Μουφίτ, Άλη πασάς ό Τεπελενλής, 1993 117. Κατ'άλλη έκδοχή, ό σουλτάνος αποφάσισε να καθαιρέσει τόν Άλη όταν εκπρόσωποι του Δελβινακιού του κατήγγειλαν τίς βαριές άδικίες που ό Άλης έκανε στό Δελβινάκι (Ν. Πατάλης, Τό Δελβινάκι της Ήπειρου, 1948 140-150).

2. Βλ. Απ. Παπαδημητρίου, Σελίδες ιστορίας των Γρεβενών, τ. Β' 2014 42-44, Γ. Μαρτινιανός, Ή Μοσχόπολις, 1957 232-234, 239.

3. Μ. Παρανίκας, Σχεδιάσμα περί της έν τω ελληνικῷ ἔθνει καταστάσεως των γραμμάτων... 1867 72, Γ. Λαμπρίδης, Ήπειρωτικά μελετήματα, τχ Η' 44, Α. Βρανούσης, Άθανάσιος Ψαλίδας, 1952 119 (έπιστολή του Ψαλίδα προς τόν Μαυροκορδάτο, 1823), Άγγ. Παπακώστας, ΝΕΛΗ λ. Κόνιτσα.

από μετακινούμενα σουλτανικά στρατεύματα, ίσως επειδή αυτά διέρχονταν όχι μέσω αυτής αλλά διά της Μεσογέφυρας που υπήρχε στά δυτικά όρια της.

Άλλα σχετικά γεγονότα που γνωρίζουμε ότι συνέβησαν τότε στον καζά της Κόνιτσας είναι τά ακόλουθα: α) Ο Μάρκος Μπότσαρης, ό οποίος από τό 1814 ήταν διοικητής του Πωγωνίου και κατοικούσε με την οικογένειά του στο τιμάριό του, τόν Κακόλακκο, στάλθηκε από τόν Άλη (Ιούνιος 1821) να φρουρεί τίς διόδους της Φούρκας και του Έφταχωριού (ίσως και της Σαμαρίνας) για να μήν εισέλθουν σουλτανικά στρατεύματα. Στους όπλίτες που στρατολόγησε, υπήρχαν και Έφταχωρίτες, πιθανότατα δέ και οι άνδρες του Κάντσικου και του Κερασόβου, τούς οποίους τόν Οκτώβριο του 1822 έκάλεσε στο Μεσολόγγι να γίνουν συμπολεμιστές του. Προσχώρησε στον στρατό του Πασόμπεη όταν αυτός πέρασε από τό Μέτσοβο (τέλη Ιουλίου 1820), ακολουθώντας επανασυνδέθηκε με τόν Άλη (Νοέμβριος) και έπειτα ανεξαρτητοποιήθηκε⁴. β) Ο γιός του Άλη Μουχτάρ πασάς τόν Ιούλιο του 1820 παρέδωσε στους σουλτανικούς τό Αργυρόκαστρο και ταξίδευσε για την Θεσσαλονίκη διά της Πρεμετής και της Κόνιτσας⁵, γ) Σύμφωνα με μία φήμη, στην Βούρμπιανη, στο σπίτι του Κώστα Ντούμαρη, γραμματικού του Άλη, ένας έμπιστος φίλος του έφερε από τόν Άλη έξι σακκιά με λίρες, αλλά τά τρία από αυτά τά άρπαξαν οι Σουρλαίοι στο χωριό τους την Πυρσόγιαννη. Κατ'άλλη φήμη, ό Άλης έστειλε τρία φορτώματα λίρες στον φίλο του Κώστα Σούρλα για να τίς φυλάξει. Οι φήμες αυτές μάλλον περιέχουν κάποιες αλήθειες, διότι συνάδουν με άλλες αξιόπιστες μαρτυρίες, κατά τίς οποίες ό πολιορκούμενος Άλης έδωσε χρήματα σε γραμματικούς του, σε όπλαρχηγούς του κ.ά., όπως στον Αλέξη Νούτσο, στον Μάνθο Οικονόμου, στον γιατρό Λουκά Βάγια κλπ.⁶

3. Ενέργειες Κονιτσιωτών συνεργατών του Άλη. Μεταξύ των στενών συνεργατών του Άλη πασά, υπήρξαν κάμποσοι που κατάγονταν από τόν καζά της Κόνιτσας. Ο Άλης ίσως τούς προτιμούσε επειδή ή μάνα του και μία από τίς συζύγους του ήσαν Κονιτσιώτισσες. Για τίς ενέργειες μερικων έξ αυτών κατά τά έτη 1820-22, γνωρίζουμε τά ακόλουθα.

4. Αντ. Γεωργίου, Πολιτικόν κάτοπτρον, 1880 72, Μουφίτ, ό.π. 112, Λαμπρίδης, ό.π., τχ Ζ' 44, 72, τχ Η' 73-74, Χ. Γκοϋτος, Οι οικισμοί της έπαρχίας Κόνιτσας στο παρελθόν, 2015 109, Δ. Τσίγκalos, Τό Έφταχώρι, 1979 51-61, Κάντσικο-Δροσοπηγή, 1993 108, Δ. Σαμαράς, Κιράσοβο, 2002 238.

5. F. Pouqueville, 'Ιστορία της ελληνικής επαναστάσεως, τ. Β' 1890 70.

6. Βλ. Β. Χρήστου, Απομνημονεύματα, 2002 168, 171, Γ. Μαυρομάτης, 'Ιστορία και παραδόσεις της Πυρσόγιαννης, 1989 11-13, Βρανούσης, ό.π. 63. Ο Νούτσος άφισε έναν σάκκο με φλουριά στον ήγούμενο της μονής Σουδενών (Λαμπρίδης, ό.π. τχ Θ' 45).

Κώστας Ντούμαρης ή Γραμματικός (1760-1838), Βουρμπιανίτης. Μετά τό 1780 περίπου υπήρξε γραμματικός του Άλῃ, εργολάβος εἰσπραξης φόρων, τσιφλικᾶς, τοκιστής κ.ἄ. Τό 1820 ἔδωσε πληροφορίες στόν Άλῃ, μαζί μέ ἄλλους ἐπιτελεῖς του, γιά τήν Φιλική Ἐταιρεία (Ιούνιος), ἀλλά ἔπειτα αὐτομόλησε στόν Πασόμπεη (Αὐγουστος) καί ἔγινε γραμματικός του. Ὄταν αὐτός καί οἱ ἄλλοι αὐτομολήσαντες ὑποπεύθησαν ὅτι ὁ Πασόμπεης «θά τοὺς χαλάσει», ἐπανῆλθαν στό κάστρο κρυφά (Νοέμβριος), ἔλαβαν ἀπό τόν Άλῃ ἄρκετά χρήματα πρὸς ὀργάνωση τῆς ἀντίστασής του, πῆγαν στό Ζαγόρι (22 Δεκεμβρίου) καί ἔπειτα στό Σούλι (Ἰανουάριος 1821). Ἐγγραψε στόν Πασόμπεη (Ἀπρίλιος) ὅτι θά «προσκυνήσει» ἂν τοῦ ἀνατεθεῖ ἡ διοίκηση τοῦ καζᾶ τῆς Κόνιτσας ὅσο ζεῖ. Ὁ Πασόμπεης εἶχε δημεύσει τήν περιουσία του στήν Βούρμπιανη τήν 20.11.1820⁷.

Χουσεῖν Νταλμάν ή Κονίτσας μπέης (1770-1835). Διετέλεσε ἐκπρόσωπος τοῦ Άλῃ στήν Ὑψηλή Πύλη κατά τά ἔτη 1807-1817, μᾶλλον δέ καί τόν Μάρτιο τοῦ 1820, ὁπότε, λόγω τῆς προαναφερθείσας ἀπόπειρας δολοφονίας τοῦ Πασόμπεη, ἀπελάθηκε ἀπό τήν Πόλη μαζί μέ τόν Ἐλμάζ Μέτζε Μπόννο καί τόν Ἐλμάζ Μερτζάνη πού καταγόταν πιθανότατα ἀπό τήν Μέρτζανη τοῦ Λεσκοβικιοῦ. Αὐτομόλησε στοὺς σουλτανικούς (Αὐγουστος), συνέπραξε στήν δήμευση τῆς περιουσίας τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ (Νοέμβριος), ἔπειτα συμφιλιώθηκε μέ τόν Άλῃ καί πῆγε στήν Κλεισούρα (Μάιος 1821) γιά νά στρατολογήσει μισθοφόρους, ἀλλά ἐκεῖνοι ζητοῦσαν προκαταβολή τῶν μισθῶν τους⁸.

Ἰλιάζ Μπότας (1770;-1836). Καταγόταν ἀπό τό χωριό Μπότα τοῦ Λεσκοβικιοῦ (πού ἀνῆκε στόν καζᾶ τῆς Κόνιτσας), εἶχε οἰκία-φρούριο στό Μελεσίφι, δίπλα στό Λεσκοβίκι, καί διετέλεσε μετά τό 1808 σιλιχτάρης (ὑπασπιστής) τοῦ Άλῃ. Τόν Ἰούνιο τοῦ 1820 στάλθηκε ἀπό τόν Άλῃ στήν Κορυτσά νά στρατολογήσει Ἀλβανούς μέ χρήματα πού τοῦ ἔδωσε, ἀλλ' αὐτός τοὺς ἐξέγειρε ἐναντίον τοῦ Άλῃ, «προσκύνησε» στά Μπιτόλια τόν σερασκέρη, πού τοῦ ὑποσχέθηκε νά τόν κάνει πασᾶ καί πῆγε στό χωριό του, κατά δέ τόν Αὐγουστο στό στρατοπεδο τῶν πολιορκητῶν. Εἰσῆλθε κρυφά στό κάστρο (Νοέμβριος), ἔλαβε χρήματα ἀπό τόν Άλῃ, πῆγε στό Ζαγόρι (Δεκέμβριος) καί παρακατέθεσε ἕναν σάκκο μέ φλουριά στόν ἡγούμενο τῆς μονῆς Στούπαινας, ὁ ὁποῖος ἔπειτα ὑπεξάιρεσε τό μισό περιεχόμενο τοῦ σάκκου. Ἀκολούθως πῆγε στό Σούλι (Ἰανουάριος 1821), ὅπου αὐτομόλησε στόν Πασόμπεη (Ἀπρίλιος) ἐπειδὴ «ἤθελε νά χωνεύσει 3.000 τάλαντα, τά ὅποια εἶχε λάβει ἀπό τόν Άλῃ διά νά τά μοι-

ράσει εἰς τοὺς Σουλιώτας». Τήν 1.1.1822 τουλάχιστον διέμενε στό χωριό του⁹.

Ὁ μπέης Ἰσμαήλ Κονίτσας (περίπου 1770-1830) ἦταν δεῦτερος ἐξάδελφος τοῦ Άλῃ, τόν ὑπηρετήσε πιστά καί ὑπῆρξε ἰσχυρός στήν ἐπαρχία Κόνιτσας. Τόν Μάιο τοῦ 1821, εὐρισκόμενος στήν Ἄρτα μαζί μέ τοὺς σουλτανικούς, εἶπε στοὺς ἄλλους μπέηδες: φταίει «ὁ σουλτάνος τό γομάρι» πού ἀδικοῦμε τοὺς ραγιάδες, γιά τοῦτο αὐτοὶ δέν μαρτυροῦν ἂν ἐνισχύονται ἀπὸ εὐρωπαϊκά κράτη. Ὁ μπέης Ἰσλάμ Κονίτσας τό θέρος τοῦ 1820, ὁπότε ὁ Βελή πασᾶς (γιός τοῦ Άλῃ) ἐγκατέλειψε τήν Ναύπακτο, διορίσθηκε ἀπὸ αὐτόν φρούραρχός της, ἀλλά σέ λίγο παρέδωσε τό φρούριο σέ σουλτανικό τοπάρχη. Ὁ Μουχουντάρης Μποῦτσε, σφραγιδοφύλακας τοῦ Άλῃ, στάλθηκε ἀπὸ αὐτόν τό 1820 στά Τρίκαλα γιά νά παρεμποδίσει τήν ἐπέλαση τοῦ νεοδιορισμένου πασᾶ, ἀλλά αὐτομόλησε σέ αὐτόν, κατά δέ τό 1821 ἐκδιώχθηκε ἀπὸ τό Ζαγόρι καί πολέμησε στήν Ἄρτα. Ὁ Μουσταφᾶ Βαρβεροῦσο Κονιτσιώτης κατά μία ἐπίθεσή του, μαζί μέ ἄλλους, στό κάστρο τῶν Ἰωαννίνων, στοχεύθηκε καί σκοτώθηκε ἀπὸ τόν ἴδιο τόν Άλῃ πασᾶ¹⁰.

Β.- Ἐξεγέρσεις στήν Ἠπειρο καί στήν Δ. Μακεδονία, 1821-1829

1. Στήν Ἠπειρο γενικά. Στούς μνηθέντες στήν Φιλική Ἐταιρεία, περιλαμβά-
νονταν καί πολλοὶ Ἠπειρώτες, «πολεμικοὶ καί πολιτικοί», καθὼς καί ὁ Άλῃ πασᾶς. Τόν Αὐγουστο τοῦ 1820 μιά ομάδα Γιαννιωτῶν φίλων τοῦ Άλῃ, μέ πρωτοβουλία τῶν λογίων Βηλαρά καί Φαλῖδα, συγκρότησαν ἐπαναστατική ὀργάνωση στό Τσεπέλοβο καί συγκέντρωσαν χρήματα γι' αὐτήν. Ἡ ὀργάνωση, μετά τήν πτώση τοῦ Άλῃ, σχε-
δίασε «νά σηκώσουν τ' ἄρματα ὅλη ἡ δυτική πλευρά τῆς Ἠπείρου, οἱ Παρακαλαμίτες νά ἐνωθοῦν μέ τοὺς Σουλιῶτες καί τά χωριά τῆς Κόνιτσας καί νά φθάσουν ἕως τό Ἀργυρόκαστρον, ἀφοῦ ἐνωθοῦν μέ ἐκεῖνο τῆς Παλιᾶς Πρωγωνιανῆς, καί νά σύρουν στό μέρος τους τοὺς ἐκεῖ χαύνους Ἀρβανίτες». Τήν 12.2.1823 ὁ Φαλῖδας ἔγραψε στόν Άλ. Μαυροκορδάτο: Στήν Ἠπειρο δέν ὑπάρχουν τουρκικά στρατόπεδα, στήν Ἀρβανιτιά ἔμειναν λίγοι ὀπλοφόροι, πολλοὶ ἀποδεκατίσθηκαν, ἄλλοι βρίσκονται στήν Ἑλλάδα, θά βρῆτε χρήματα πού δέν ὑπάρχουν σέ ὅλη τήν Ρούμελη, καθὼς καί ζωοτροφές, νά στείλετε στήν Ἠπειρο στρατό πού νά ἐνεργήσει καί «διά τήν ταπεί-
νωσιν μερικῶν καπιταναρέων καί προεστώτων ὑπεροπτικῶν ὡς τουρκολατρῶν»¹¹.

9. Βλ. Γκοῦτος, ὁ.π. 457-459 καί συμπληρωματικά, Ἀντ. Γεωργίου, ὁ.π. 252, Παπακώστας, Ἱστορία τῆς πολιορκίας... 63, 66, 67, 69, 72, 76, 77, 87, 88, Λαμπρίδης, ὁ.π., τχ Θ' 45.

10. Γκοῦτος, ὁ.π. 394, 476, 478, 289, 464, 400 καί, γιά τόν Ἰσλάμ μπέη Σ. Ἀραβαντινός ὁ.π. 289.

11. Βρανούσης, ὁ.π. 62-67, 117, 121, 122, 123.

7. Χ. Γκοῦτος, Ἀπὸ τήν ἱστορία τῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας, 2017 389, 408 ἐπ.

8. Αὐτόθι, 472-475, 398. Τόν Ἰανουάριο τοῦ 1820 μέχρι 11 Φεβρουαρίου τουλάχιστον, βρι-
σκόταν στήν Λάρισα (βλ. Ἀρχεῖο Άλῃ πασᾶ, τ. Γ' 368, 384, 395, 442).

ἀδιστάκτως καί τό κραταιόν δουβλέτι καί ἐγώ». Ὁ σουλτάνος ἐπιθυμεῖ «τὴν καλὴν ἀποκατάστασιν καί ἁρμονίαν τοῦ τόπου σας, γνωρίζει δέ καί πόσον σᾶς ἀγαπῶ διά τὰς πρὸς τὸ Δοβλέτι ἐλιγιά καί πρὸς ἐμέ ἐκδουλεύσεις σας καί πόσον ἀμοιβαίως καί σεῖς μέ ἀγαπᾶτε ὡς κοινόν πατέρα καί εὐεργέτην σας διά τὰς ὁπωσοῦν χάριτας καί περιποιήσεις ὅπου εἶδατε ἀπὸ μέρους μου»¹⁵.

Ἀναφέροντας ὁ Κιουταχὶς ὅτι οἱ προεστοὶ καί οἱ ραγιάδες τῆς ἐπαρχίας κατὰ τὴν δεκαετία 1820-30 παρέμειναν ἀφοσιωμένοι στὸ Δοβλέτι καί πρόσφεραν σέ αὐτὸ ἐκδουλεύσεις, ἐννοοῦσε μᾶλλον ὅτι: α) δὲν ἐπαναστάτησαν, β) ἐπιδοκίμασαν τίς σουλτανικὲς διαταγές γιὰ τὴν καθαίρεση τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, τὴν καταστολὴ τῆς ἐλληνικῆς ἐπανάστασης καί τὴν ἐπιβολὴ τάξης στὴν Ἡπειρο, γ) πρόσφεραν ἐκδουλεύσεις στὸν Κιουταχὶ καί στὸ Δοβλέτι. Ὡς ἐκδουλεύσεις ἐννοοῦσε μᾶλλον τὴν πιστὴ ἐφαρμογὴ ἀπὸ τοὺς προεστοὺς κρίσιμων ἐιδικῶν διαταγῶν πού ἔλαβαν, τὴν σύμπραξη καί ἐνόπλων κατοίκων στὴν καταδίωξη κακοποιῶν καί τὴν ἐκτέλεση ἀγγαρειῶν ἀπὸ τοὺς κατοίκους, μετὰ τὸ 1827 κυρίως. Σέ ὅλα αὐτὰ συνετέλεσαν καί οἱ «εὐεργετικές» καί «πατρικές» περιποιήσεις τοῦ Κιουταχὶ πρὸς τοὺς κατοίκους.

Οἱ αἰτίες γιὰ τίς ὁποῖες οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας δὲν ἐπαναστάτησαν δὲν ἔχουν καταγραφεῖ στίς πηγές πού γνωρίζω. Ἐπειδὴ μερικές ἀπὸ τίς αἰτίες ἴσως σχετίζονται μέ τὴν ἐπιρροή πού μποροῦσαν νὰ ἀσκήσουν σχετικῶς στοὺς κατοίκους οἱ τότε ἐξουσιαστές τῆς ἐπαρχίας, περιλαμβανομένων καί τῶν μουσουλμάνων τῆς Κόνιτσας, παραθέτω ἀκολουθῶς συνοπτικὲς πληροφορίες γιὰ τοὺς μουσουλμάνους τῆς Κόνιτσας καί γιὰ τίς ιδιότητες καί τίς δραστηριότητες τῶν ἄλλων ἐξουσιαστῶν τῆς ἐπαρχίας κατὰ τὰ ἔτη 1820-29.

(Συνεχίζεται)

15. Βλ. *Εὐρ. Σούρλας*, εἰς *Ἡπειρ. Χρονικά*, τ. 1929 220, τ. 1938 79.

Ἡ περιώνυμη, πέτρινη «γέφυρα Κόνιτσας» στὸν Αῶο

ΤΟΥ ΘΩΜΑ Β. ΖΙΩΓΑ

§8 Ὁ Γιώργος/Ζιώγας Δημ. Φρόντζος (π.1814-π.1893), Πυρσογιαννίτης, μολονότι αὐτὸς πουθενά δὲν αναφέρεται, ἐστὼ καὶ ἐμμεσα, στα παραπάνω §1, §2, §3, §4, §5 ἐγκυρα, ἐγγραφα πεισιτήρια τῆς τότε εποχῆς [ὄρα ΜΕΡΟΣ Β'], καὶ χωρὶς νὰ λαμβάνεται καθόλου υπόψη ὅτι ἡ γέφυρα ἐκτελέστηκε ὡς δημόσιο ἔργο. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι, ἐπὶ 80 περίπου συναπτά ἔτη ἀπὸ τὴν ἀνέγερση τῆς «γέφυρας Κόνιτσας» τὸ 1869/70 καὶ μέχρι τὴ λήξη τοῦ 2^{ου} παγκόσμιου πολέμου, κανένας δὲν ἐγράψε κάτι σχετικὸ, ἢ κάποια «παράδοση», γιὰ τὸν γεφυρωτὴ τέκτονα τοῦ Αῶου. Μῆτε καὶ στα προπολεμικὰ τοπικὰ ἐντυπα (π.χ. ἡ εφημερίδα «Αῶος» πρωτοεκδοθεῖσα τὴν 18-08-1913 καὶ τὸ ἀρχικὸ περιοδικὸ «Κόνιτσα» τοῦ 1914/15) καὶ τις ἄλλες Ἡπειρωτικὲς εφημερίδες τῆς Αῆρας (π.χ. «Φωνὴ τῆς Ἡπείρου», πρωτοεκδοθεῖσα τὸ 1892) καὶ Ἰωαννίνων (π.χ. «Γιάνγρια-Ἰωάννινα», ἀπὸ τὸ 1869 ἕως 1912) δημοσιεύτηκε κάποια πληροφορία. Οὔτε καὶ οἱ ἐνεργοὶ προπολεμικὰ παλαιοὶ σύλλογοι στὴν Αῆρα, (π.χ. Βούρμπιανης ἱδρυθεῖς τὸ 1883, Κόνιτσας ἱδρυθεῖς τὸ 1898, κ.α.), κάνουν μνεῖα περὶ αὐτοῦ στα πρακτικὰ καὶ τις ἐκδόσεις τοὺς [ιδεὲς σημ. 15], ἐνῶ εἶχαν πατριωτικὸ λόγο νὰ τὸν προβάλλουν καὶ νὰ καυχήθουν, ἀν βέβαια ἦταν ἀπὸ τα μαστοροχώρια τῆς Κόνιτσας ὁ ἀρχιτέκτονας αὐτός. Παντοῦ ἄκρα σιωπὴ. Πρωτοέγραψε¹¹ αὐτὴν τὴν ἐκδοχὴ τὸ 1947 ὁ ἐκ Πυρσογιαννῆς διακεκριμένος παι-

11. Ὅρα γραφὲς Εὐριπίδη Σούρλα: εφημ. «Ἡπειρωτικὸ Μέλλον», φύλλο 82-83/1947 καὶ 97/1970 ! Ὁ ἴδιος στὸ βιβλίον «Δημήτριος Ζυγολόμπης», Αῆρα 1958, σελ. 50-51, στα ὁποῖα ὁ «Γιώργος/Ζιώγας Φρόντζος» ἐμφανίζεται τελείως ἀγράμματος, «... δὲν ἤξερε καλὰ-καλὰ καὶ εὐκόλα καὶ τὸ ὄνομά του νὰ γράφει ...». Ἰδεὲς καὶ σημ. 13.

Οἱ γραφὲς αὐτές καὶ ἡ κατοπινὴ διάδοσή τους εἶχαν τεράστια ἐπιρροή στὴν γενέθλια Πυρσογιαννῆ, ὅπου «το γράφει ὁ Σούρλας» καὶ «το λέει ὁ Σούρλας» ἦταν θέσφατο καὶ ἰσοδυναμοῦσε με «τὸ ἀληθές», στὴν κοινωνία τῶν ἀπλῶν μαστόρων καὶ συγχωριανῶν του. Οἱ σχετικὲς με τὸ ὑπὸ κρίση θέμα διηγήσεις ἐνίων Πυρσογιαννιτῶν, γραμματισμένων καὶ μὴ, ὅλες μετὰ τὴν πιο πάνω δημοσίευση τοῦ Εὐρ. Σούρλα, ὡσάν νὰ ἀφυπνίστηκε ἀπὸ ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ καὶ μετὰ τὴ μνήμη τους, ἐνῶ ἐπὶ 80 συνεχὴ ἔτη ἦσαν σὲ λήθαργο, δείχνουν ὅτι οἱ ἐπαινετικὲς λόγιες γραφὲς ἐγκριτῶν ἀνθρώπων, ὅταν ἐπὶ μακρὸν ἐπαναλαμβάνονται, μποροῦν νὰ δημιουργήσουν παράδοση, ἐπιβεβαιώνοντας τὴ γνώμη τοῦ Πλάτωνα ὅτι «ασκεῖται τὸ ἀεὶ τιμώμενον». Εἰς αὐτοῦ ὑπάρχουν καὶ ἀντίθετες ἀπόψεις. Τὸ θέμα τίθεται στὴν κρίση τῶν ἐιδικῶν καὶ στὴν ἐμπειρία τοῦ καθενός. Προσθέτω ὅτι ἡ ἀπόδοση ἀπὸ τὴν ἐπιρροασμένη Πυρσογιαννίτικη παράδοση(;) τῆς ὅλης ἐργολαβίας ἀποκλειστικὰ στὸν «Γιώργο/Ζιώγα Φρόντζο» καὶ ὅχι σὲ κάποιον ἄλλον τεχνίτη ἀπὸ τὸ χωριὸ τους, ἀπὸ τοὺς τόσους πολλοὺς καὶ ὀνομαστούς που ἀναφέρουν ὅτι συμμετείχαν [ὄρα πρῶτο βιβλίον σημ. 16, σελ. 255, §153a], ἴσως νὰ σχετίζεται καὶ με τὴ σοβαρότητα καὶ τὸ σεβασμὸ τοῦ χαρακτῆρα του, καθὼς «εἶχε ἀναμούζι», δηλ. κύρος καὶ ὑπόληψη, στὴν τοπικὴ κοινωνία, [Τουρκ. *namus* = τιμὴ, ὑπόληψη, ἐντιμότητα].

δαγωγός Ευριπίδης Σούρλας (1891-1988), ως «προφορική παράδοση», χωρίς να την τεκμηριώσει με κανένα γραπτό πειστήριο. Και μάλλον την έγραψε, για να μεγιστοποιήσει την τεκτονική φήμη της γενέτειράς του, αφού μέχρι τότε κανείς δεν είχε διεκδικήσει την τιμητική θέση του πρωτομάστορα γενικού εργολάβου. Αν γνώριζε τότε τα κείμενα του ΜΕΡΟΥΣ Β' του παρόντος άρθρου, που όλα τους δημοσιοποιήθηκαν σε ύστερο χρόνο, είναι βέβαιο ότι δεν θα έγραφε κάτι τέτοιο, που αντιβαίνει τους κανόνες της έρευνας τους οποίους ο ίδιος δίδασκε και τηρούσε. Την επανέλαβε σε δημοσιεύσεις του και μετέπειτα, δημιουργώντας ένα βιβλιογραφικό δεδομένο το οποίο δεν είναι αξιόπιστο, γιατί του λείπουν τα επιβεβαιωτικά στοιχεία.

Ο ίδιος, ικανότατος ερευνητής και ευρηματικός λαογράφος, πρωτοέγραψε και το περιστατικό με τον φερμένο από την Πόλη (;) **Τούρκο μηχανικό**, κατά το οποίο, όταν στα εγκαίνια της γέφυρας ο **αγράμματος** «Γιώργος/Ζιώγας Φρόντζος» ρωτήθηκε απ' αυτόν «Πες μας πού σπούδασες;», εκείνος αποκρίθηκε «Στο **πολυτεχνείο της Κράπας**¹²».

Η ατεκμηρίωτη αυτή «προφορική παράδοση», πλαισιωμένη με το εγνωσμένο κύρος και τη λογιότητα του Ευρ. Σούρλα, επηρέασε τους πάντες. Μετέπειτα ανακυκλώθηκε από πολλούς, π.χ. τον Γιάννη Λυμπερόπουλο που έγραψε **Κύρκας** Φρόντζος αντί για «Γιώργος/Ζιώγας Φρόντζος» [ιδε απόσπασμα πιο πάνω στο ΜΕΡΟΣ Α'] | τον Πέτρο Ι. Φρόντζο (1903-1986) στο βιβλίο της σημ. 13 | τον Σπύρο Μαντά στο άρθρο της σημ. 13 | τους Βασ. Παπαγεωργίου - Αργ. Πετρονώτη στο πρώτο βιβλίο και το άρθρο της σημ. 16 | και άλλους. Την τελευταία δεκαετία κατέκλυσε και τους ομοιοθεματικούς ιστότοπους στο διαδίκτυο. Η τοπική κοινωνία της επαρχίας Κόνιτσας, κατηχημένη επί μισό και πλέον αιώνα εξ όλων αυτών [όρα και σημ. 11], αποδέχτηκε, ως παράδοση πλέον, ότι πρωτομάστορας ήταν ο «Γιώργος/Ζιώγας Φρόντζος», σε σημείο που κάθε άλλη άποψη να θεωρείται **αιρετική**. Από την επιρροή αυτής της νεόκοπης παράδοσης δεν διέφυγαν ούτε και οι εξ ακοής ενθυμήσεις που διηγούνται ένιοι Πυρσογιαννίτες, παραδόξως ακόμη και μετά παρέλευση αιώνα από το χτίσιμο της γέφυρας το 1869/70.

Αναζητώντας την αλήθεια και μόνον, έστω και αν αποκληθώ και εγώ «αιρετικός» από κάποιους συμπατριώτες μου, ξένους προς τους δεοντολογικούς κανόνες της

12. «**Κράπα** η : [Στην Κράπα > Σ' Γκράπα] Βραχώδης τόπος ακριβώς πάνω από το χωριό, όπου υπήρχε λατομείο, από το οποίο προμηθεύονταν πέτρες για τις δομικές ανάγκες του χωριού. Στην κορυφή της τοποθεσίας τούτης είναι κτισμένο το εξωκλήσι της «Αγίας Τριάδας» και λίγο πιο πάνω το εξωκλήσι του «Αι Λιά». Το πιθανότερο είναι να σημαίνει μεταφορικώς «Κορυφή | Κορωνίδα | Μέτωπο», από το τοπικό «καράπα/κράπα» (= βρέγμα, βρεγματική χώρα, το πάνω από το μέτωπο μέρος της κεφαλής) < αρχ. Ελλ. «κάρα» (= κεφάλι), γιατί η θέση είναι όντως το μέτωπο του χωριού. Όρα ίδια τοπωνυμία στον Ίσβορο». [Αντιγραφή από το βιβλίο «Τοπωνύμια και Οικωνύμια των Μαστοροχωρίων της Κόνιτσας», του Θωμά Β. Ζιώγα, Αθήνα 2013, σελ. 320].

έρευνας, θίγω στη συνέχεια κριτικά τα παραπάνω, ξεστρατίζοντας από τη σκέψη του Κονιτσιώτη λόγιου Γιάννη Λυμπερόπουλου (1920-2009) ότι : «Πολλές φορές μ' απασχόλησε η σκέψη αν πρέπει να θίγουμε την **αυθεντία** τούτων των **μύθων**, πούναι **καμιά φορά** δυνατώτεροι κι' από την **αλήθεια**», την οποία ο ίδιος ποτέ δεν τηρούσε και συνεχώς έψαχνε για παλιές γραφές και ιστορικά στοιχεία, [στο βιβλίο του «Αναζητώντας τις καταβολές», Αθήνα 1975, σελ. 51].

Οι προμνησθείσες γραφές του Ευρ. Σούρλα, προϊόντος του χρόνου, ανατράπηκαν από τα στοιχεία που έφερε στο φως η έρευνα και δεν θεωρούνται πλέον αξιόπιστες. Συγκεκριμένα:

- Β.1) Ο «Γιώργος/Ζιώγας Φρόντζος» δεν ήταν καθόλου αγράμματος· ανορθόγραφος ναι. Αυτό επιβεβαιώνεται, πέραν από τις διάφορες γραφές¹³, και από το δείγμα της υπογραφής του, (**ζογας** **δημητριου** **φροζος**), του έτους 1874, [όρα σελ. 263 στο βιβλίο της σημ. 16]. Άλλωστε, είναι φύσει αδύνατον ένας αναλφάβητος μάστορας, όσο και αν ήταν έξυπνος, έμπειρος και ικανός, να μπορούσε να διαχειριστεί τεχνικά και οικονομικά ένα τεράστιο, πολυσύνθετο και κατεπείγον έργο, όπως η υπό κρίση «γέφυρα Κόνιτσας», χωρίς να ξέρει να κρατά λογαριασμούς και σημειώσεις. Πολλώ δε μάλλον που στο έργο εμπλέκεται, κατά το 1/3 της χρηματικής του δαπάνης, το τότε και πάντα γραφειοκρατικό **Δημόσιο**, [ιδε §5 ΜΕΡΟΥΣ Β'], και έπρεπε να αποδώσει οπωσδήποτε λογαριασμό. Αν δεν ήξερε γράμματα, κυριολεκτικά θα πελάγωνε.
- Β.2) Η χρήση και μόνον του όρου «**πολυτεχνείο**¹⁴» αρκεί να αποδείξει ότι τα γραφόμενα

13. Ο Πυρσογιαννίτης δικηγόρος Πέτρος Ι. Φρόντζος/Τσιγάρας (1903-1986), ομογενής του «Γιώργου/Ζιώγα Φρόντζου», γράφει ότι είχε μάθει στο σχολείο του χωριού του τα βασικά γράμματα της εποχής εκείνης και ότι δεν αληθεύει πως είπε τα περί «πολυτεχνείου της Κράπας». Ακόμη γράφει, ατεκμηρίωτα και χωρίς κάποια αναστολή, ότι «... Το πρώτο γιοφύρι που έφτιαξε ήταν στη θέση Ντέρτι, ατεκμηρίωτα και χωρίς κάποια αναστολή, ότι «... Το πρώτο γιοφύρι που έφτιαξε ήταν στη θέση Ντέρτι, στενό του Σαρανταπόρου μεταξύ Καστανιανής και Στρατίανης στη βόρεια είσοδο του στενού. Μετά έκτισε το γιοφύρι του Αώου στην Κόνιτσα και μετά την αποπεράτωσή του **ανέλαβε και έκτισε** το γιοφύρι της **Μπαλντούμας**. ...». [Όρα βιβλίο «Η παιδεία στην Πυρσογιαννή επί τουρκοκρατίας», 1980, σελ. 8, 9, 30-33].

Το ότι ήξερε γράμματα, που τα έμαθε στο χωριό του, αποδέχονται και οι Βασ. Παπαγεωργίου - Αργ. Πετρονώτης στο άρθρο του βιβλίου της σημ. 7, σελ. 221.

Με βάση τα παραπάνω, και ο Σπ. Μαντάς γράφει: «... Έμαθε λίγα γράμματα στο σχολείο του χωριού του - μάλλον θα τον βοήθησε περισσότερο σ' αυτό ο μεγαλύτερος αδελφός του ιερέας Παπαγιάννης Φρόντζος - ... », [ιδε 22ο άρθρο «Αγία η δουλειά, Φρόντζος ο Θεός!», εφημ. «Ηπειρωτικά Νέα», 1999].

14. Η λόγια λέξη «**πολυτεχνείο**» πρωτοεμφανίζεται στη νεοελληνική γλώσσα μετά το 1849 και αντικατέστησε, προϊόντος του χρόνου, τον όρο «πολυτεχνικό σχολείο», αντιδάνειο εκ του ελληνογενούς γαλλικού *ecole polytechnique*, [“Ετυμολογικό λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας”, του καθ. Γ. Δ. Μπαμπινιώτη, Αθήνα 2009, σελ. 1136, λήμμα **πολυτεχνείο**].

είχαν (και έχουν και τώρα) οι κάθε είδους Αρχές, ήτοι οι πολιτικοί αξιωματούχοι, οι εγχώριες Αρχές, οι τοπικοί επώνυμοι άρχοντες, οι έχοντες χορηγοί, κ.α.. Επειδή η «Σεβ. Κυβέρνησις» ήταν βασικός χρηματοδότης της προκείμενης γέφυρας, το ίδιο θα συνέβη και στα δικά της εγκαίνια. Οι χτίστες, ως χειρώνακτες και ρυπαροί λόγω της φύσης της τεκτονικής εργασίας που ασκούσαν, (περιφρονημένη από την τότε κοινωνία, μερικώς απαξιωμένη και από τη σημερινή αστικοποιημένη), δεν προσκαλούνταν στις τελετές, διότι δεν ήταν πρόπον οι «τσοκανάρηδες/κουδαράιοι» να συγχρωτίζονται με τους κραταιούς και μεγαλόσχημους επισήμους. Με αυτό ως δεδομένο, είναι τα μάλα αμφίβολη η παρουσία του εργολάβου πρωτομάστορα στην τελετή των εγκαινήων της παρούσας γέφυρας το 1870, οπότε το σχετικό επεισόδιο με τον «Τούρκο μηχανικό», και μάλιστα από την Πόλη (;;) για να προσδοθεί κύρος, ελέγχεται ως λαογραφικό εφεύρημα. Πολύ δε περισσότερο τα ανωτέρω ισχύουν και για κάθε πρωτομάστορα που θα ήταν αρχηγός σε ένα από τα πολλά συνεργεία που εργάστηκαν στη γέφυρα.

8.5) Παρόλη την πολυφημία του ως διακεκριμένου πρωτομάστορα, η οποία εκφραζόταν με το «Τό'πε ο Ζιώγα Φρόντζος, τό'πε ο Θεός!», [Σπ. Μαντάς, στο άρθρο της σημ. 13], δεν αναγνωρίστηκε τεκμηριωμένα κανένα έργο του, [ιδε πρώτο βιβλίο σημ. 16, σελ. 249, όπου γράφεται: «Μεγάλη η φήμη του, λιγοστά τα συγκεκριμένα έργα του ... »]. Και αυτά ακαθόριστα και αμφίβολα σημειώνω εγώ], πράγμα που δεν συμβαίνει με άλλους ομηλικούς του Πυρσογιαννίτες αρχιμαστόρους, οι οποίοι σμίλεψαν σε πλάκες και αγκωνάρια τα ονόματά τους. Στο κορυφαίο έργο της ζωής του, στον κολοφώνα της φήμης του, στη «γέφυρα Κόνιτσας», αν αυτός ήταν ο ποιητής της το 1869/70, θα σκάλιζε το όνομά του σε μια πλάκα, έστω και ανορθόγραφα, και θα την εντοίχιζε στη μικρή εσοχή/κόγχη που αυτός ο ίδιος, ως πρωτομάστορας, πρόνοησε και φτιάχτηκε γι' αυτόν το σκοπό. Και είχε μείζονα λόγο να το πράξει, εν σχέσει με όποιον άλλον αλλοδαπό πρωτομάστορα, γιατί το έργο βρισκόταν στην πατρίδα του, οπότε η τιμή στο πρόσωπό του θα ήταν μεγάλη και η υστεροφημία του διαρκέστερη μεταξύ των συμπατριωτών του. Δυστυχώς, δεν το έπραξε και η απρόσιτη εσοχή/κόγχη χάσκει κενή [ιδε σημ. 4 και (Φωτ. 19-5)], γεγονός που γεννά την υποψία για κατασκευή της γέφυρας από ξενοχωρίτη τέκτονα.

Σε γενική θεώρηση, η μόνη δικαιολογία που λογικά στέκει για τη μη τοποθέτηση πλάκας/επιγραφής είναι ο **δημόσιος** χαρακτήρας του έργου και οι πολλοί χορηγοί, κυρίως χριστιανοί αλλά και μουσουλμάνοι. Ίσως, οι οθωμανικές Αρχές δεν επέτρεψαν την εντοίχιση πλάκας κατά την αποπεράτωση αυτού του τόσο μεγαλεπίβολου έργου, συμβόλου της Κόνιτσας, που θα είχε πάνω της, εκτός από μια απλή χρονολογία, και άλλα **χριστιανικά** σύμβολα αποτροπής κινδύνου και αναφορές ονομάτων. Τούτο επιβεβαιώνει το γεγονός ότι στην προστατευμένη πίσω επιφάνεια (πλάτη) της εσοχής δεν διακρίνονται ίχνη κονιάματος για την επικόλληση πλάκας, [όρα (Φωτ. 19-5)].

8.6) Μια εμβριθέστερη ανάγνωση των πλησιόχρονων γραφών των §3 και §4 του

(Φωτ. 19-5) Η κενή κόγχη για την πλάκα/επιγραφή της «γέφυρας Κόνιτσας» το 1969. [Πηγή: «Η επαρχία Κόνιτσας στο χώρο και το χρόνο», Κόνιτσα 1996, σελ. 319].

ΑΠΟΔΗΜΙΑ – ΞΕΝΙΤΕΙΑ

60 Χρόνια από την πρώτη μετανάστευση του πατρός μου Θωμά Δάφνη
(Σεπτ. 1960)

“Πατέρα και μάννα, σας ασπάζομαστε με σεβασμό και αγάπη, μα πάνω απ’ όλα με πόνο και νοσταλγία...”

Περίπου ένα τέτοιο γράμμα πήγαινε και ερχότανε με το ταχυδρομείο της εποχής στα χωριά μας. Ένα γράμμα με αμφίδρομη έκφραση συναισθημάτων· νοσταλγίας, αγάπης και πόνου, ένα γράμμα που θα μπορούσε να στέλνουν τα ξενιτεμένα παιδιά στους γονείς τους, αλλά και τα παιδιά στους ξενιτεμένους γονείς.

Ξενιτιά – αποδημία: Δύο λέξεις με βαθύ ανθρώπινο νόημα που περικλείουν ταυτόχρονα την ελπίδα, την αγωνία, τον πόνο, τη νοσταλγία και κάποτε την ευτυχία και την επιτυχία.

Ξενιτιά: Υπάρχει τάχατες ένα σπίτι της Ηπείρου που δεν ένιωσε το νόημα τούτης της λέξης μέσα του; Αναρωτιέμαι αν υπάρχει έστω και ένας Ηπειρώτης που δεν γούτκε τούτο το ποτήρι.

Ποιος δεν θυμάται το μεγάλο κύμα της φυγής – αποδημίας στη δεκαετία του 1960; Ποιος από εμάς θα ξεχάσει τα αγκαλιάσματα, τα φιλήματα, τα δάκρυα εκείνα τα πρωινά που με το λεωφορείο των ΚΤΕΛ από την πλατεία του Αγίου Ευσταθίου στο χωριό μας φεύγανε οι γονείς μας, τα αδέρφια μας, οι συγγενείς μας, οι χωριανοί μας, τα νέα παιδιά και θα γύριζαν με άδεια από τα εργοστάσια ένα χρόνο μετά, αφήνοντας πίσω γέροντες γονείς και μικρά σχολιαρόπαιδα; Τι πόνος, τι θλίψη, δάκρυα και μακρόσυρτα αγκαλιάσματα και ταυτόχρονα μια κρυφή ελπίδα

ότι καλό μπορεί να φέρει τούτος ο χωρισμός.

Και όταν ερχόταν εκείνη η ευλογημένη μέρα του γυρισμού – έστω και για λίγο – όλο το χωριό να περιμένει να τους αγκαλιάσει και να τους καλωσορίσει. Και μετά στο σπίτι να διηγούνται στους γέροντες γονείς και τα μικρά παιδιά τα νέα από τους καινούργιους τόπους που γνώρισαν: τις φάμπρικες, τα εργοστάσια, την ξένη γλώσσα, τα παράξενα ήθη και έθιμα που είδαν και έζησαν, τα περίεργα φαγητά τους. Και ύστερα, να ανοικτούν οι βαλίτσες και να μοιραστούν τα δώρα και τα καλούδια. Για όλους υπήρχε κάτι· μικρό, μεγάλο, ρούχο, παιχνίδι, γλύκισμα. Και φυσικά, για το μοναστήρι της Παναγίας της Μολυβδοσκεπάστης, κάποιο τάμα, την εκκλησία του χωριού, τον παπά, τον δάσκαλο, το σχολείο, κάποιους φτωχούς συγχωριανούς. Και όταν έβγαιναν στο καφενείο κεράσματα για όλους. Και σίμωναν οι μέρες ξανά του χωρισμού. Πόσο γρήγορα περνούσαν Θεέ μου. Σαν το νερό του Αη – Γιώργη κύλησε ο χρόνος της αδειάς των. Έπρεπε μέσα σε αυτές τις μέρες να ετοιμάσουν το σπίτι για τον χειμώνα· Ξύλα, τρόφιμα, αλεύρι, τροφές για τα ζώα.

Κύλησε ο χρόνος τόσο γρήγορα. Και σαν τη βαρυχειμωνιά του τόπου μας διαρκούσε ο χρόνος της επιστροφής των. Και να πάλι ο παππούς και η γιαγιά να ανάβουν το καντήλι και να κάνουν αδιάλειπτες προσευχές στην Παναγία της Μολυβδοσκεπάστης να τους φυλάει και να

γυρίσουν καλά και υγιείς.

Πώς να μην θυμηθούμε το πανηγύρι της Παναγίας στις 15 Αυγούστου, όταν εκείνοι έλλειπαν; Το κλαρίνο γνώριζε το τραγούδι που θα πει όταν έφθανε στο στρώσιδι της οικογένειας του ξενιτεμένου κάτω από τον φρέντζο στο μπαϊρί του μοναστηριού. Δεν χρειαζόταν ειδική παραγγελιά “*ξενιτεμένο μου πουλί και παραπονεμένο, σου στέλνω μήλο, σέπεται, κυδώνι μαραγκιάζει, σου στέλνω και τα δάκρυα σ’ ένα λευκό μαντήλι...*” και στο τέλος από την άκρη του μαντηλιού του κεφαλιού της η γιαγιά έβγαζε ένα (1) μάρκο (δώρο του ξενιτεμένου) να δώσει στο κλαρίνο.

Και έφθασε καινούργιο γράμμα με υποσχέσεις ότι σύντομα θα είναι κοντά μας. Και η υπόσχεση αυτή κρατούσε χρόνους και χρόνους και επαναλαμβανότανε κάθε φορά πιο ασθενικά, καθώς οι υποχρεώσεις μεγάλωναν, τα παιδιά θέλανε λεφτά για τα σχολεία, τα γυμνάσια, τα πανεπιστήμια, τα κορίτσια προίκα για να παντρευτούν, το σπίτι επιδιορθωθεί, εξοπλισμό, ανακατασκευή. Ακόμα και το μνήμα των γονιών να ευτρεπιστεί.

Αδυσώπητος ο χρόνος, σκληρός, χωρίς συναισθήματα. Δεν περίμενε τον γιο, την κόρη, τη νύφη να κλείσει τα μάτια των γερόντων γονιών. Τα μικρά παιδιά μεγάλωναν χωρίς γονείς, αγκαλιά με τους παππούδες και τις γιαγιάδες, με νοσταλγία και ελπίδα και εκείνοι στα γράμματά τους “...κάντε κουράγιο λίγο ακόμη να συμπληρώσω τα έτη για τη σύνταξη, πώς να ζήσω στο χωριό, να έχω τουλάχιστον λίγα τρίμματα να ζήσω...”. Με τούτα και τούτα τα λόγια περνούσε ο καιρός και οι χρόνοι και όταν τελικά επέστρεψαν οριστικά, είχαν ίσως φτιάξει κάτι καλό, κά-

ποιο κομπόδεμα, ένα διαμέρισμα στην πόλη, κάποιο οικόπεδο.

Βρήκαν εγγόνια, γαμπρούς και νυφάδες, βρήκαν επιστήμονες και τεχνίτες τα παιδιά τους. Και εκείνοι με άσπρα μαλλιά αναπολούσαν τα μίζερα χρόνια της ξενιτιάς.

Αν, όμως, με αυτά τα λόγια άγγιξα τα συναισθήματά σας, θα πρέπει να κεντρίσω και λίγο τον λογισμό σας.

Τι θα μπορούσαν να κάνουν οι άνθρωποι μας σ’ αυτόν τον ξηρό, πετρώδη και άγονο τόπο με τις ελάχιστες δυνατότητες παραγωγής;

Πόσους γεωργοκτηνοτρόφους μπορούσε να καλύψει ο τόπος μας; Πώς θα μπορούσαν να ζήσουν τις ευλογημένες πολυμελείς οικογένειές τους, που δυστυχώς στις μέρες μας αγνοούνται;

Και είναι αλήθεια πως ο χωρισμός των οικογενειών δεν έφερε μόνο καλά, γιατί δυστυχώς υπήρξαν περιπτώσεις που σπίτια διαλύθηκαν, οικογένειες καταστράφηκαν, ανδρόγυνα χώρισαν, άνθρωποι οδηγήθηκαν στον ηθικό ξεπεσμό, παιδιά χάθηκαν, ακόμη και εγκληματικές συμπεριφορές έλαβαν χώρα. Τούτα όμως όλα μαζί δεν μπορούν να αμαυρώσουν την πραγματικότητα. Η αποδημία στον μεγαλύτερο βαθμό προσέφερε περισσότερα καλά απ’ όσα κακά. Πάνω από όλα ωστόσο για εμάς τους Ηπειρώτες, ανέδειξε τον ακατάλυτο δεσμό με τα χωριά μας, με το χωριό μας. **Δεν τα ξεχάσαμε, δεν τα ξεχνούμε, δεν θα τα λησμονήσουμε.**

Η σκέψη μας, η αγάπη μας και η νοσταλγία μας είναι αποτυπωμένη και βαθειά ριζωμένη στην ψυχή μας. Το αποδεικνύουν οι πράξεις μας, το επιβεβαιώνουν οι συμπεριφορές μας, το επιβεβαιώνουν οι

εκδηλώσεις μας. Σήμερα, αύριο, την επόμενη και τις επόμενες. Δεν θα μας αλλοτριώνουν τα φανταχτερά χρώματα της πόλης ούτε τα φιλήδονα τραγούδια και η πολύβουη ζωή της, ούτε ακόμη και η οικονομική δυσπραγία και οποιαδήποτε οικονομική κρίση.

Η πυξίδα για μας και τα παιδιά μας, αλλά και για τα παιδιά των παιδιών μας θα δείχνει πάντα την Ήπειρο με τελικό προορισμό το χωριό μας, τη Μολυβδοσκεπάστη, την Παναγιά μας και όλα τα ιερά σεβάσματα.

Εκεί η αρχή μας. Εκεί και το τέλος μας. Εκεί οι γονείς μας, οι παππούδες, οι γιαγιάδες.

Εκεί και εμείς. Για πάντα.

Σημ: Τούτο το μικρό πόνημα αφιερώνεται εξαιρετικά στους αείμνηστους γονείς μου Θωμά και Αντιγόνη Δάφνη, εκ των πρώτων μεταναστών του Σεπτεμβρίου του 1960. Επίσης, σε όλους τους χωριανούς μου, σε εκείνους που έφυγαν απ' τη ζωή (διαχρονικά) και σε όσους ακόμη βρίσκονται.

Κων/νος Θ. Δάφνης
Επίτιμος Εισαγγελέας Αναθεωρητικού
Δικαστηρίου
Αντιστράτηγος ε.α.

Μετεωρολογικά στοιχεία από τον σταθμό του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών στην Κόνιτσα σε συνεργασία με το Metar.gr.

Θέση Σταθμού: Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας-Πραμάντων (υψόμ. 530m)

Ιστοσελίδα Σταθμού: <http://penteli.meteo.gr/stations/konitsa/>

Ιούνιος 2020

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών ανέμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
19,4	34,4	7,8	62,0	13	ΝΔ

Ιούλιος 2020

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών ανέμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
24,6	39,1	12,5	38,2	6	ΝΔ

Αύγουστος 2020

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών ανέμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
24,1	38,6	12,6	67,4	10	ΝΔ

Λοιμική πανδημία

«Ο μέγας Άδης στεναγμοίς και γόοις πλουτίζεται...»

(Σοφοκλής- Οιδίπους τύραννος)

του Τάσου Κανάτση

Κι ήρθε το "ασήμαντο" - λίγα μικρογραμμάκια μάζας-, το αόρατο- τέτοιο το μέγεθος του ιού -, να διασαλεύει την καθημερινότητα μας, τις ζωές μας... Κι άπλωσε ο φόβος του θανάτου τα πλοκάμια του και περιέζωσε τον πλανήτη, φώλιασε στις καρδιές μας κι ακίστρωσε το νου και μάζεψε κουβάρι τις μέρες μας, αδρανοποιώντας -εν μέρει- τη ζωή μας, χλευάζοντας την "παντοδυναμία του γένους μας. Κι αμπαρωθήκαμε πίσω απ' τις θύρες των σπιτιών, «ελεύθεροι πολιορκημένοι», σε μια πρωτόγνωρη κατάσταση ομηρίας, που καλιναγόνησε αρκετές απ' τις επιθυμίες μας και μας στέρησε απλές καθημερινές δραστηριότητες και συνήθειες της κοινωνικής συναναστροφής, στις οποίες δεν αποδίδαμε την πρόπουσα σημασία- ως πράξεις επαναλαμβανόμενες, που αρκετές φορές άγγιζαν τα όρια της πλήξης- και που απόκτησαν ξαφνικά- εξαιτίας του περιορισμού μας- το σωστό μέγεθος της αξίας τους. (Άλλωστε η ζωή δεν είναι μια καθημερινότητα;).

Μέσα σ' αυτό το κλίμα του φόβου λοιπόν, το συνεπικουρούμενο απ' την κατακλυσμιαία τρομολαγνική περιγραφή των τηλεοπτικών σταθμών, που άγγιξε -κι ίσως ξεπέρασε- τα όρια του πανικού και της υστερίας, αναδείχτηκε και η "υπαρξιακή μας ανεπάρκεια", η μηδαμινότητά μας, προς απογοήτευση, κυρίως, των υπέρμε-

τρα αισιόδοξων (οπτιμιστών) της ζωής και όσων - τέλος πάντων - αισθάνονταν "άτρωτοι" και "πανίσχυροι" και καταδείχτηκε πως η ζωή του ανθρώπου είναι ένας συνεχής αγώνας για επιβίωση στο περιβάλλον του, απ' την αυγή ακόμα της ανθρωπότητας ως τις μέρες μας' και θα συνεχίσει να είναι και στο μέλλον, με σταδιακή -κάθε φορά- κατάκτηση επιπέδων της γνώσης, ακολουθώντας μια προοδευτική εξελικτική πορεία (κάποιες φορές και με πιθανά... πισωγυρίσματα).

Κάποιοι ηγέτες λαών, τυφλωμένοι από την άτη- την τύφλωση του νου, την αλαζονεία της δύναμης που προσφέρει η εξουσία κι ο "Μαμωνάς" του χρήματος- πρόταξαν την οικονομία έναντι της ζωής, επισύροντας έτσι τη Νέμεση. Δυστυχώς το "πλήρωσαν" οι λαοί τους με εκατόμβες θανάτων. (Γι' αυτούς βέβαια, οι αριθμοί που αφορούν στις ζωές δεν έχουν σημασία!). Προϊόντος του χρόνου κατέρρευσαν και οι συνωμοσιολογίες, που εξυφάνθηκαν κατά τις πρώτες μέρες της εκδήλωσης της νόσου και που αφορούσαν τους ανταγωνισμούς των οικονομικών υπερδυνάμεων, αφού μετέπειτα η νόσος έλαβε τις διαστάσεις της πανδημίας σε πλανητικό επίπεδο.

Η λοιμική πανδημία είχε και θα έχει οσονούπω και οικονομικές επιπτώσεις κι αν συνεχιστεί μακροχρόνια, ίσως οδηγή-

σει σε ανάλογη λιμική. Ήδη οι εργαζόμενοι (κυρίως του ιδιωτικού τομέα) πλήττονται: απώλεια θέσεων εργασίας, ελαστικά ωράρια, μειώσεις εισοδήματος κ.ά. κι αλήθεια, τι διαχρονική αντινομία! Αυτοί που παράγουν τον πλούτο, οι άνθρωποι του μόχθου που κινούν τη μηχανή της παγκόσμιας οικονομίας να αποτελούν τα θύματα της οικονομικής κρίσης εκ της πανδημίας ή οπιασδήποτε άλλης κρίσης. (Είναι αναγκαίος ο επαναπροσδιορισμός των σχέσεών τους με την εργασία, με στόχο απώτερο την αποκατάσταση των κοινωνικών ανισοτήτων).

Μείναμε σε ομηρία λοιπόν, έστω κι ολιγόμηνη κι αν για μας ήταν κάπως δύσκολη αυτή η προσαρμογή σε νέα δεδομένα, ας σκεφτούμε κι αυτούς που βρίσκονται σε πολύχρονο αυτοπεριορισμό- ίσως και για όλη τη διάρκεια της ζωής τους- τους κοινωνικά απόκληρους, τους παρίες, δηλονότι αδυνατούν να γευτούν τις μικρές χαρές του εφήμερου, εξαιτίας της περιορισμένης οικονομικής δυνατότητάς τους, με αποτέλεσμα τον χρόνιο εγκλεισμό τους.

Η πανδημία θα μπορούσε να αποτελέσει την αφετηρία μιας άλλης εποχής, επαναπροσδιορισμού των αξιών της ζωής, προόδου και ειρήνης, με τους τομείς της Υγείας, της Έρευνας, της Παιδείας, να διεκδικούν μεγαλύτερο μερίδιο απ' τους κρατικούς προϋπολογισμούς και βέβαια έχοντας ως στόχο απώτερο, την άνοδο του βιοτικού επιπέδου των λαών, που απαρτίζουν το ... παγκόσμιο χωριό...

Πόθος και ουτοπία μάλλον, καθώς φαίνεται πως τα ιμπεριαλιστικά οικονομικά συμφέροντα καταλαμβάνουν την υψη-

λότερη θέση στην κλίμακα αξιών της ανθρώπινης ζωής και πώς οι "κύκλοι" αυτοί, άλλα απεργάζονται και περί άλλων μεριμνούν και τυρβάζουν. (Όρα εξοπλιστικά προγράμματα, πόλεμοι, παγκόσμια οικονομική κυριαρχία κ.ά.), με τους λαούς να παραμένουν στη σκιά της ιστορίας, μην έχοντας ίσως συνειδητοποιήσει το μέγεθος της αποτρεπτικής τους ισχύος).

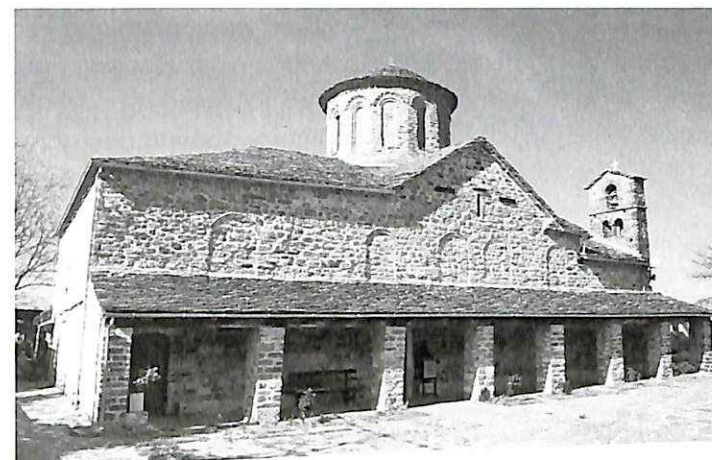
Και μια άλλη παράμετρος της πανδημίας: η συναισθηματική έξαρση του λοιμωξιολόγου κ. Τσιόδρα- λυγμική φωνή εν τη ρύμη του λόγου του απαριθμώντας θανάτους- γεγονός που θα 'πρεπε να αντιμετωπιστεί ως κάτι το αυτονόητο και κοινότοπο, φαίνεται πως προκάλεσε μεγάλη έκπληξη στο κοινωνικό σώμα, δείγμα κι αυτό του ελλείμματος συναισθηματικής ζωής των ανθρώπων, της αλλοτρίωσής τους απ' τον εθισμό σε πρότυπα- μοντέλα του "σκληρού", του "δυνατού", του "ψυχραιμου", που χαρακτηρίζουν την κυρίαρχη κουλτούρα και προβάλλονται και "επιβάλλονται" στην κοινωνία με διάφορους τρόπους, κυρίως όμως διά των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Η πανδημία λοιπόν ήταν (και είναι) γεγονός πρωτόγνωρο για την "εποχή" μας, για τις "μέρες μας", γεγονός που ίσως αποτελέσει και αφετηρία (σταθμό) χρονολόγησης παρελθοντικών - μελλοντικών γεγονότων (προ κορονοϊού- μετά κορονοϊό), τέτοια ίσως η σημασία της.

Προς το παρόν, πρωτεύει η επιβίωση, η ζωή και βέβαια το αντάμωμα ξανά, σε χορούς κυκλωτικούς, αλλά... διατηρώντας την απόσταση.

ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΔΟΞΑ ΣΤΟΥΣ 12 ΑΠΟΣΤΟΛΟΥΣ ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟΥ

Υπό του Υποστράτηγου ε.α. Ιωάννη Δάφνη

*«Οι των Αποστόλων πρωτόθρονοι
και της Οικουμένης Διδάσκαλοι
Τον Δεσπότην των όλων πρεσβεύσασθαι
Ειρήνην τῷ κόσμῳ Δωρήσασθαι
Και ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος».*

Εκεί ψηλά στους πρόποδες του Όρους Νεμέρτσκα (Μερόπη), απ' όπου η θέα σε ευθεία γραμμή προσεγγίζει τα 70 χιλιόμετρα και πέραν προς Ανατολές, και τα 2 ποτάμια Αώος και Σαραντάπορος συμπλέκονται μεταξύ τους, εκεί που η ανθρώπινη «ζήλεια» δίκασε γεωγραφικά το όμαιμον, ομόδοξο και ομοεθνές γένος των «Ηπειρωτών», εκεί επάνω, ακριβώς στο χωριό, δεσπάζει ο Ιερός Ναός των 12 Αγίων Αποστόλων, πολιούχος του χωριού, που απέχει μόλις 10 μέτρα από την οροθετική γραμμή. Παλαιά, ο Ιερός Ναός, εξέπεμπε, ως Έδρα Επισκό-

που, Δόξα και αἴγλη στοιχείο που οι νεότεροι Μολυβδοσκεπαστινοί, προσπαθούν να συντηρήσουν, διά της παρουσίας στην πανήγυρη που γίνεται κάθε χρόνο 30 Ιουνίου, Σύναξη των 12 Αποστόλων.

Το Αττικό Προάσιο Φιλοθέη το 1997, επί Δημαρχίας Κας Ελένης

Παναγιωτοπούλου. τιμώντας τους ακρίτες μας στο πρόσωπο του χωριού Μολυβδοσκεπάστου, προέβη στην ανακήρυξη, αδελφοποίηση, του αναφερόμενου Δήμου με το χωριό Μολυβδοσκεπάστο.

Απόρροια αυτής της πράξεως είναι κάθε χρόνο των Αγίων Αποστόλων 30ης Ιουνίου το χωριό να κατακλύζεται με επισκέπτες προερχόμενους από την Φιλοθέη καθώς και από άλλα αστικά κέντρα, κυρίως του νομού Ιωαννίνων.

Εφέτος η θεία λειτουργία τελέστηκε προεξάρχοντος του Μητροπολίτη Ανδρέου και συλλειτουργούς: τον Αρχιμανδρίτη Σπυρίδωνα Κατραμάδο (καταγόμενο εκ Μολυβδοσκεπάστου) τον ηγούμενο της Ι.Μ. Μολυβδοσκεπάστου Αρσένιο, τον Ιερομόναχο της Ι.Μ. Μολυβδοσκεπάστου Παΐσιο, τον αιδεσιμότατο Απόστολο Νάκο.

Με το πέρας της Θείας Λειτουργίας

οι γυναίκες του χωριού προσέφεραν τοπικά εδέσματα στους παρεβρεθέντες στο χώρο της πηγής του Αγίου Γεωργίου και στη συνέχεια ο Πρόεδρος της κοινότητας Σταμάτιος Πρόκος προσέφερε στους στρατιώτες του στρατιωτικού φυλακίου Μολυβδοσκεπάστου δώρα, που ήταν ευγενική χορηγία του Υποστράτηγου ε.α. Ιωάννη Δάφνη και του Ιστορικού και Λαογραφικού ομίλου Αθηνών.

Στις εκδηλώσεις παραβρέθηκαν ο Δήμαρχος Κονίτσας κος Εξάρχου Νικόλαος, ο Διοικητής του 583 Τ.Π. ταγματάρχης κος Χαρίτος Γεώργιος, ο Αστυνομικός Υποδιευθυντής της Δ.Α. Ιωαννίνων κος Διαμαντής Δημήτριος, ο Διοικητής του Α.Τ. Κονίτσας κος Νάκος Παναγιώτης, ο πρόεδρος του πολιτιστικού Συλλόγου Μολυβδοσκεπάστου Μάνης Μιχαήλ, ο Πρόεδρος του Αγροτικού Οικοδομητικού Συνεταιρισμού Τσίπης Απόστολος και εκ μέρους του Ιστορικού Λαογραφικού Ομίλου Αθηνών κ. Ελένη Δάφνη.

Η ιστορία του χωριού χάνεται στα βάθη των αιώνων. Τον 17° αιώνα κατεστράφη ολοσχερώς από τουρκαλβανικές συμμορίες, πράγμα που ανάγκασε τους κατοίκους να μετοικήσουν στο Βουκουρέστι απ' όπου βοήθησαν τον μετέπειτα επανεποικισμό και στη συνέχεια να σφυρηλατηθούν οι δεσμοί μεταξύ του χωριού και την Ιερά Μονή Μολυβδοσκεπάστου του μ.Χ. αιώνα, μέχρι σημείου χωριό και Παναγιά (μοναστήρι) να ταυτίζονται.

Στα τελευταία έτη της Τουρκοκρατίας εντάχθηκαν στην ένοπλη απελευθερωτική Οργάνωση «Ηπειρωτικό Κομπάτο» με

πρόεδρο τον Λάππα και με συμμετοχή του Γεωργίου Δάφνη του Αναστασίου. Η οργάνωση συνέβαλε μεγάλως στην απελευθέρωση της Ηπείρου.

Την 9η Οκτωβρίου 1943, Γερμανική Μεραρχία Εντελβαϊς, ορμώμενη από Γιουγκοσλαβία, Αλβανία, καιέστρεφε με ομαδικό εμπρησμό το χωριό, που κατέστη πλέον ακατοίκητο, πράγμα που οδήγησε τους κατοίκους στην προσφυγιά, σε χωριά Πωγωνίου, κυρίως Βήσσανη, απ' όπου ο γράφων εντάχθηκε στην Οργάνωση ΕΔΕΣ Ν.Ζέρβας.

Στην άκρη του οικισμού, όπως προαναφέραμε πάνω σχεδόν στην ελληνοαλβανική μεθόριο, είναι κτισμένος ο ναός των Αγίων Αποστόλων.

Σε θέση με εντυπωσιακή θέα στην κοιλάδα όπου ο Σαραντάπορος ενώνεται με τον Αώο, ο ευμεγέθης ναός είναι σήμερα ο ενοριακός ναός του οικισμού. Η ίδρυσή του ανάγεται στη βυζαντινή περίοδο, αφού το 1298, ναός αφιερωμένος στους Αγίους Αποστόλους αναφέρεται ως έδρα της αρχιεπισκοπής Πωγωνιανής. Ωστόσο ο ναός που σώζεται σήμερα είναι κτίσμα του 1537 και ανοικοδομήθηκε με χορηγία του Πάνου Αρσενίου, όπως σημειώνεται, σε γραπτή επιγραφή, στο δυτικό τοίχο του ναού. Από την ίδια επιγραφή μαθαίνουμε ότι ο ναός τοιχογραφήθηκε σχεδόν έναν αιώνα αργότερα, το 1645, από τους Γραμμοστινούς ζωγράφους Δημήτριο και Ιωάννη Σκουτάρη, με χορηγία του Πάνου Παπαδημητρίου.

Ιωάννης Δάφνης Υποστράτηγος ε.α

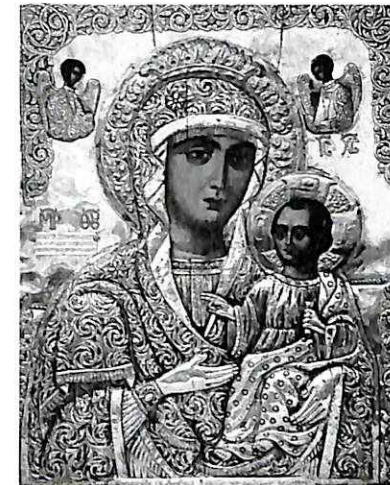
Η Παναγιά μας

Βρισκόμαστε και πάλι στο μήνα Αύγουστο που 'ναι η μεγαλύτερη γιορτή της Παναγίας μας.

Στη συνείδηση της ορθοδόξου εκκλησίας μας, αλλά και στην ψυχή του κάθε χριστιανού, είναι η μεγάλη μητέρα, βοηθός και προστάτης μας. Κατέχει η παρθένος Μαρία μας, ξεχωριστή και ιδιαίτερη θέση μέσα μας και η αγάπη μας,

προς τη μητέρα μας, τη Μεγαλόχαρη είναι απεριόριστη. Κάθε, τόπος, κάθε χωριό σ' όλη τη χώρα μας έχει το Ναό της και γιορτάζουμε την 15η Αυγούστου την Κοίμηση της Υπεραγίας Δεσποίνης ημών Θεοτόκου, με κάθε σεβασμό και μεγαλοπρέπεια! Προπαντός στην Τήνο. Έχουμε δώσει πολλά ονόματα: Μεγαλόχαρη, Εικοσιφοίνισα, Γλυκοφιλούσα, Χοροβιώτισσα, Γοργοϋπήκοα, Παναγία Σουμελά, Υπερμαχο Στρατηγό, Ελευθερώτρια κ.ο.κ.

Χιλιάδες μικρές και μεγάλες εκκλησίες, σ' όλη τη χώρα μας, κτίρια παλιά αλλά και νεώτερα Ι. Μονές βρίσκονται κτισμένες πάνω σε απόκρημνους βράχους, σε υπέροχες τοποθεσίες αφιερωμένες όλες αυτές οι Ι. Μονές στη Παναγιά, με κορύφωμα τη Μεγαλόχαρη, που δεσπόζει στη χώρα της Τήνου. Και στην επαρχία μας, στον τόπο μας «Παναγιά της Μολυβδοσκεπάστου» Μεγάλη τιμή. Υπάρχουν

πολλές θαυματουργές εικόνες της Παναγίας μας.

Αν κι έχουμε, πολλές φορές γράψει, για την Παναγιά μας, της «Μολυβδοσκεπάστης» εν τούτοις δεν είναι υπερβολή ν' αναφερθούμε ακόμα μια φορά.

Για τη δική μας Ιερά Βασιλική και Σταυροπηγιακή Μονή Παναγίας Μολυβδοσκεπάστου Κονίτσας, πολλοί θρησκευ-

τικοί λογοτέχνες, αρχαιολόγοι κ.ά. αλλά και απλοί άνθρωποι πιστοί του λαού μας, μας έχουν αφήσει πολύτιμα κείμενα, για την ένδοξη ιστορία της.

Δεν είναι όμως δυνατόν, γι αυτή την Ι. Μονή ν' αναφερθούμε σ' ένα απλό κείμενό μας. Υπάρχουν πολλά κείμενα που μας διηγούνται και γράφουν για την ιστορία της.

Σήμερα η Ι. Μονή Μολυβδοσκεπάστου, τελεί υπό την εποπτεία της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και την Μέριμνα του Μητροπολίτη Κονίτσας.

Είναι δε ένα θρησκευτικό και ιστορικό μνημείο του τόπου μας, με λαϊρευτικές εκδηλώσεις του λαού μας, αφιερωμένες στην Κοίμηση της Θεοτόκου.

Ωστόσο καθώς ήδη ελέχθη εμείς, εδώ, λίαν συντόμως, θ' αναφερθούμε στην «Ιερά Βασιλική και Σταυροπηγιακή Μονή Παναγίας Μολυβδοσκεπάστου Κονίτσας».

Η Ιερά Μονή λέγεται:

Βασιλική: Διότι εκτίστηκε από τον Βασίλεια Αυτοκράτορα του Βυζαντίου Κωνσταντίνου Δ' τον Πωγωνάτο.

Σταυροπηγιακή: Σταυροπηγιακές λέγονται οι Ιερές Μονές, οι οποίες εξαρτώνται από το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινούπολης.

Έτσι ο Πατριάρχης, ο ίδιος, ή ο εκπρόσωπός του «επήγυνε» κατά την θεμελίωση των Ι. Μονών, σιδερένιο Σταυρό στα θεμέλια, ο οποίος είναι για το Σταυροπήγιο «Πήγνυμι σταυρόν» τοποθετώ μέσα στο χώμα σταυρό. Από αυτή την πράξη επήραν και οι Μονές το όνομα Σταυροπηγιακή - Σταυροπηγιακές».

Η Μονή λοιπόν Μολυβδοσκεπάστου ήταν ανέκαθεν Σταυροπηγιακή μέχρι το 1907, έτος κατά το οποίο ο Πατριάρχης εγκατέστησε ως ηγούμενο της Ι. Μονής τον ιερομόναχο Βενέδικτο. Με την πάροδο των ετών έπαθε μεγάλες λεηλασίες και καταστροφές. Όμως άντεξε!

Ανήκει δηλαδή στην Μητρόπολη της Επαρχίας όπου ευρίσκεται. Έτσι σήμερα η Ι. Μονή Μολυβδοσκεπάστου ανήκει εις την Ι. Μητρόπολην Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης και διοικείται υπό την εποπτεία και μέριμνα του εκάστοτε Μητροπολίτη, της Επαρχίας μας, με διοριζόμενο Ηγούμενο.

Λέγεται δε Μολυβδισκλεπαστος, διότι ολόκληρη η στέγη του καθολικού Ναού, ήταν σκεπασμένη με μολύβι.

Είναι θρησκευτικό μας μνημείο, πλησίον των Ελληνοαλβανικών συνόρων και ο Μεγαλύτερος Θησαυρός της Ι. Μονής είναι η θαυματουργός εικόνα της Πανα-

γίας μας η επανομαζόμενη «Πωγωνιανίτισσα» με τα πολύ γνωστά θαύματά της και την ένδοξη ιστορία της. Η εικόνα της Παναγίας μας είναι βυζαντινής τεχνοτροπίας από τα καλύτερα έργα των πρωτοβυζαντινών αγιογράφων. Πάμπολλα τα θαύματά της και οι πιστοί προστρέχουν στη χάρη της και είναι γνωστά σ' όλους μας, για τις ανομβρίες την ξηρασία και σε χίλια δυό άλλα θαύματα. Παρά τις περιπέτειες σώζεται η αγία εικόνα μέχρι σήμερα με τα χιλιάδες αφιερώματα των πιστών. Κάθε 15γούστο γίνεται ιεροτελεστία. (Θρησκευτικό μας πανηγύρι) με νηστείες, προσευχές και με τα προσκυνήματα των πιστών χριστιανών. Παλιότερα, με δέος έπαιρναν την αγία εικόνα και την περιέφεραν στα χωριά καθώς είπαμε για να διώξει κάθε κακό και για παρακλήσεις.

Ας πάμε λοιπόν να προσκυνήσουμε την Αγία Εικόνα της κι ας ζητήσει ο καθένας μας εκείνο που επιθυμεί. Προπαντός ΥΓΕΙΑ - ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ ΠΑΝΤΟΥ και ας ψάλλουμε το απολυτίκιό της.

Απολυτίκιον

*Εν τη Γεννήσει την Παρθενίαν
εφύλαξας εν τη Κοιμήσει τον κόσμον
ου κατέλιπες Θεοτόκε· μετέστης
προς την ζωήν, Μήτηρ υπάρχουσα
της ζωής, και ταις πρεσβίαις ταις
σαις λυτρουμένη, εκ θανάτου
τας ψυχάς ημών.*

Σωτ. Οικονόμου

Ανεμογεννήτριες και Αιολικά πάρκα

Γεώργιος Μαυρογιάννης

Ανεμογεννήτριες είναι ηλεκτροκινητήρες που λειτουργούν με την ισχυρή ή μέτρια πνοή των ανέμων περιστρέφοντας ειδικά πτερύγια. Παράγουν ηλεκτρική ενέργεια.

Αιολικά πάρκα είναι οι εδαφικές περιοχές όπου έχουν τοποθετηθεί για να εκμεταλλευτούν τα ρεύματα των ανέμων.

Εγκαθίστανται κυρίως στα ψηλά βουνά, στις κορυφογραμμές αλλά και σε θαλάσσιες εκτάσεις (εντός ή εκτός θαλάσσης) όπως νήσοι, βραχονησίδες, ανοικτά πεδία με ισχυρούς ανέμους.

Πριν από την οριστική εγκατάσταση των συστημάτων αυτών αναγκαία θεωρείται η ύπαρξη και σύνταξη ολοκληρωμένης μελέτης από τους επενδυτές και η αξιολόγηση - έγκριση από την πολιτεία.

Κατά συνέπεια απαιτείται έρευνα και ενδελεχής εξέταση όλων των παραμέτρων που επηρεάζουν την εγκατάσταση, λειτουργία, κόστος των ανεμογεννητριών και τη γενικότερη τοπική ή ευρύτερη οικονομία, αλλά και τις επιπτώσεις πάνω στο φυσικό περιβάλλον το οποίο προφανώς πρέπει να προστατευτεί από τις κακοποιήσεις και τις εγκληματικές παραβάσεις και αμέλειες.

Η επιλογή της πλέον κατάλληλης, από κάθε άποψη, θέσης αποτελεί προτεραιότητα και πρέπει να είναι εκείνη η οποία ούτε κατ' ελάχιστον θα προσβάλλει τόσο την αισθητική του περιβάλλοντος χώρου (ανεξαρτήτως μικρού ή μεγάλου μεγέθους ισχύος των ανεμογεννητριών) όσο

και την τουριστική αξία των περιοχών ή τους βιοτόπους αυτών.

Προφανώς αποκλείεται η εγκατάσταση εντός των εθνικών δρυμών, Νατούρας (=φύσης) και σε περιοχές με ιδιαίτερο και μοναδικό φυσικό κάλλος.

Παραβίαση παράκαμψη και καταστροφή των εθνικών Νόμων και των Διεθνών συνθηκών, περί προστασίας του περιβάλλοντος και της καλώς νοούμενης πράσινης ανάπτυξης, στο όνομα και στην αναγκαιότητα πολιτικοοικονομικών σκοπιμοτήτων αποτελεί μέγιστον ατόπημα.

Απόμακρες απομονωμένες, γυμνές και άγονες με φτωχή φυτική βλάστηση, βουνοκορφές της ενδοχώρας ή των θαλάσσιων περιοχών προσφέρονται σε αφθονία και εξυπηρετούν τέτοιους σκοπούς.

Η τελική επιλογή της πλέον κατάλληλης θέσης από κάθε άποψη, αποτελεί καθήκον των έντιμων και όχι καιροσκοπών επενδυτών και υποχρέωση της πολιτείας η οποία ευθύνεται για την προστασία του φυσικού χώρου και περιβάλλοντος και της γενικότερης οικονομίας των τοπικών κοινωνιών.

Περισσότερο ή λιγότερο γνωστό σε όλους ότι η εγκατάσταση των ανεμογεννητριών επιφέρει εκ των πραγμάτων σημαντικές ανεπανόρθωτες μη αναστρέψιμες φυσικές καταστροφές, τόσο κατά την έναρξη των εργασιών όσο και μετά τη συμπλήρωση ορίου ζωής των μηχανημάτων, από επεμβάσεις όπως:

- Διανοίξεις οδών προσπέλασης, στα σημεία εγκατάστασης για τη μεταφορά κατασκευαστικών υλικών, βαρέων υποσπλημάτων, μηχανημάτων και κατασκευή δικτύου μεταφοράς της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας στους σταθμούς και στα κέντρα διανομής.

- Αποψιλώσεις (αναπόφευκτες) δασικών εκτάσεων, με την κοπή των δένδρων. Αφανισμός σπανίων ειδών χλωρίδας και πανίδας. Καταστροφή βιοτόπων αγρίων ζώων. Διατάραξη βιολογικής ισορροπίας και μείωση του οξυγόνου ατμόσφαιρας απ' την καταστροφή του πράσινου μανδύα των ορέων.

- Υποβάθμιση - Σκελετοποίηση εδαφών λόγω των εκσφαφών για θεμελιώσεις, κατασκευής βάθρων στήριξης των υποστυλμάτων από οπλισμένο σκυρόδεμα.

- Διάβρωση εδάφους από εκπλύσεις λόγω βροχοπτώσεων και χιονοπτώσεων, μεταφορά πολύτιμου εδάφους προς ποταμούς και θάλασσες και μείωση της γονιμότητας αυτού. Εμφάνιση μπητρικών πετρωμάτων.

- Παραμόρφωση, αλλοίωση μορφολογίας του χώρου και αισθητική υποβάθμιση περιοχών εξαιρετικής ομορφιάς, που αποτελούν συχνά πόλον έλξης επισκεπτών, περιηγητών και ουσιαστικών πλεονέκτημα προβολής του τόπου και ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας.

- Δημιουργία ανεπιθύμητου μικροκλίματος με αρνητικές επιπτώσεις στο γενικότερο κλίμα και στην υγεία των ανθρώπων.

- Ο ακριβής υπολογισμός του κό-

στους εγκατάστασης και λειτουργίας των ανεμογεννητριών αποsteλεί προτεραιότητα. Σ' αυτό πρέπει να εκτιμηθεί και συμπεριληφθεί και η προξενούμενη ζημιά στο φυσικό περιβάλλον.

- Επαρκής εκτίμηση των μελλοντικών εσόδων απ' την πώληση ρεύματος.

- Προϋπόθεση εγκατάστασης μηχανημάτων το καθαρό επιχειρηματικό κέρδος (= έσοδα μείον έξοδα) να είναι **Θετικό**.

Η πληρότητα της τεχνοοικονομικής μελέτης απαραίτητα πρέπει να εξετάζει τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον αλλά και τις πιθανές επιδράσεις του δημιουργημένου νέου ηλεκτρομαγνητικού πεδίου (ερευνητέον) στην υγεία, στο κλίμα και στο κόστος αποκατάστασης του φυσικού χώρου, μετά τη λήξη λειτουργίας (25-30 έτη) των ανεμογεννητριών.

Επίσης τον επηρεασμό εξ αυτών, της τοπικής οικονομίας, της αισθητικής υποβάθμισης, της ιδιαίτερης ομορφιάς και γοητείας του κάθε τόπου.

Προ πάσης αποφάσεως χορήγησης απ' την πολιτεία άδειας εγκατάστασης απαιτείται ώριμη σκέψη, σύνεση, όχι βιασύνη, υπευθυνότητα πολιτειακών και περιφερειακών αρχών, συνείδηση ανθρωπίνων επενδυτών, καθώς ο δρόμος ενεργειακής ανάπτυξης αυτού του είδους, είναι ακόμη δύσκολος, επικίνδυνος, χωρίς επιστροφή.

Κάθε επιπολαιότητα, αμέλεια, παράληψη, πλημμελής μελέτη, βεβαιωμένη ενέργεια και αθέτηση συμβατικών υποχρεώσεων του επενδυτή κι αδράνεια της πολι-

τείας μπορεί να μεταβάλει ένα φυσικό χώρο σε «κρανίου τόπον», με όρθιους αποκρουστικούς ιστούς στους οποίους θα αιωρούνται οι: Ανευθυνότητα, ασυδοσία, άφρονη δράση, υστεροβουλία, καιροσκοπισμοί, σκοπιμότητες, εύκολος πλουτισμός, εγκληματική κακοποίηση φύσης και οικονομίας.

Λαθεμένες επιλογές σημαίνουν περιφρόνηση Νόμων, όνειδος, άγνοια δυσμενών επιπτώσεων στη ζωή, στη φύση, στην οικονομία.

Μοναδικοί ωφελημένοι θα παραμένουν πάντοτε οι εκάστοτε κακόπιστοι επενδυτές, εραστές του εύκολου κέρδους και βιαστές της φύσης.

Χωρίς προθέσεις εναντίωσης στις προσπάθειες της πολιτείας ανάπτυξης πράσινης, ήπιας και βιώσιμης ενέργειας, υπάρχουν πάντοτε εναλλακτικές λύσεις και

προσφορότερες θέσεις και περιοχές εγκατάστασης αιολικών πάρκων, αρκεί να αναζητηθούν. Τούτο προϋποθέτει σωστή έρευνα.

Η κάθε τοπική κοινωνία οφείλει ν' αγωνιστεί με τους εκλεγμένους εκπροσώπους της στην αναζήτηση και εξεύρεση της ιδανικότερης λύσης, συναισθανόμενη το σκοπό της αποστολής της.

Να διεκδικεί πάντοτε καθαρές και οικονομικές λύσεις που με κανένα τρόπο θα προσβάλλει το δασικό τοπίο, δεν θα δολοφονείται ασυνείδητα και δεν θα ζημιώνεται η οικονομία και ο ορεινός τουρισμός. Προέχει η διασφάλιση της υγείας των κατοίκων, η προστασία της βιοποικιλότητας των περιοχών και η καθαρή ανάπτυξη νέων μορφών ενέργειας χωρίς να βλάπτεται καθ' οιονδήποτε τρόπον η οικονομία.

Εύδυνα και... σοβαρά

1. Σοφές κουβέντες από δύο μεγάλους συγγραφείς της ομοήρως Ρωσίας.

Με αλφαβητική σειρά:

Α) Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι

- α) Η ομορφιά θα σώσει τον κόσμο.
- β) Η ψυχή γιατρεύεται όταν είσαι κοντά σε παιδιά
- γ) Δεν θα φτάσεις ποτέ στον προορισμό σου αν σταματάς και ρίχνεις πέτρες σε κάθε σκυλί που γαυγίζει.
- δ) Όταν σταματάς να διαβάζεις βιβλία,

παύεις να σκέφτεσαι.

ε) Ακόμη και με τα χέρια δεμένα μπορεί κανείς να κάνει το καλό, αν το θέλει.

στ) Πρέπει να αγαπάς τη ζωή περισσότερο από το ίδιο το νόημα της ζωής.

ζ) Ένα πρόσωπο μπορεί να είναι σοφό αλλά για να ενεργήσει σοφά, μόνο η εξυπνάδα δεν φτάνει.

η) Σε μία καρδιά που αγαπά πραγματικά ή η ζήλια θα σκοτώσει την αγάπη ή η αγάπη θα σκοτώσει τη ζήλια

θ) Ένας άνθρωπος που ξέρει πώς να

αγκαλιάσει έναν άλλον, είναι καλός άνθρωπος.

ι) Υπάρχουν όρια στο μυαλό του καθενός, που πέρα από αυτά είναι επικίνδυνο να περάσεις. Μόλις περάσεις τη γραμμή, είναι αδύνατο να γυρίσεις πίσω.

ια) Οι άνθρωποι μερικές φορές μιλάνε για θηριώδη κακία, αλλά αυτό είναι μεγάλη αδικία για τα θηρία. Ένα θηρίο δεν μπορεί ποτέ να είναι τόσο κακό όσο ο άνθρωπος, τόσο επιδέξια κακό.

ιβ) Θέλω να μιλήσω για όλα με ένα τουλάχιστον πρόσωπο, όπως μιλάω για τα πράγματα με τον εαυτό μου.

ιγ) Δεν χρειάζεται πολύ για να καταστρέψεις έναν άνθρωπο. Το μόνο που χρειάζεται είναι να τον πείσεις ότι η δουλειά που κάνει στερείται εντελώς και αναμφισβήτητα κάθε χρησιμότητα και νόημα.

ιδ) Μη γεμίζεις τη μνήμη σου με όλες εκείνες τις φορές που αισθάνθηκες να σε προσβάλλουν. Ίσως καταλήξεις να μην έχεις χώρο για τις υπέροχες στιγμές που πέρασες.

ιε) Είναι απίστευτο τι μπορεί να κάνει μία ακτίδα του ήλιου στην ψυχή σου.

Β) Λέων Τολστόι

α) Χωρίς ελληνομάθεια δεν υπάρχει παιδεία.

β) Μην ακούτε ποτέ αυτούς που κακολογούν τους άλλους και λένε καλά λόγια για σας.

γ) Κάνοντας καλό σε κάποιον, μην ξεχάσεις να τον ευχαριστήσεις.

δ) Ο Φρειδερίκος Νίτσε ήταν ηλίθιος και ανώμαλος.

ε) Πλήξη: η επιθυμία για επιθυμίες.

στ) Εκείνος που δεν κάνει τίποτα έχει πολλούς βοηθούς.

ζ) Ένας από τους πιο κοινούς πειρασμούς, ο οποίος όμως οδηγεί στις μεγάλες συμφορές, είναι ο Πειρασμός των λέξεων: «Όλοι έτσι κάνουν».

η) μιλούσαν για τις ανομίες της εξουσίας, για τα βάσανα των αναξιοπαθούντων, για τη φτώχεια που μαστίζε το λαό, όμως στα μάτια τους όλη την ώρα της θερμής κουβέντας τους πλανιόταν ασταμάτητα ένα βουβό ερώτημα: «θα μπορούσες να με αγαπήσεις»;

θ) Όλες οι ευτυχισμένες οικογένειες μοιάζουν μεταξύ τους. Κάθε δυστυχισμένη οικογένεια, όμως, είναι δυστυχισμένη με τον δικό της τρόπο.

ι) Ποτέ δεν διαλέγει μία άποψη. Απλώς φοράει οποιαδήποτε τυχαίνει να είναι στη μόδα.

ια) Να διώχνετε τη σκέψη πώς έχετε προτερήματα που δεν έχουν οι άλλοι.

ιβ) Μία από τις ιδιότητες του έξυπνου ανθρώπου: να υποφέρει υπομονετικά τις αδυναμίες των ανθρώπων γύρω του.

ιγ) Το να ισχυρίζεται κανείς ότι ένα έργο τέχνης είναι καλό, αλλά οι περισσότεροι άνθρωποι δεν μπορούν να το κατανοήσουν, είναι σαν να λέει ότι ένα φαγητό είναι καλό, αλλά οι περισσότεροι άνθρωποι δεν μπορούν να το φάνε.

ιδ) Για τη γενναιότητα περισσότερο από όλους μιλάει ο δειλός, ενώ για την

ευγένεια ο αγενής.

Ιε) Η φιλαργυρία και η φιλομάθεια έχουν κάτι κοινό: Όσο περισσότερα αποταμιεύουν τόσο λιγότερα νομίζουν ότι κατέχουν.

2. Ο Άγιος Παΐσιος και ο ανόητος Θεολόγος

Υπήρχαν και περιπτώσεις που ο γεμάτος καλοσύνη πατήρ Παΐσιος «άστραφτε και βροντούσε». Αυτό συνήθως γινόταν, όταν έβλεπε μεγάλη αναίδεια ή πολύ περισσότερο, βλασφημία. Μια φορά ένας φοιτητής της Θεολογικής Σχολής του είπε ότι ο Θεός δεν ήξερε τι να κάνει και για αυτό έπλασε τον άνθρωπο. Ακούγοντας ο γέροντας αυτή τη βλασφημία, σήκωσε αμέσως το χέρι του και του έδωσε ένα γερό χαστούκι. Ο φοιτητής άρχισε να κλαίει σαν μικρό παιδί, ενώ ο όσιος Γέροντας για αρκετή ώρα δεν έλεγε τίποτα. Έπειτα τον πήρε τρυφερά από το χέρι, όπως η μάνα το παιδί, και τον πήγε να πλύνει το πρόσωπό του, λέγοντάς του με καλοσύνη: «ευλογημένε, τι ήταν αυτό που είπες;» Του έδωσε και πετσέτα για να σκουπιστεί και ύστερα τον συμβούλεψε ότι δεν πρέπει να μιλάει με ασέβεια για το Θεό και το έργο Του. Η αληθινή αγάπη του Οσίου διέκρινε πότε να καϊδεύει και πότε να δίδει χαστούκι, που στην πραγματικότητα ήταν ένα χάδι, το οποίο ταρακουνούσε.

Σίγουρα η αντίδραση του Γέροντα θα ήταν διαφορετική αν ο λαϊκός επισκέπτης δεν ήταν Θεολόγος. Δυστυχώς πολλοί θεολόγοι στη χώρα μας αποτελούν πρόβλη-

μα. Φταίει και το εκπαιδευτικό σύστημα (μόρια που συγκεντρώνει κάποιος, σειρά σχολών στο μηχανογραφικό κλπ.) που κάποιος μπορεί να καταλήξει στη θεολογική σχολή χωρίς να το θέλει άμεσα, για καθαρά βιοποριστικούς λόγους. Έτσι καταλήγουν στην εκπαίδευση θεολόγοι, «άχρωμοι, άγευστοι και άοσμοι» χωρίς να πιστεύουν αυτά που διδάσκουν, πολλές φορές εκστομίζουν «άρρητα ρήματα» και το μάθημα για τους μαθητές καταλήγει να είναι η «ώρα του παιδιού». Συχνά το μυαλό τους είναι πώς να κάνουμε καμιά απεργία να αυξήσουμε το εισόδημα (μιας και δεν μπορούν να κάνουν «διαίτερα» όπως συνάδελφοί τους άλλων ειδικοτήτων κλπ.

3. Κυβέρνηση και κυβερνώντες

1) Χωρίς κυβέρνηση ένα έθνος θα κατέρρεε αμέσως. Με κυβέρνηση θα χρειαστεί περισσότερο καιρό.

2) Είναι επικίνδυνο να έχεις δίκιο όταν η κυβέρνηση έχει άδικο.

3) Το κακό σε αυτή τη χώρα είναι, ότι όσοι ξέρουν πώς να την κυβερνήσουν είναι πολύ απασχολημένοι, οδηγώντας ταξί ή κουρεύοντας μαλλιά.

4) Είναι εύκολο πράγμα να είσαι κωμικός όταν έχεις ολοκληρή κυβέρνηση να δουλεύει για πάρτη σου.

5) Η κυβέρνηση είναι σαν ένα μεγάλο μωρό: Ένας μεγάλος πεπτικός σωλήνας με μεγάλη όρεξη στο ένα άκρο και καθόλου υπευθυνότητα στο άλλο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΗΛΙΑ ΜΠΟΥΣΜΠΟΥΛΑ

"Κόνιτσα Σεργιάνι στα περασμένα"

Β' έκδοση, 2020

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ

Κώστας Μπούσμπουλας

Κόνιτσα Σεργιάνι στα περασμένα

Αθήνα 2020

Έφτασε πριν λίγες μέρες στα χέρια μου το βιβλίο "Κόνιτσα! Σεργιάνι στα περασμένα, Β' Έκδοση του Κονιτσιώτη φίλου Κώστα Μπούσμπουλα του Ηλία, επαγγελματικό και εμπλουτισμένο ως προς το περιεχόμενο, το οποίο το διάβασα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αφού μέσα μου ήταν ακόμη ζωντανή ευχάριστη γεύση της Α' Έκδοσης.

Εντύπωση μου έκανε το γεγονός ότι όλες οι κριτικές για το περιεχόμενο της Α'

Έκδοσης είναι πολύ θετικές! Εκείνο όμως που έχει ξεχωριστή σημασία είναι το τι λένε οι δύο κόρες του συγγραφέα, οι οποίες χαρακτηρίζουν το περιεχόμενο του "υπέροχο σεντούκι θησαυρού" και "το ωραιότερο δώρο στις ίδιες προσωπικά, στις οικογένειές τους και στις γενιές που θα ακολουθήσουν!"

Στις σελίδες που προστίθενται στη Β' Έκδοση και μέσα από τις πολλές, πάρα πολλές φωτογραφίες που παρατίθενται από το παρελθόν - πολιτιστικό, πολιτισμικό, ιστορικό, εκπαιδευτικό - αναδύεται ανάγλυφη η εικόνα της Κόνιτσας τα τελευταία εκατόν πενήντα χρόνια, περίοδο που έγιναν κοσμογονικές αλλαγές στη χώρα μας.

Τα χρόνια όμως είναι πολλά και ο πανδαμάτωρ χρόνος που δαμάζει, υποτάσσει και εξαφανίζει τα πάντα, εκτός από τα άϋλα και τα αιώνια, πέρασε, όπως ήταν φυσικό και από τον κονιτσιώτικο τόπο.

Είναι ευτύχημα που ο Κώστας ο Μπούσμπουλας έσωσε, σε ένα μεγάλο βαθμό, την παρτίδα, προστατεύοντας από τη λήθη και τον αφανισμό θύμισες που αναφέρονται σε παραδοσιακά επαγγέλματα, σε θρησκευτικές τελετές, σε γραφικά ξωκκλήσια, σε σεπτές μορφές Νεομαρτύρων και Αγίων, όπως του Αγίου Γεωργίου των Ιωαννίνων, που τιμήθηκε ιδιαί-

τερα και στην Κόνιτσα, του Ιερομόναχου Χρύσανθου Λαϊνά, του οποίου το δισάκι άνοιγε για όλους το ίδιο! Διακριτική, λιπή και με πολύ σεβασμό η αναφορά του στους Ιεράρχες και τους Αγίους που λάμπρυναν με τη διακονία τους την περιοχή της Κόνιτσας!

Από τα επιπλέον στοιχεία που παρατίθενται και των οποίων γινόμαστε κοινωνοί, γιατί ο συγγραφέας "έγινε με τα γραφόμενά του παράδειγμα και δάσκαλος για το παρόν και σύμβουλος για το μέλλον". όπως γράφει ο Λευτέρης Τζόκας, Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών, αναφερόμενος στην Α' έκδοση, αναδύεται πολύ παραστατικά η εικόνα της πλήρους ένδειας σε ό,τι αφορούσε την εκπαίδευση στην περιοχή της Κόνιτσας, πράγμα σύνθηρες κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας, όπου δίδασκαν οι δάσκαλοι της εποχής, παρουσία του Χότζα, αλλά και η επιμονή του χριστιανικού πληθυσμού να μάθει "γράμματα ελληνικά!"

"Ο Κώστας (ο Μπούσμπουλας) κομπολογιάζει τα πάντα. Χάντρα και δάκρυ, χάντρα και χαρά!" γράφει, η κ. Άννα Μπουρατζή-Θώδα στη βιβλιοκριτική για την πρώτη έκδοση. Με πόση ευαισθησία και με πόση δεξιότητα ζωντανεύει τη νυχτερινή πορεία υπό το φως της πανσελήνου και με πόση πειστικότητα περιγράφει το τι αισθανόταν ο νυχτερινός επισκέπτης που κατέφευγε στο εκκλησάκι του Αη-Νικόλα, πέρασμα για όσους έρχονταν από το "Πεκλάρι!"

Η άγρια ομορφιά του κονιτσιώτικου τοπίου συνδυάζεται και αγιοποιείται με απλό και ανεπιτήδευτο τρόπο και μας με-

ταφέρει σε άλλους καιρούς που οι άνθρωποι ήταν πιο ντόμπροι και πολύ πιο κοντά ο ένας στον άλλον!

Η αγάπη των Κονιτσιωτών για τη γενέθλια γη αναδύεται μέσα από κάθε σελίδα του βιβλίου. Κορυφαίο παράδειγμα η Αναγνωστοπούλειος Γεωργική Σχολή, η οποία ήταν ένα πολυδύναμο εκπαιδευτικό συγκρότημα που λειτούργησε το 1925 με χρήματα που κληροδότησε ένας φωτισμένος Ηπειρώτης, ο Μιχαήλ Αναγνωστόπουλος, την οποία θα ζήλευαν ακόμη και σήμερα πολλά πρότυπα σχολεία Επαγγελματικής αλλά και Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης!

Πολλά από αυτά, τα περισσότερα, ίσως να μην τα μαθαίναμε ποτέ αν δεν λειτουργούσες, φίλε Κώστα, σαν ένας συστηματικός ερευνητής της ιστορίας και της λαογραφίας της Κόνιτσας. Οι πολλές φωτογραφίες, που αποτελούν σημαντικό συμπλήρωμα του κειμένου, εμπλουτίζουν τη διαχρονική εικόνα της αυθεντικής Παλιάς Κόνιτσας και βοηθούν τον αναγνώστη, όπως κι εσύ το υπογραμμίζεις, να μεταφερθεί σε κόσμους αλλοτινούς.

Για μια ακόμη φορά!
ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ!

Μαυροχώρι Καστοριάς Ιούλιος 2020

Κωνσταντίνος Ι. Πετσάλνικος
Επίτιμος Σχολικός Σύμβουλος
Δημοτικής Εκπαίδευσης
(Ποιητής)

Κόνιτσα

Όταν σε πρωταντίκρισα μπροστά απ' το γεφύρι,
τα πόδια σου να βρέχονται μες στα νερά τ' Αώου,
ν' απλώνεσαι νωχελικά στην αγκαλιά του λόφου,
σαν μια γυναίκα ντροπαλή, τη θέση της που ξέρει,
ένιωσα πώς θα ταυτιστώ με τη δική σου χάρη.

Η Τύμφη με τον όγκο της σου προκαλεί το δέος
με τις πανύψηλες κορφές να χάνονται στα ύψη
κι όταν κοιπάξεις χαμηλά απ' το παλιό το κάστρο
'κει που ο θεός ποταμός σμιλεύει το κορμί της
κι έκανε τη χαράδρα του, ποιός ξέρει από πότε!

Παίρνοντας τις ανηφοριές να πας στο σπιτικό σου
και κάποτε το βλέμμα σου πέφτει στον πέρα κάμπο,
που τα νερά του ποταμού τρώνε τα σωθικά του
και τον σμικραίνουν συνεχώς με τη γνωστή ορμή του
για να κυλίσει γρήγορα με τ' ασημένιο χρώμα!

Οι όμορφες κληματαριές τούς κήπους σου στολίζουν
με τις κρεβάτες τις ψηλές και με το θείο βότρυ
να κρέμεται μαργιόλικά με γούστο και με χάρη,
γιατί σε λίγο θα βρεθεί στο ρακοκασανάκι,
και τότε ό Διόνυσος γνωρίζει τη δουλειά του!

Γαβραίος (Α.Τ.)

Το Πένθος

Το πένθος ενώνει τους ανθρώπους
που τους χώριζαν τείχη και τοίχοι
ίδια μοιρολόγια σίχοι σε στόματα
η καρδιά κύμα ατέλειωτο
θα έχω άρα τη δύναμη να ηρεμήσω το κύμα
για νάβρω τα βότσαλα ενάντια στη συντέλεια
βότσαλα με μάτια και βλέφαρα.

Ο θάνατος υπάρχει παντού σε κάθε καθημέρα
στο γειά σας και το αντίο θρέφεται σε αρίφνες εικόνες
σε ξεγελούν απο το φως του ήλιου περίλαμπρη οχλαλοή
τα δεμένα μπαλόνια που αιωρούνται
τα βιαστικά αυτοκίνητα λαμαρινιένιες ανθοδέσμες
τα δάκρυα δροσοσταλίδες πόνου, μόχθου ζωής
ανταμώματα στις ίδιες ακτές θλίψης και χαράς,
Στα πανύψηλα τείχη γεννιούνται τα μυστήρια
στο επεξηματικό αίτιο που φρονεί τη λογική
όταν τα συναισθήματα πουλιά από παράθυρα πετούν
η σκέψη άτροφη γυροβολεί το θάνατο
κλειδώνει στιγμές αιώνιες ματιές στο άπειρο
αρχή και τέλος παλεύοντας κι η σφήκα τσιμπάει το σταφύλι
εκμηδενίζοντας τις πράξεις μας ως περιπό φορτίο
τα ρεμβώδη μάτια αγγίζοντας τη λιπότητα προσευχή
χεριών, ενώνοντας τον ουρανό με γή, σε δάκρυα βροχής

Γιαννούχου Φωτεινή - Ντάφλη

Κορωνοϊός

του Μπτόσκα Δημήτριου
Συν/χος Ο.Τ.Α.

Για δεσ καιρό που διάλεξε
εμφάνιση να κάνει
ο φονικός κορωνοϊός
τον κόσμο να πεθάνει
Σαν γρίπη ασιατική
Ξεκίνησε από την Κίνα
πέρασε χώρες και χωριά
και έφτασε στην Αθήνα
Στο πέρασμα του έσπερνε
όλεθρο και θανάτους
με πιο μεγάλο κίνδυνο
γερούς και αδυνάτους
Ξαπλώθηκε παγκόσμια
σε όλη την οικουμένη

η επιστήμη πιάστηκε
στα πράσα κοιμισμένη
Για αυτό και είχαμε
τόσους πολλούς θανάτους
δεν λειτούργησαν άμεσα
τα μέτρα κάθε κράτους
Η πανδημία σάρωσε
χτύπησε με μανία
εκτός από την υγεία μας
και την οικονομία
Η εξάπλωση του Κορωνοϊού
Θορύβησε τα Κράτη
που λάβαν μέτρα αυστηρά
για τον ιό σατράπη

Μας κλείσανε στα σπίτια μας
ύπαιθρο και Αθήνα
κάτ' οίκο περιορισμό
μας βάλαν καραντίνα
Όλος ο κόσμος κάθεται
Σε αναμμένα κάρνα
Την επιστήμην καρτερεί
Να κάνει αυτή το θαύμα
Υπομονή χρειάζεται
το θαύμα δεν θα αργήσει
η Επιστήμη βρίσκεται
στα χνάρια για τη λύση.

Θέμα παιδείας

Του Ηλία Ανδρέου

Το να ανοίγεις το παράθυρο του αυτοκινήτου σου και να ρίχνεις έξω το κυπελάκι του καφέ, αυτό είναι ένδειξη έλλειψης Παιδείας. Το να ρίχνεις το αποτοίγαρο στο πεζοδρόμιο, το να αδειάζεις το στακτοδοχείο όπου βρεθείς, το να είσαι λαθροκυνηγός και να επιδίδεσαι στην εξόντωση του αγριόγιδου και του ζαρκαδιού, όλα αυτά είναι ενδεικτικά και πολλά άλλα συνιστούν έλλειψη Παιδείας.

Είναι αποδεκτό ότι το εύρος της παιδείας που διαθέτει ο καθένας μας ρυθμίζει θετικά ή αρνητικά δεκάδες συμπεριφορές της καθημερινής μας ζωής από πρωίας έως νυκτός.

Το Δημοτικό Συμβούλιο με απόφασή του για το κέντρο της πόλης έχει καθορίσει σε ποιους χώρους επιτρέπεται η στάθμευση και σε ποιους απαγορεύεται στοχεύοντας στην απρόσκοπτη κυκλοφορία πεζών και τροχοφόρων. Σήμερα σε όλα τα μήκη και πλάτη της υψηλίου γίνεται συζήτηση πως οι πόλεις θα απελευθερωθούν από την καταδυνάστευση των αυτοκινήτων. Η δημοτική ρύθμιση το πού επιτρέπεται και πού απαγορεύεται η στάθμευση δεν έτυχε του ανάλογου σεβασμού από τους δημότες. Για το φαινόμενο αυτό συγκλίνουν δύο τινά. Το πρώτο φυσικά είναι η έλλειψη Παιδείας. Το δεύτερο επικεντρώνεται στο γεγονός ότι τα εντεταλμένα όργανα εφαρμογής της απόφασης δεν έχουν αντιληφθεί τη σοβαρότητα του θέματος. Είναι θλιβερό θέαμα ο υπερασπιστής του νόμου να διαπραγματεύεται την τήρησή του από τον παραβάτη. Στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν χρειάζεται σειρήνα και σφυρίχτρα, απλά και μόνο

εφαρμογή της ρύθμισης.

Θλιβερό θέαμα να απασχολούμε δύο αστυνομικούς για τα αυτονόητα, τουτέστιν να είναι ανοικτή και μη κατειλημμένη η είσοδος της πλατείας. Ο εκδότης του περιοδικού μας Σωτήρης Τουφίδης παρόλη την ηλικία του μονίμως σταθμεύει στο χώρο κάτωθεν των κατοικιών των ασωματικών και με μία ανάσα εμφανίζεται στο κέντρο, αλλά ο Σωτήρης είναι κάτοχος και μιας ολοκληρωμένης Παιδείας, όπως άλλοτε και ο αείμνηστος Αναστάσιος Ευθυμίου.

Τώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, στο Κοινοβούλιο συζητείται το νομοσχέδιο για τις συναθροίσεις και διαδηλώσεις σε ανοικτούς χώρους. Η Εφημερίδα «Καθημερινή» σε κύριο άρθρο της εκφράζει την απαισιοδοξία της για την τήρηση των κανόνων του νομοσχεδίου κάνοντας λόγο «ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ». Το ίδιο συμβαίνει και στη μικρή μας πόλη όπου η πραγματικότητα είναι ασύμβατη με τη νομιμότητα.

Τέλος επισημαίνω πώς για ένα ακόμη καλοκαίρι η Κόνιτσα παραδόθηκε αμαχητί στη Βαρβαρότητα του θορύβου των δικύκλων.

Κάποιος θα αντιπείνει: αθωότητες εφήβων οι οποίες αύριο θα τροφοδοτήσουν ενδεχομένως τους «μπαχαλάκηδες», τους ρουβίκωνες και πυρήνες της φωτιάς.

Γονείς γρηγορείτε και ανησυχείτε ίνα μη εισέλθετε αύριο σε περιπέτειες. Και κάτι άλλο. Κάποιοι πρέπει να έχουν τα μάτια τους ανοικτά ώστε οι καλοκαιρινές βραδιές των εφήβων να είναι άνευ ουσιών και παρενεργειών. Ο νοών νοείτω.

Λαογραφικά

ΕΘΙΜΑ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΓΑΜΟΥ ΚΑΙ ΑΡΡΑΒΩΝΑ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ

Του Γρηγ. Βέλκου, διδασκάλου

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

- 29 Μιά ψηλή, λιανή, λιανή στά γιοφύρι κάθεται κι όλο συλλογιάζεται: Πώς νά τό περάσουμε τοῦτο τό θολό νερό. — Πέρασέ με νιούτσικε, πᾶρε τά παπούτσια μου. — Δέν στά θέλω κόρη μου, δέν στά καταδέχομαι, τί εἶμαι νιός καί ντρέπομαι.
- 30 Μᾶς νύχτωσε, νά ἰδῆς κυρούλα, νά ἰδῆς μᾶς νύχτωσε, καί βράδυσα, ν' ἀμάν ἔλα, ἔλα, πάησιν κί τούτ' ἡ μέρα. Πάνουν οἱ ἄσπρες γιά νερά κι οἱ ἔμορφες νά πλύνουν. Πάνω κι ἐγὼ κοντά νά ἰδῶ καί μέσα δέν μέ βάζουν. Σταυρώνω μιά, σταυρώνω δυό, σταυρώνω τρεῖς και πέντε, σταυρώνω τὴν ἀγάπη μου, ποῦρχεται ἀπ' τ' ἀμπέλι. Φέρνει τὰ μῆλα στὴν ποδιά, τὰ κίτρα στό μαντήλι. Δυό μῆλα τῆς ἐζήτησα κι αὐτὴ μοῦ δίνει πέντε.
- 31 Πέρα στὸν πέρα μαχαλά, περδίκια, περδικούλα μου, γιέμ στὸν πέρα καί στὸν δῶθε, μαζεύονται πολλά παιδιά, μαζεύονται καί κλέφτες. Κι ἓνας τὸν ἄλλον ἔλεγε κι ἓνας τὸν ἄλλο λέγει: — Τί ὁμορφα κεφάλια πῶχομε ἐμεῖς οἱ μαῦροι κλέφτες; Δέν κάνουν γιά τὰ Γιάννινα, δέν κάνουν γιά τὴν Ποιη. Μόν' κάνουν γιά ψηλά βουνά καί γιά τίς κρύες βρύσες.
- 32 Τὴν ἀγάπη μου τὴν ἀποθύμησα κι ἔστειλα νά ῥθῃ τό βράδυ καί δέν μοῦκαμε τὴ χαρῇ. Ἦρθε τό πρωί, τ' ἀγγελικὸ κορμί, ἦρθε κι ἔκατσε κοντά μου καί ραγίστηκε ἡ καρδιά μου. Δέν μπορῶ ἀγάπη, δέν μπορῶ. Σῦρε νά φέρῃς τό γιατρό. Νά κι ὁ γιατρός ἀπορχεται μέ τὰ φάρμακα στό χέρι. — Ἐλα κύρ γιατρέ νά μέ γιατρέψῃς, γιά νά γιάνῃς τὴν πληγὴ μου τὴν ἀρρώστια τὴ δική μου.
- 33 Ἕνας νιός ἔνα παλληκάρι ἦταν ἔμορφο στά κάλλη,

ἦταν ἔμορφο στά κάλη ἦταν καί γραμματισμένος
στήν ἀγάπη μπερδεμένος.
Τόν κατάντησ' ἡ ἀγάπη πέντε χρόνια στο κρεββάτι
καί ἡ μάννα ἀπ' τόν καημό της, ὅλους τούς γιατρούς τούς φέρνει
μα ὁ νιός χειροτερεύει.
Παίρνει ἕναν παίρνει κι ἄλλο, παίρνει καί τόν πιό μεγάλο
καί ἀρρώστια δέν τόν βρίσκει, εἰν' ἀρρώστια ἀπό ἀγάπη.
Κρένει ὁ νιός ἀπ' τό κρεββάτι:
— Μάννα μου ποῦναι ἡ ἀγάπη του; Ἦρθε ἡ ἀγάπη στήν πόρτα,
σκώθηκε ὁ νιός καί βγήκε βόλτα.

34 Απόψε δέν κοιμήθηκα καί σήμερα νυστάζω,
γιά δυό ματάκια ἔμορφα, γιά δυό γραμμένα φρύδια.
Πῶς νά τά κλέψω μιά βραδιά, νύχτα μέ τό φεγγάρι,
καί νά τά πάω στόν παπά καί νά τά κάνω ταίρι;

35 Ἐψές εἶδα στόν ὕπνο μου, λέλε Σιάνα μου,
εἶδα καί στ' ὄνειρό μου, μαῦρα μάτια στό πλευρό μου.
Καί ξύπνῳ καί δέν τά βρίσκω. Μέ τά ρούχα μου μαλώνω:
— Ρούχα μου, παλιά μου ρούχα, ποῦν' τά μάτια π' ἀγαποῦσα;

36 Κόρη κι ἀρβανιτοκόρη, τ' ἀρβανίτη θυγατέρα,
που τήν ἡῦρες τόσ' ἀσπράδα κι ἔβγαλες τόσ' ὁμορφάδα;
Τά φλουριά τ' ἀμυγδαλάτα καί τά μάγουλα τ' ἀφράτα.
— Ἐχω ἄντρα πρῶτον κλέφτη κι ἀδερφόν πρῶτον τσαούση.

37 Ποῦ ἦσουν περιστερούλα μου τόσον καιρό χαμένη;
— Στούς κάμπους ἤμουν κι ἔβοσκα στά πλάγια γκιζιροῦσα
καί τώρα τό Χινόπωρο, σιμά στόν Ἀη-Δημήτρη,
πῆγα νά μάσω κάστανα μέ τ' ἄλλα τά κορίτσια.
Κι ὁ Τότσкас μάς ἀγνάντευε ἀπό ψηλή ραχούλα:
— Κορίτσια Σαρμανιώτικα γιά ἐλάτε παραπάνω,
Ἐχω δυό λόγια νά σᾶς πῶ καί δυό νά σᾶς ρωτήσω:
Μήν εἶναι τοῦρκοι στό χωριό, μήν εἶναι ἀρβανίτες;
Ἐμεῖς Τότσкас μ' δέν ξέρομε ἂν εἶναι κι ἂν δέν εἶναι.
Ἐμεῖς τή νύχτα φεύγομε, ν' ἐμεῖς τή νύχτα πᾶμε.

38 Μηλίτσα ποῦσαι στό γκρεμό μέ μῆλα φορτωμένη
τά μῆλα σου λιμπεύομαι, μά τό γκρεμό φοβοῦμαι.
— Σάν τόν φοβᾶσαι τό γκρεμό ἔλα τό μονοπάτι.
Τό μονοπάτι μ' ἔβγαλε σέ μιά ὁμορφη ἐκκλησίτσα.
Ἐκεῖ ἦταν τρία μνήματα τά τρία ἀράδα-ἀράδα.
Δέν τά εἶδα καί τά πάτησα στά μάτια καί στά φρύδια.
Ἀκούω τό μνήμα νά βογγάη καί μέ καημό νά λέγη:
— Ποιός εἶν' αὐτός πού μέ πατεῖ στά μάτια καί στά φρύδια;
Ἄν εἶναι νιός νά χαίρεται, γέρος νά μαραζώση.

Τό γλέντι, ὁ χορός καί τό τραγούδι συνεχίζοταν μέχρι τά μεσάνυχτα κι ἀκόμα πέρα.
Ὅταν ἀποφάσιζαν νά φύγουν, κάποιος στενός συγγενής τοῦ γαμπροῦ «ἐκλεβε»
ἕνα πρᾶγμα ἀπ' τ' ὅσπιτι τῆς νύφης, γιά νά τό στείλουν τήν ἄλλη μέρα μέ γλυκά.
Στό δρόμο φεύγοντας τραγουδοῦσαν:

39 Μικρή βλαχούλα θέριζε μέσα σέ σταυροδρόμι.
Εἶχε δρεπάνι δαμασκή, παλαμαριά ασημένια.
Καί τό κριθάρι ἦταν κοντό, ἡ βλαχούλα γκαστρωμένη.
Τό πῶς νά σκύψη νά θερίσ', τό πῶς νά δέσ' δεμάτι;
Καί ὦρες θέριζε καί ὦρες κοιλοπόνα.
Κι ἡ πεθερά ἡ ἄσπλαχνη βαριές κουβέντες λέει:
— Ἄβολη ποῦσαι νύφη μου, τεμπέλικα θερίζεις.
κι ὁ γυιός μου ἤθελε γυναῖκα σάν περδίκια,
νᾶν ἔμορφη καί ἱκανή καί στή γκαστριά ν' ἀντέχη.
— Τό τί μέ βρίξεις μάννα μου, τό τί με κακοπαίνεις;
Μήνα τό γυιό σου δέν τιμῶ, μήνα τήν ἀφεντιά σου;
Μήνα κι ἐσύ καμμιά φορά δέν ἦσουν σάν κι ἐμένα;
Κι ἡ ἔρμη ἀπό τό ζόρι της κι ἀπό τήν ἀντροπή της,
σφίχτηκε καί ξεσφίχτηκε καί θέριζε μέ πόνους.
Κι ὕστερ' ἔπο λίγο πέθανε κι αὐτή καί τό παιδί της.

40 Παίρνουν κι ἀνθίζουν τά κλαδιά κι ὁ ὕπνος δέν μέ παίρνει.
Θέλω βλάχα μ' νά σ' ἀρνηθῶ τρεῖς μέρες καί τρεῖς νύχτες.
Τά χέρια σου τά παχουλά καί τά γραμμένα φρύδια
νά τᾶβαζα προσκέφαλο τρεῖς μέρες καί τρεῖς νύχτες,
γιά νά χορτάσω φίλημα, γιά νά χορτάσω ἀγάπη.
Νᾶταν ἡ μέρα τοῦ Μαγιοῦ καί νύχτες τοῦ Γενάρη.

- 41 — Ἦλιε μου γιά βασίλεψε, ἦλιε μου πέσε κάτω,
νά σκοτεινιάσ' ὁ οὐρανός, νά ἰσκιώσουν τὰ σοκάκια,
νά πάη ὁ νιός ὅπ' ἀγαπάει, στήν ἀγαπητικιά του.
Ἐξῆντα δερβένια φύλαγαν κι ἐξῆντα καραούλια
καί πάλι ὁ νιός ἀπέρασε καί πῆγε στήν ἀγάπη.
Χτυπάει τήν πόρτα τρεῖς φορές, τό παραθύρι πέντε.
— Ν' ἔβγα στήν πόρτα κόρη μου, ν' ἔβγα στό παραθύρι,
ἔχω δυό λάγια νά σοῦ πῶ καί νά σέ κουβεντιάσω.
— Ν' οὐδέ στήν πόρτα βγαίνω ἐγώ, ν' οὐδέ στό παραθύρι,
γιατί εἶναι ὁ κύρης μ' ἔμπνητός κι ἡ μάννα μ' καί τ' ἀδέρφια μ'
καί κουβεντιάζουν στόν ὄντά μέ τούς προξενητάδες.
— Κόρη μου θά μ' ἀπαρνηθῆς κι ἄλλον θ' ἀρραβωνιάσης;
— Ἄν βγῇ ὁ ἥλιος τή νυχτιά καί τό φεγγάρι μέρα,
ἂν ξεραθῇ ἡ θάλασσα, στερέψουν τὰ ποτάμια,
ἂν βγοῦν τὰ ψάρια στή στεριά, καί τὰ πουλιά ψοφήσουν,
τότε κι ἐγώ θά σ' ἀρνηθῶ κι ἄλλον θά πάρω άντρα.

Σάν ἔφταναν στό σπίτι, ἔπαιρναν ὅλοι ἀλεύρι καί ἀλεύρωναν
τό γαμπρό «ἀπ' τήν κορφή ὡς τὰ νύχια» γιά νά μή του λείψῃ ποτέ τό ψωμί.
Τό γλέντι συνεχιζόταν στό σπίτι τοῦ γαμπροῦ μέχρι τίς πρωινές ὥρες.
Ἦστερ' ἀπό 3-4 μέρες, ἡ πεθερά καλοῦσε τό γαμπρό σέ τραπέζι. Ὁ γαμπρός
πήγαινε μέ τούς δικούς του καί ἡ νύφη τούς δώριζε κάλτσες μάλλινες, προσό-
ψια κ.λ.π.
Μετά τό τραπέζι ὅλοι μαζί τραγουδοῦσαν διάφορα τραγούδια τοῦ ΤΡΑΠΕΖΙ-
ΟΥ. Τά πιό συνηθισμένα ἦταν:

- 42 Φίλοι μ' καλωσορίσατε, ροῖδούλα, ροῖδούλα, καλῶς ἐκοπιάσατε μέ γειά καί μέ
λουλούδια.
— Δέν ἦρθαμε γιά φαῖ, γιά πιῇ κι οὔτε κρασί νά πιοῦμε,
μον' ἦρθαμε γιά τήν ἀγάπ' καί γιά νά γνωριστοῦμε.
43 — Ἀπόψε τά μεσάνυχτα ,μιά, δυό, τρεῖς ὥρες νύχτα
πάλευα μέ δυό κορίτσια.
Ἡ μιά λαλεῖ τόν νταμπουρά κι ἡ ἄλλη μου παλεύει
τό κεμέρι μου γυρεύει.
Ἦσαμε τή χαραῖτσα ἦρθαν κι ἄλλα δυό κορίτσια ὁμορφα σάν κυπαρίσσια.
Κρατῶ τίς πόρτες ἀνοιχτές κι αὐτά τὰ παραθύρια

κι ἦρθαν καί πεντ' ἔξη χῆρες.

- Ἐγῶμαι 'να καλό παιδί τσ' παίρνω μέ τήν ἀράδα
βάστα καρδούλα μου νταγιάντα.
Πρώτα φιλῶ τίς καλλονές, ποῦναι ἀφράτες παχουλές,
κι ὕστερα τίς παντρεμένες, ποῦναι καλομαθημένες.
44 Ὡς πότε νιος κι ἀνύπαντρος, ὡς πότε παλληκάρι.
"Ὡς πότε νά δειπνῶ νωρίς, νά περπατῶ τίς νύχτες.
Παίρνω ψωμί γιά τὰ σκυλιά, κρέας γιά τὰ θηρία
παίρνω κι ἀγαποβότανο, γιά τὰ μορφα κορίτσια.

Σάν ἀπότρωγαν τῶστρωναν στό χορό.

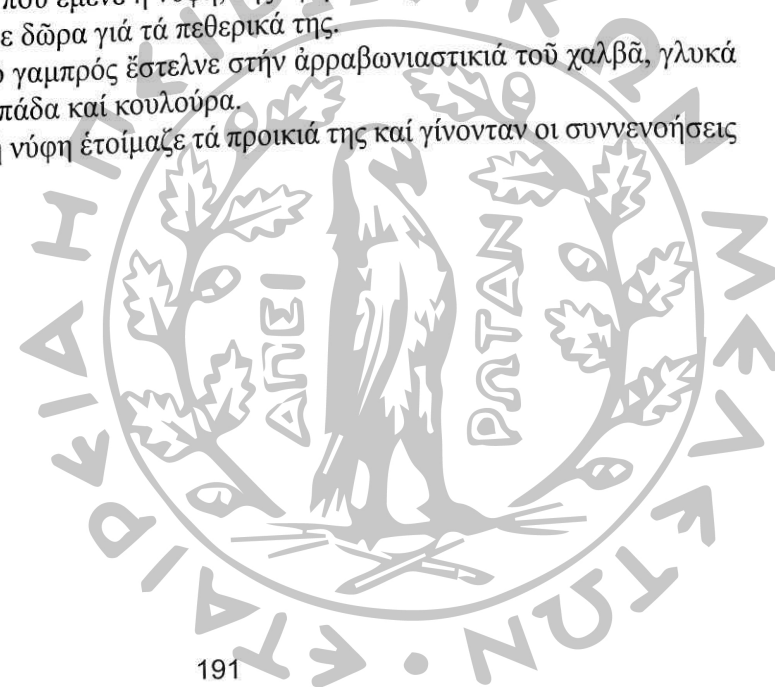
Μετά ἀπό τό τραπέζι αὐτό, κάθε Τρίτη, Πέμπτη καί Σάββατο βράδυ, ὁ γαμπρός
μέ ἓνα στενό συγγενή του πήγαινε καί κοιμόταν στό σπίτι τῆς πεθεράς του, χωρίς
ποτέ, οὔτε γιά μιά στιγμή, ν' ἰδῇ τή νύφη. Ἡ πεθερά σ' ὅλα τὰ τραπέζια αὐτά, γιά νά
περιποιηθῇ τό γαμπρό της, ἔσφαζε τίς πιό παχιές καί καλοθρεμμένες κότες καί κο-
κόρια.

Ἦτσι ἔφτανε τό Φθινόπωρο κι ἔφευγαν γιά τὰ χειμαδιά.

Τή δεύτερη μέρα των Χριστουγέννων ὅμως, ὁ γαμπρός μέ μερικούς συγγενεῖς
του, πήγαινε στό μέρος πού ἔμενε ἡ νύφη, τῆς ἔφερνε δῶρα καί καθόταν 3-4 μέρες.
Φεύγοντας, ἡ νύφη ἔδινε δῶρα γιά τὰ πεθερικά της.

Τίς Ἀπόκριες πάλι, ὁ γαμπρός ἔστελνε στήν ἀρραβωνιαστικιά τοῦ χαλβᾶ, γλυκά
καί τό Πάσχα ἀρνί, λαμπάδα καί κουλούρα.

Στό διάστημα αὐτό ἡ νύφη ἐτοίμαζε τὰ προικιά της καί γίνονταν οἱ συγγενήσεις
γιά τό γάμο.

ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ ΗΜΕΡΩΝ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ

& Συμβίωσις μετά των ληστών

Υπο ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΕΚΙΑΡΗ
(συνέχεια από το προηγούμενο) (ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ Κ. ΠΥΡΡΟΥ)

26 Ιουλίου

Εκ του υπερβολικού κόπου μοι επήλθεν όρεξις φαγητού, εξήτησα πρόγευμα και μοι προσέφερον άρτον και κρέας· έφαγον και κοιμήθην. Περί το γεύμα ηγέρθην και αύθις έφαγον με ικανήν όρεξιν, αλλ' επειδή είχαν κοιμηθή αρκετά έμεινον έξυπνος και σιγαρίζων, το επιλοιπον της ημέρας, ενώ ήδη οι φρουροί μου πάντες κοιμώντο. Ο Σέλιος ιδών ότι διατελώ έξυπνος με επλησίασε και μοι συνέστησε γενναιότητα και υπομονήν δια την προσεγγίζουσαν εσπέραν. «Έχομεν δρόμον οκτάωρον να κάμωμεν, μου είπε, ίνα φθάσωμεν εις το καβούλι, λοιπόν γκαϊρέτι Νικολάκη και αύριον αναχωρείς δια το σπήτι σου.» «Δεν πιστεύω, τω απήντησα, και προχθές μάτην εκοπιάσαμεν δια την εξαγοράν. Τις ηξεύρει οποία προσκόμματα θα παρουσιασθούν και τώρα και κάθε εμπόδιον επιβαρύνει εμέ τον δυστυχή, αν και γνωρίζετε πόσον επιθυμώ να έλθη η εξαγορά.» «Βασίσου, μοι λέγει, εις τους λόγους μου. Έχομεν μπέσσα για μπέσσα· με τον Χουρσίτ μπένν δι' αύριον πρωί η σκλαβιά σου τελείωσε πλέον, ακόμη βράδυ είσαι μαζί μας, μόνο έν πράγμα επιθυμώ να μάθω, αν θα με ενθυμήσαι.» Τον εβεβαίωσα μεθ' όρκου ότι το όνομά

το θα αναφέρω ευγνωμόνως πάντοτε, διότι άνευ αυτού η κεφαλή μου ήθελε πέσει προ πολλού και πώς ήτο δυνατόν να λησμονήσω εκείνον εις ον χρωστώ την ζωή μου· ούτος δε προσέθηκεν ότι όσον αφορά τούτο έπραξα χρέος φιλανθρωπικόν και όσον αφορά αυτόν τούτον και την συντροφίαν ειργάσθη δια το συμφέρον των, σώζων την ζωήν μου, ώστε,ούτω σκεπτόμενος, μοι είπε, δεν έχω δίκαιον να σε θεωρώ υπόχρεον εις τινα, ούτε συ επομένως πρέπει να θεωρής ότι είσαι υποχρεωμένος εις εμέ.

Μετά τον μικρόν τούτον διάλογον, επειδή επλησίαζεν ήδη η εννάτη της ημέρας ετοιμάσθημεν προς αναχώρησιν και απήλθομεν μετ' ου πολύ εντεύθεν, αναβαίνοντες. Εισήλθομεν εις πυκνόν δάσος και μετά τρίωρον οδοιπορίαν εφθάσαμεν εις το μέρος εκείνο ένθα κατά την 30ην Ιουλίου εγένετο η δια δημοπρασίας διανομή των αφαιρεθέντων μοι πολυτίμων πραγμάτων, ενταύθα σάντες δι' ολίγον ηρωτήθην αν γνωρίζω που ευρισκόμεθα και επειδή απήντησα αρνητικώς μοι εξήγησαν αυτοί την θέσιν. Επροχωρήσαμεν και εφθάσαμεν εις το μέρος ένθα έλαβε χώραν η διανομή των χρημάτων· και ενταύθα ανεπαύθημεν μικρόν και πάλιν επελαβόμεθα της οδού. Εκ της κακουχίας

και των συνεχών και μακρών οδοιποριών δια μέσου των δασών και αβάτων τόπων, στερούμενος και περικνημίδων, οι πόδες μου κάτω των γονάτων ήσαν κεκαλυμμένοι από έλκη και αιμοτόφυρτοι. Τα τζαρούκια με εστενοχώρησαν και με έπληξαν και ταύτα δεινώς, ώστε ηναγκάσθην ίνα τα εκβάλω και ούτω γυμνόπους και πανταχού προσκόπτων εβάδιζον μετά της μεγαλητέρας δυσκολίας, μέχρις ου πριν η εξημερώση εφθάσαμεν εις το ωρισμένον μέρος και έστημεν εις διημέρευσιν, τελευταίαν δι' εμέ πλέον.

Αναπαυθέντες επί μικρόν πάντες ανεχώρησαν τινές των οπαδών, επί κεφαλής έχοντες τον Τζιομαλήν και Μπίντον, προς συνάντησιν του Χουρσίτ μπένν και Ζάρε κομιζόντων τα λύτρα, εγώ δε απνυδνημένος εκ του κόπου και της αύπνιας εξηπλώθην επικαλούμενος τον ύπνον.

27 Ιουλίου

Υπέφωσκεν ήδη η πρωία και μόλην την παρελθούσαν κόπωςιν ουδαμώς ηδυνήθην να κοιμηθώ. Η ιδέα ότι οσονούπω έμελλον να ηναγκαλισθώ εγκάρδιον φίλον τον Χουρσίτ μπένν κομίζοντά μοι την σωτηρίαν δεν με αφήκεν ίνα κλείσω τα όμματά έστω και επί ελάχιστον. Δεν παρήλθον ώραι πολλάι ει μη δύο μόλις και οι απελθόντες προ μικρού λησταί επανέκαμψαν μόνοι. Τούτο με κατετρόμαξεν και παρέλυσεν άπαντα τα κεκμηκότα μέλη μου. Άραγε, έλεγον μετ' εμαυτόν, τα λύτρα δεν πτοιμάσθησαν, ή μήπως ο Χουρσίτ μπένν ενοήθη υπό της Εξουσίας και

των επιτραμμένων την καταδίωξιν των ληστών και δεν δύναται δια τούτο να πλησιάση. Μύριοι λογισμοί ανέβαινον επί την κεφαλήν μου και ουδεμίαν εύρισκον διέξοδον. Εν δε τη αγωνία ταύτη και τη απογνώσει συλλογισζόμενος ότι εν αποτυχία θα ηναγκαζόμην, ίσως εις νέας οδοιπορίας και κακουχίας και θεωρών την κατάστασιν των ποδών και τους οξείς πόνους των πληγών αισθανόμενος, αίμα εν τη καρδιά μου αποστάζοντας, επροτίμων χιλιάκις τον θάνατον, ή την παράτασιν ζωής τοιαύτης. Ούτω λοιπόν εν απογνώσει διακείμενος προσκαλούμαι αίφνης υπό του καπετάνου και προσελθών ακούω παρ' αυτού ότι ο Χουρσίτ μπένν εφοβείτο να έλθη προς ημάς πριν βεβαιωθή ότι έζων και επί τούτω είχεν αποσταλή ο ανεψιός του Ζάρε, όστις ήτο παρών, ίνα με ίδη προσωπικώς και φέρη και γράμμα μου προς τον Χουρσίτ μπένν. Ταύτα ακούων και βλέπων ηδυνήθην ίνα αναπνεύσω ελευθέρως. Έγραψα λοιπόν αμέσως προς τον φίλον μου, απ' εμαυτού, να έλθη μέχρι της έκτης ώρας φέρων τα λύτρα, διότι άλλως η κεφαλή μου κόπεται. Παρεκάλεσα δε και προφορικώς, τον ανεψιόν του Ζάρε να ομιλήση τον Χουρσίτ μπένν ει και μη ήτο τούτο αναγκαίον, όπως ταχύνωσιν όσον δυνατόν την έλευσίν των. Ο μεν απεσταλμένος ανεχώρησεν, ημείς δε εκαθήσαμεν εις ην ευρισκόμεθα θέσιν συνομιλούντες περί διαφόρων, αλλ' ήδη κατήντησα πλέον ανυπόμονος. Παρεκάλεσα τον Μπεκτάσην και μοι έδωκε το ωρολόγιόν του και πόσον

αργά μοι εφαινότο ότι εκινείτο ο λεπτοδείκτης! Εβδομάδες και μήνες θα μου φανούν αι ολίγαι αύται ώραι, μέχρι των εξ, είπον προς τους ληστές, αλλ' εάν ο Χουρσίπ δεν ήλθην και έως τότε προλαμβάνω να σας είπω, να με φονεύσετε άνευ αναβολής, διότι πλέον δεν δύναμαι να σας ακολουθήσω· βλέπετε την ελεεινήν κατάστασίν μου και σας παρακαλώ μη με αφήσετε να γίνω αυτόχειρ. Ήτο ενδεκάτη της πρωίας ήδη. Οι λησταί παρατηρούντες την αδημονία μου προσεπάθουν παντί σθένει να με καθυσηκώσωσι και ίνα η ώρα παρέλθην κάπως ανεπαισθήτως ο καπετάνος μοι είπε και έγγραψα διαφόρους επιστολάς και εν τέλει μοι λέγει «άκουσον τώρα Νικολάκη και τα καθ' αυτό των κυρίων τούτων ονόματα και μοι έδειξε Σελιον και τινα άλλον ληστήν. Μέχρι της στιγμής ταύτης τον Σελιον γνώριζον υπό το όνομα Ιβραήμ, όθεν τω είπον· «το όνομά σου Σελιο ήτο ακουστόν από προτού και, όσα περί σου είχαν μάθει, όπως εφέρθης εις εμέ κατά το διάστημα τούτο όπου ήτο της τύχης να συζηώμεν, βλέπω ότι είχαν δίκαιον όσοι μοι ήλεγον ότι είσαι άνθρωπος πλεονεκτημάτων.» «Με κολακεύεις Νικολάκη, μοι είπε, αλλά εγώ σου λέγω ειλικρινώς ότι όσον μου απέρασεν από το χέρι έκαμα εις εσέ.» «Ευχαριστώ φίλτατε Σελιο, τω απεκρίθην, γνωρίζω ότι μοι έσωσες την ζωήν.»

Ο έτερος ήτο ο Ντίντος, φύλαξ πρώην των Δεντζικιωτών, δειλότατος μεταξύ των ληστών και χαμερπής, ουδέν έχων πλεονέκτημα ή προτέρημα ατομικόν, ει μη ότι και ούτος, δίδων σημασίαν τινά εις το άτο-

μόν του βεβαιώς, εκρύπτετο υπό πλαστόν όνομα κατά μίμησιν, εννοείται, και τούτο πράττων.

Η έκτη εβράδυνε εισέτι να σημάνη και ο καπετάνος μετά τας προγραφείσας επιστολάς ενεθυμήθη να γράψη και προς τους εν Κονίτση φίλους πλουσίους απαιτών παρ' αυτών εν όλω 250 λίρας. Προσεκλήθη λοιπόν ο δεύτερος γραμματεύς, ληστής τριάκοντα και πέντε ετών ηλικίας, ούτινος μνείαν εποιησάμεθα και αλλαχού και όστις ήδη μετά την αναχώρησίν μου επρόκειτο ίνα προαχθή εις πρώτον Γραμματέα, και διετάχθη υπό του καπετάνου ίνα, εν μικρώ Καταστίχω ένθα είχαν τον μετά πάντων των ευκαταστάτων λογαριασμών του λαβέν κατά τα μέρη ταύτα, ανεύρη την Κόνιτσαν. Ο Κοντός (ούτως εκαλείτο ο γραμματισμένος ληστής), αναζητεί μετά προσοχής, στρέφων τα φύλλα του Καταστίχου, και επί τέλους αναγνώσκει την λέξιν «Κόνιτσα.» Υπέρ τα πενήκοντα ονόματα ήσαν κατακεχωρημένα εν τω Καταστίχω, Οθωμανών και Χριστιανών, αναφερομένων και των απαιτήσεων εξ εκάστου ονόματος. Εζήτησα να μοι επιτραπή όπως αναγνώσω τας δύο σελίδας, αφορώσας την Κόνιτσαν, και μοι συνεχώρησε τούτο ο καπετάνος. Όθεν διήλθον άπαντα τα ονόματα και είδον και τας απαιτήσεις, αναγομένος ουχί εις χρήματα μόνον αλλά και εις αίμα. Ούτω π.χ. εν αρχή ανεφέρετο «Χότζας Μουνδηήν Εφέντης» - «φόνος.» «Αμπάζ μπέης,» - «χρήματα και φόνος» - και καθεξής.

(Συνεχίζεται)

ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟ

• Συλλυπητήριο μήνυμα του Δημάρχου Κόνιτσας Νικολάου Εξάρχου και του Δημοτικού Συμβουλίου για το θάνατο του Νίκου Σίμου.

Ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου και το Δημοτικό Συμβούλιο εκφράζουν τη βαθιά θλίψη τους για την αιφνίδια απώλεια του σπουδαίου ανθρώπου, εξαίρετου επιστήμονα και αγαπητού συντοπίτη μας από τη Δροσοπηγή Κόνιτσας, Νίκου Σίμου, που διέμενε στην Αμερική.

Ο Νίκος Σίμος υπήρξε ερευνητής, καθηγητής Πανεπιστημίου στην Αμερική, επιστήμονας με παγκόσμια καταξίωση και αναγνώριση, άνθρωπος με ευγένεια και αρχές, αλλά και με ιδιαίτερη αγάπη για τον τόπο του, για τον οποίο πάντοτε αναλάμβανε πρωτοβουλίες και διέθετε με ανιδιοτέλεια τις δυνάμεις του.

Η απώλειά του αφήνει ένα μεγάλο κενό στο Δήμο Κόνιτσας.

Θερμά συλλυπητήρια στην οικογένεια και τους οικείους του.

Από το Γραφείο Δημάρχου

• Ο Δήμος Κόνιτσας επιθυμεί να εκφράσει θερμές ευχαριστίες προς την «Τράπεζα Τροφίμων Θεσσαλονίκης» πολύτιμο υποστηρικτή της Δομής του Κοινωνικού Παντοπωλείου Κόνιτσας, για την ευγενική και γενναιοδωρη προσφορά τροφίμων.

Συγκεκριμένα την Πέμπτη 28 Μαΐου 2020 ο Δήμος Κόνιτσας σε συνεργασία με τα στελέχη του Κοινωνικού Παντοπωλείου του Δήμου παρέλαβαν μια μεγάλη χορηγία τροφίμων από την Τράπεζα Τροφίμων

Θεσσαλονίκης. Τα τρόφιμα που χορηγήθηκαν (κρουασάν, αναψυκτικά, ρυζογκοφρέτες) διανεμήθηκαν στα) σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Δήμου μας, στον στρατό και στο παράρτημα της «Κιβωτού του Κόσμου» στην Κόνιτσα. Στους δύσκολους καιρούς που διανύουμε το Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου Κόνιτσας καταβάλλει προσπάθειες να ανακουφίσει τους οικονομικά ασθενείς συμπολίτες μας και ως εκ τούτου κάθε προσφορά είναι πολύτιμη.

Επιπλέον, ευχαριστούμε θερμά τα στελέχη του Κοινωνικού Παντοπωλείου και τους υπαλλήλους του Δήμου Κόνιτσας, που ανταποκρίθηκαν άμεσα και πρόσφεραν τη βοήθειά τους για την άμεση παραλαβή και διανομή των τροφίμων.

• Την Πέμπτη 9 Ιουλίου 2020 πραγματοποιήθηκε ειδική τελετή βράβευσης των ελληνικών συμμετοχών στο Ζάππειο Μέγαρο, στο πλαίσιο της «Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Κινητικότητας», παρουσία της Προέδρου της Δημοκρατίας κας Κατερίνας Σακελλαροπούλου, του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Κωστή Χατζηδάκη, της Γενικής Γραμματέα Ενέργειας και Φυσικών Πόρων κας Αλεξάνδρας Σδούκου, καθώς και φορέων της πολιτικής ηγεσίας και της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Για πρώτη φορά βραβεύτηκε στην τελετή για την ενεργό συμμετοχή του και ο Δήμος Κόνιτσας, ο οποίος εκπροσωπήθηκε από τον Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Δημήτριο Ντισιάκο.

Παγκόσμιο Γεωπάρκο Βίκου - Αώου UNESCO:

Δίκτυα Συνεργαζόμενων Επιχειρήσεων και Εθελοντών στο Δήμο Κόνιτσας.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ ΑΕ-Αναπτυξιακή ΑΕ ΟΤΑ, σε συνεργασία με τον Δήμο Κόνιτσας, διοργάνωσαν το απόγευμα της Παρασκευής 24/7/2020 στο Δημαρχείο Κόνιτσας ενημερωτική εκδήλωση προς τους επιχειρηματίες του τουρισμού αλλά και γενικότερα όλους τους ενεργούς πολίτες της περιοχής με αντικείμενο τη δυνατότητα συνεργασίας και συμμετοχής τους στην από κοινού ανάδειξη του Παγκόσμιου Γεωπάρκου Βίκου-Αώου UNESCO.

Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν ο Δήμαρχος Κόνιτσας κ. Εξάρχου Νικόλαος, ο Αντιδήμαρχος κ. Λαζογιάννης Άρης, καθώς και επαγγελματίες του τουρισμού και κάτοικοι της Κόνιτσας. Ο Δήμαρχος Κόνιτσας απηύθυνε σύντομο χαιρετισμό, ενώ ο Αντιδήμαρχος κ. Λαζογιάννης συνοπτικά αναφέρθηκε στις δυνατότητες ανάπτυξης και ανάδειξης του Δήμου Κόνιτσας μέσα από την προβολή του Γεωπάρκου Βίκου- Αώου γενικότερα, γεγονός που συνιστά και έναν σοβαρό λόγο να αγκαλιαστεί το Γεωπάρκο από την τοπική κοινωνία.

Τα στελέχη της ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε., Γεωργία Κιτσάκη, Αριστοτέλης Σταγκίκας και Χαρητάκης Παπαϊωάννου, ανέπτυξαν το πλαίσιο λειτουργίας των Παγκόσμιων Γεωπάρκων UNESCO σε συνδυασμό με τις τρέχουσες δράσεις του Γεωπάρκου Βίκου - Αώου, καθώς επίσης και τη σημασία της εθελοντικής συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας στην ανάδειξη και προώθηση του Γεωπάρκου Βίκου-Αώου μέσα από τη σύ-

σταση και λειτουργία δύο δικτύων: το Δίκτυο Εθελοντών και το Δίκτυο Συνεργαζόμενων Επιχειρήσεων του Γεωπάρκου Βίκου-Αώου.

Στη συνέχεια έγινε σύντομη παρουσίαση του έργου THEMA, που υλοποιείται στο πλαίσιο του Προγράμματος INTERREG Ελλάδα-Αλβανία 2014-2020 και περιλαμβάνει -μεταξύ άλλων- τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη τριών θεματικών διαδρομών, με ποικίλα αντικείμενα που αφορούν στον πολιτισμό, την υγεία-ευεξία, τα τοπικά προϊόντα αλλά και τη γεωλογία και το φυσικό περιβάλλον ευρύτερα. Η ανάπτυξη των διαδρομών γίνεται με την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, «έξυπνων εργαλείων», όπως οι εφαρμογές για κινητά τηλέφωνα, που βρίσκονται ήδη σε λειτουργία.

Ακολουθώντας, ειδικός εξωτερικός συνεργάτης ανέλυσε τον τρόπο λειτουργίας της σχετικής εφαρμογής. Το πρωτοποριακό στοιχείο στην προκειμένη περίπτωση έγκειται στη δυνατότητα αλληλεπίδρασης των επιχειρήσεων και των χρηστών- επισκεπτών μέσω ενός παιχνιδιού (gamification) που αποδίδει εικονικές και φυσικές επιβραβεύσεις, τις οποίες θα μπορούν να καταχωρούν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις.

Περισσότερες πληροφορίες για την εγγραφή των ενδιαφερομένων στα ανωτέρω δίκτυα παρέχονται στην ιστοσελίδα του Γεωπάρκου Βίκου- Αώου (www.vikosaoosgeopark.com).

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Αγαπητέ κ. Τουφίδη

Με ευχάριστη έκπληξη πήρα το από 29 -6^{ου} γράμμα σου και σε ευχαριστώ. Μαζί είδα με πολύ ενδιαφέρον τόσο το αξιόλογο πόνημά σου «ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ...», όσο και το (με αριθ. 205) τεύχος του περιοδικού ΚΟΝΙΤΣΑ.

Για το βιβλίο σημειώνω πως – όπως και το ανάλογο δικό μου – πημά τη μνήμη και αναδεικνύει στοιχεία από το μεγαλειώδες έπος της Ε. Αντίστασης στην Ήπειρο. Όπως κι εσύ, έτσι κι εγώ, εκτελέσαμε ένα χρέος –έτσι το αισθανθήκαμε – να ασχοληθούμε και να τιμήσουμε τον αγώνα μεγάλου μέρους του ελληνικού Λαού εναντίον της βαρβαρότητας των τριών εισβολέων (Γερμανών, Ιταλών και Βουλγάρων).

Καλά κάνεις και μου σημειώνεις, στο γράμμα σου, μια ακόμα συμμετοχή στους αγώνες της Αντίστασης του Καπετάν Πέτρου (του δάσκαλου, από την Καλάνδρα της Κασσάνδρας, Χριστόδουλου Μόσχου), ο οποίος έδρασε κυρίως εκτός Χαλκιδικής. Αναφορά στο βιογραφικό του θα βρεις στο βιβλίο μου για την Αντίσταση της Χαλκιδικής, σελ. 337-340 και αλλού.

Ωστόσο στέκομαι ιδιαίτερα, στο περιοδικό ΚΟΝΙΤΣΑ, που μου έστειλες, αξιοπρόσεκτο από κάθε άποψη, κυρίως όμως, όπως διαφαίνεται, από τον μακρό χρόνο ζωής του. Με περίπου 5-6 τεύχη το χρόνο, τα 205 τεύχη ανατρέχουν σε διάρκεια ζωής του περιοδικού ίσως και πάνω από 40 χρόνια(!). Ελάχιστα περιοδικά, σπρηγμένα μάλιστα σε εθελοντές δημιουργούς, μπορούν να συγκριθούν μαζί του.

Για όλα αυτά, αγαπητέ Σωτήρη Τουφίδη, σου εκφράζω ειλικρινείς επαίνους και ειλικρινή εκτίμηση, και ασφαλώς δεν θα είμαι ο πρώτος, ούτε ο τελευταίος, που το κάνει.

Ταχυδρομικά σου στέλνω, μαζί με το βιβλίο μου για την Αντίσταση, και δύο ακόμη βιβλία μου, από τα οποία το ένα, με τίτλο «ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕΓΑΛΩΝΕΙ ΣΤΟ ΖΑΡΟ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ», περιγράφει τις αναμνήσεις της παιδικής μου ζωής και πιθανότατα θα σου θυμίσει κάποια ενθυμήματα της δικής σου παιδικής ζωής, παρά τη μεγάλη γεωγραφική απόσταση των τόπων καταγωγής μας (εγώ, αν και κάτοικος, από το 1964, της Χαλκιδικής, κατάγομαι από την Κρήτη).

Την ωραία Κόνιτσα επισκέφθηκα για λίγες ώρες δυο φορές. Ωραία πόλη, ωραία περιοχή, και πάνω απ' όλα το γεφύρι! Ο μόνος γνωστός μου από την Κόνιτσα είναι ο παπα Δημήτρης Ευθυμίου (κάτοικος Θεσσαλονίκης), πεθερός ανιψιού της γυναίκας μου.

Με την Ήπειρο αισθάνομαι ιδιαίτερο δεσμό, όχι μόνο γιατί αμφότεροι οι γονείς της γυναίκας μου (Χαρίκλειας Καπλάνη) κατάγονται από τη Β. Ήπειρο (περιοχή Ερσέκας –Κορυτσάς), αλλά και γιατί στα αφιλόξενα βουνά της Κλεισούρας (Αλβανίας), αναπαύονται, αν και «αδιάβαστα», τα οστά ενός μεγάλου αδελφού μου (από τις 30 – 1 – 1941).

Χάρηκα ειλικρινά με την επικοινωνία μας αυτή.

Φιλικά και με εκτίμηση

Γιώργος Ι. Ζωγραφάκης

ΣΧΟΛΙΑ

• Αφορμή για τούτο το σχόλιο η τυχαία συνάντηση με δύο Αθηναίους φυσιολάτρες που βρήκαμε στη γέφυρα Αώου κατά την επιστροφή τους, μετά τη διήμερη πορεία στις πλαγιές του φαράγγιού. Ήταν κατενθουσιασμένοι από το σπάνιο φυσικό περιβάλλον αλλά και προβληματισμένοι για αυτό που τους έτυχε. Κατά τη διανυκτέρευση σε κάποιο σημείο της Χαράδρας - όπως μας είπαν- ξύπνησαν το πρωί από πυροβολισμούς. Αυτό τους έκανε εντύπωση γιατί γνώριζαν ότι μέσα σε Εθνικούς Δρυμούς απαγορεύονται τέτοιες δραστηριότητες. Έβγαλαν το συμπέρασμα ότι οι πυροβολισμοί θα προέρχονταν από κάποιον ή κάποιους ασυνείδητους λαθροκυνηγούς.

Η απορία τους ήταν πώς δεν υπάρχει φύλαξη για την προστασία της πανίδας από τις αρμόδιες υπηρεσίες της πολιτείας.

Δίκιο έχουν οι άνθρωποι και εμείς αυτή την απορία έχουμε γιατί επανειλημμένα έχουμε ασχοληθεί με αυτό το θέμα αλλά «φωνή βοώντος εν τη ερήμω».

Αν δεν συλληφθούν κάποιοι παρανομούντες που είναι ασυνείδητοι και αδιόρθωτοι και να τιμωρηθούν παραδειγματικά, δυστυχώς, το κακό θα συνεχίζεται μέχρι να εξοντωθεί και το τελευταίο αγριόγινδο της χαράδρας. Έτσι θα καθεί το πανέμορφο αυτό στολίδι των βουνών μας που πρέπει να γίνει σύμβολο για την Κόνιτσα τοποθετημένο στην είσοδο της πόλης από την Εθνική Οδό.

Θα ξυπνήσει άραγε κάποτε η πολιτεία;

Αν φέρουμε κατά νου το απαίσιο σκηνικό της δολοφονίας των έξι αγριόγινδων στο Ζαγόρι που δεν τιμωρήθηκαν ακόμα οι αυτουργοί, δεν είμαστε καθόλου αισιόδοξοι...

Σ.Τ.

• Διακοπή παροχής νερού είχαμε αρκετές μέρες του Αυγούστου στην Κόνιτσα λόγω βλάβης των αντλιών. Κάποτε συζητούσαμε στο Δήμο για το νερό του Αμαράντου που θα μπορούσε να υδροδοτήσει όχι μόνο την Κόνιτσα, αλλά και πολλά χωριά ως τα Γιάννινα με φυσική ροή. Θα είχαμε έτσι άφθονο νερό και καλής ποιότητας αλλά και πάμφθονο αφού δεν θα καταναλώναμε ηλεκτρικό ρεύμα με αντλίες. Μήπως είναι καιρός, επιτέλους, να πράξει τα δέοντα ο Δήμος προς αυτή την κατεύθυνση;

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ο φετινός Ιούνιος στις πρώτες μέρες μας ξάφνιασε με τις βροχές, την απότομη άνοδο και κάθοδο της θερμοκρασίας και το χιόνι στη Βασιλίτσα...

• Με τη λήξη της «καραντίνας» λόγω του «κορονοϊού», άρχισε δειλά-δειλά και ο ερχομός πολλών συμπατριωτών μας στα χωριά μας.

• Στις 4/6 ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας, Γιώργος Αμυράς, επισκέφθηκε το Δημαρχείο της Κόνιτσας. Στη Σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε με το Δήμαρχο, Αντιδημάρχους κ.α. συζητήθηκαν θέματα που αφορούν στο δήμο. Ο κ. Αμυράς υποσχέθηκε ότι θα κάνει και αυτός από την πλευρά του τις ανάλογες ενέργειες για την επίλυση των διαφορών προβλημάτων.

• Σε επίσκεψη του Δημάρχου Λαγκαδά κ. Ιωάννη Ταχματζίδη έγινε συνάντηση με το Δήμαρχο Κόνιτσας κ. Ν. Εξάρχου. Ο κ. Ταχματζίδης βρέθηκε για πρώτη φορά στην περιοχή μας και έφυγε με τις καλύτερες εντυπώσεις.

• Στις 13/6 επισκέφτηκε το Δημαρχείο αντιπροσωπεία του ΣΥΡΙΖΑ αποτελούμενη

από τον Ευρωβουλευτή Κώστα Αρβανίτη, την πρώην Υπουργό Μερόπη Τζούφη και πρώην βουλευτές, Χρ. Μαντά και Ι. Στέφο.

Παρουσία του Δημάρχου, του Αντ/ρχου Ν. Τσιαλιαμάνη και των Δημ. Συμβούλων Π. Τσιγκούλη - Μιχ. Μιχαλοπούλου έγινε ενημέρωση και συζήτηση για τα προβλήματα του Δήμου με τη διαβεβαίωση των βουλευτών ότι και αυτοί από τη θέση τους θα συμπαραστέκονται στο Δήμο.

• Την Κυριακή 28/6 τελέσθηκε στη Μητρόπολη Κονίτσης μνημόσυνο για τον μεγάλο ευεργέτη της Κόνιτσας Μιχαήλ Αναγνωστόπουλο.

• Την Κυριακή (9/8), με πρωτοβουλία του γιατρού Κων. Νούτση, τελέσθηκε στη Μητρόπολη Κόνιτσας μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως της ψυχής του Επισκόπου Ανδιδων Χριστοφόρου (Γ. Ρακιντζή) πρώην καθηγητή στο Γυμνάσιο Κόνιτσας καθώς και των μαθητών που έχουν φύγει από τη ζωή.

• Με λειτουργία στον ομώνυμο Ι. Ναό γιορτάστηκε η μνήμη του Αγ. Κοσμά χωρίς την λιτανεία την παραμονή το βράδυ, όπως γινόταν κάθε χρόνο.

Συγχαρητήρια

Στον συμπατριώτη μας (από το Δίστρατο Κόνιτσας) Ιωάννη Κατσιμπαρή που εκλέχτηκε πρόεδρος της Ηπειρωτικής Ομοσπονδίας στις Η.Π.Α.μερικής, το περιοδικό μας συγχαίρει και του εύχεται «Καλή δύναμη» στα καθήκοντά του για το καλό της Ομογένειας.

Εκδήλωση στο Αηδονοχώρι

Με συνδιοργάνωση του Τοπικού Συμβουλίου, του Πολιτιστικού Συλλόγου Αηδονοχωρίου και του Δήμου Κόνιτσας, πραγματοποιήθηκε στις 9/7 εκδήλωση μνήμης για το ολοκαύτωμα από τους Γερμανούς Ναζί το 1943.

Για όσους δεν γνωρίζουν, στις 9/7/1943, γερμανικές μονάδες της 1ης

ορεινής Μεραρχίας «Εντελβαίς» κατεβαίνοντας από Μαυροβούνιο, Σερβία, Αλβανία όπου σκόρπισαν το θάνατο σε χιλιάδες αθώους, άνδρες, γυναίκες, παιδιά και έκαψαν ολόκληρα χωριά, έφτασαν στα ελληνοαλβανικά σύνορα.

Αφού έκαψαν το Λεσκοβίκι, πέρασαν τη γέφυρα της Μέρτζιανης και ξεκίνησαν την τακτική της πυρπόλησης των παραμεθόριων χωριών Καλόβρυσης – Μολυβδοσκεπαστης, Αηδονοχωρίου και τη δολοφονία όσων συναντούσαν.

Μεγαλύτερη καταστροφή σε σπίτια και ανθρώπους έκαναν στο Αηδονοχώρι.

Με τη συμμετοχή του Μητροπολίτη, Ιε-

ρέων Στρατ. Αρχών και πολιτών από το χωριό και Κόνιτσα, ξεκίνησαν οι εκδηλώσεις με την επιμνημόσυνη δέηση στον Ιερό Ναό Αγίων Αποστόλων και μετά τρισάγιο, κατάθεση στεφάνων από το Δήμαρχο κλπ. ανάγνωση των ονομάτων των θυμάτων, χαιρετισμό Δημάρχου, πρ. Τοπικού Συμβουλίου κλπ. Έκλεισε η εκδήλωση με λεπτομερή και κατατοπιστική ομιλία για τα γεγονότα εκείνης της εποχής από τον κ. Χριστόφορο Βλάχο.

Στο τέλος, οι συμμετέχοντες στην εκδήλωση δεξιώθηκαν στο καφενείο του χωριού όπου δοκίμασαν τις ηπειρώτικες πίτες και άλλα τοπικά εδέσματα.

Εκδήλωση στο Κεφαλόβρυσο

Στις 10/7 πραγματοποιήθηκε και στο Κεφαλόβρυσο Πωγωνίου εκδήλωση μνήμης για τους 22 κατοίκους που έκαψαν ζωντανούς στα πυρποληθέντα σπίτια το 1943, μία ημέρα μετά το Αηδονοχώρι, οι ίδιοι φονιάδες της «Εντελβαίς». Δυστυχώς το εγκληματικό έργο των αφινιασμένων Ναζί συνεχίστηκε σε όλη την Ήπειρο με

πυρπολήσεις και σκοτωμούς σε πολλά χωριά, όπως στη Μωσιονίτσα, Κορμένο, Λυγιάδες, Ζαγόρι, Πωγωνί κλπ.

Και δυστυχώς μέχρι σήμερα οι Γερμανοί δε μας αποζημιώσαν ούτε για τις ανθρώπινες απώλειες ούτε για τις καταστροφές και τα κατοχικά αναγκαστικά δάνεια.

αγοράκι τους. Όνομα Ανδρόνικος.

- Στις 7/6/ βαπτίστηκε στην Καλλιθέα η Δήμητρα-Μαργαρίτα του Αποστόλου Γκούντα και της Ουρανίας Στεφάνου. Ανάδοχος: Γκούντα Βασιλική.

- Στις 19/7 βαπτίστηκε στην Κόνιτσα ο Ηλίας του Χρήστου Μουρεχίδη και της Γεωργίας Πράπα. Ανάδοχος: Κατσιλής Ιωάννης.

- Στις 26/7 /βαπτίστηκε στην Κόνιτσα

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις

- Στις 26/6 η Άρτεμις Στ. Μπούσμπουλα και ο Ευάγγελος Μπενίδης απόκτησαν κοριτσάκι στην Αθήνα.

Βαπτίσεις

- Στις 5/6 ο Απόστολος και η Παρασκευή Ντάφλη βάφτισαν στην Κόνιτσα το

η Άννα-Μαρία του Ιωάννη Χατζηνούμνη και της Αναστασίας Νάτση. Ανάδοχος: Ζαχαρίας Χριστογιάννης.

- Στις 26/7 βαπτίστηκε στην Ηλιόρραχη Νεκταρία του Γρηγόρη Κισάτη και της Μαρίας Νάτση. Ανάδοχος: Θεοχάρης Ευαγγέλου.

Γάμοι

- Στις 16/7 έγιναν στα Γιάννινα, οι γάμοι του Γεωργίου Τάσιου και τς Βικτωρίας Παπαϊωάννου. Ο παππούς Δημήτριος και η γιαγιά Ευανθία Μπλιθικιώτη τους εύχονται να ζήσουν ευτυχισμένοι.

- Στις 4/7 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Νικολάου Λύτου και της Αικατερίνης Τδιαβαρίδου.

Απεβίωσαν

- Αθανασίου Βικτωρία 90 ετών απεβίωσε στην Κόνιτσα 13/6/20.

- Ρίζου Παρασκευή 94 ετών απεβίωσε στο Μάζι 27/6/20.

- Χαρισιάδης Απόστολος 93 ετών, απεβίωσε στην Αγ. Παρασκευή 27/6/20.

- Κύρου Παναγιώτα 82 ετών, απεβίωσε στην Αετόπετρα 1/7/20.

- Ντεντοπούλου Μαρπάνθη 68 ετών, απεβίωσε στην Κόνιτσα 1/7/20.

- Παναγιώτου Ευδοκία 92 ετών, απεβίωσε στην Αγ. Παρασκευή 11/7/20.

- Κούλιου Ρεφιγιέ 84 ετών, απεβίωσε στην Κόνιτσα 7/20.

- Ο Ηλίας Χορταρέας, ετών 65, απεβίωσε στην Αθήνα 10/7/20.

- Ο Χρήστος Παπαϊωάννου 80 ετών, απεβίωσε στη Χαλκίδα 12/7/20.

- Ο Αθανάσιος Αρβανίτης 78 ετών

από Αγία Βαρβάρα απεβίωσε στις 16/7 στο Άργος Αργολίδας.

- Λάμπρου Κλεοπάτρα 92 ετών, απεβίωσε στη Μελισσόπετρα 17/7/20.

- Κόντου Μαρία ετών 92, απεβίωσε στην Πηνή 23/7/20.

- Βουρδούκας Ευθύμιος 85 ετών, απεβίωσε στην Πηνή 23/7/20.

- Κίτσιου Πανάγιω 90 ετών, απεβίωσε στην Πηνή 30/7/20.

- Βαγενά-Παντούλα Άννα 89 ετών, απεβίωσε στην Κόνιτσα 7/8/20.

- Καβελίδης Ευάγγελος 67 ετών, απεβίωσε στην Κόνιτσα 12/8/20.

- Γιούτσος Βασίλειος 89 ετών, απεβίωσε στο Γαναδιό 12/8/20.

- Λέτσιου Ελπινίκη ετών 83, απεβίωσε στην Μόλιστα, 13/8/20.

- Μπέτζιος Απόστολος, 85 ετών, απεβίωσε στην Κλειδωνιά 16/8/20.

- Παπαδημητρίου Ανδρομάχη 88 ετών, απεβίωσε στο Γαναδιό 22/8/20.

- Παρασκευά Βασιλική 97 ετών, απεβίωσε στην Αετόπετρα 23/8/20.

- Στις 4/6/ ο Νάσιος Ιωάννης, ετών 66, απεβίωσε στο Ασημοχώρι.

- Στις 16/7/ η Λευκοθέα Κοτσίνα, ετών 84, απεβίωσε στη Δροσοπηγή.

- Στις 17/6 η Ιφιγένεια Παπανικολάου, ετών 89 απεβίωσε στην Πυρσόγιαννη.

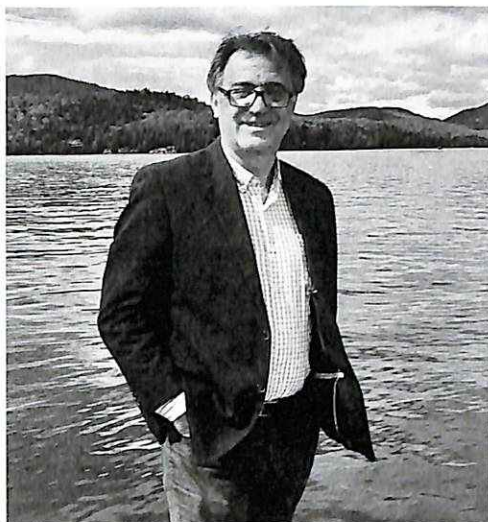
- Στις 2/8/η Ελευθερία Σδούκου, ετών 71, απεβίωσε στην Πλαγιά.

- Στις 9/8 ο Γεώργιος Ράπτης, ετών 92, απεβίωσε στην Πλαγιά.

- Στις 13/8 ο Κων/νος Σωτηρίου, ετών 83, απεβίωσε στην Καστανιανη.

- Στις 28/8 ο Βασίλειος Ζηκάκης ετών 85 απεβίωσε στο Αηδονοχώρι.

ΝΙΚΟΣ ΣΙΜΟΣ

Στις 15 Ιουλίου 220 έφυγε ξαφνικά από τη ζωή ο συμπατριώτης μας και φίλος του περιοδικού μας Νικόλαος Σίμος, σε ηλικία 62 ετών προκαλώντας θλίψη και συγκίνηση στους συγχωριανούς του και σε όλους όσοι τον γνώριζαν.

Ο Νίκος ήταν ένας διακεκριμένος επιστήμονας. Από μικρός διακρινόταν για την φιλομάθειά του, για το φιλότιμο και για την αγάπη για τους συνανθρώπους.

Το 1981 έκανε τις διδακτορικές του σπουδές στην Νέα Υόρκη και συγκεκριμένα στην Σχολή Μηχανολόγων Μηχανικών του Σίτι Κόλετζ της Νέας Υόρκης (City College of the City University of New York) απ' όπου αποφοίτησε το 1988. Μετά την ολοκλήρωση των μεταδιδακτορικών σπουδών στο «Earthquake Research Center of the City University of New York» προσελήφθη ως ερευνητής στο τμήμα Πυρηνικής Ενέργειας του «Brookhaven National Laboratory» και κατάφερε

σε σύντομο χρονικό διάστημα να αναγορευτεί σε επιστήμονα (Senior Scientist) και να καταρρίπτει το ένα ρεκόρ μετά του άλλου.

Το 2012 βραβεύτηκε με το «Engineering Award 2012», ένα από τα ανώτατα βραβεία που το Brookhaven Lab απονέμει στα στελέχη του.

Ο Νικόλαος είχε στο ενεργητικό του πάνω από 100 συγγράμματα σχετικά με την ανταπόκριση των πυρηνικών εγκαταστάσεων στις σεισμικές δονήσεις και άλλα παρεμφερή.

Μετά από 28 χρόνια συνταξιοδοτήθηκε με το στάτους του επίμου μέλους του Collider-Accelerator Department και του επίμου επιστήμονα (Senior Scientist Emeritus)

Ο Νικόλαος Σίμος δεν ήταν μόνο ένας εξαιρετος και πολυβραβευμένος επιστήμονας, αλλά και εξαιρετος οικογενειάρχης.

Στην Αμερική γνώρισε την εκλεκτή της καρδιάς του την Κατερίνα το γένος Ζαρκαδούλα με την οποία προ 23 ετών έφεραν στον κόσμο ένα κοριτσάκι, την Άννα – Ζωή.

Το περιοδικό μας, με μεγάλη θλίψη, απευθύνει τα θερμά συλλυπητήρια στους οικείους του.

Καλό ταξίδι θείε Κώστα

Στα 94 του χρόνια, στις 8 Αυγούστου 2020, ταξίδεψε για τη χώρα των Αγγέλων ένα υπέροχος άνθρωπος και αγαπημένος θείος μου, ο Κώστας Φλώρος.

Τον θυμάμαι πάντοτε ήρεμο, χαμογελαστό, καλοσυνάτο, με έναν καλό λόγο για τον καθένα.

Εργάστηκε αρκετά χρόνια στην ιδιαίτερη πατρίδα του την Κόνιτσα ως οδοντίατρος. Δημιούργησε και λειτούργησε στο οδοντιατρείο του εργαστήριο με Κονισιώτες οδοντοτεχνίτες.

Φυσιολάτρης, περιπατητής, ορειβάτης. Η μεγάλη του αγάπη για την ορειβασία τον οδήγησε σε κάθε γωνιά της Κόνιτσας. Σκαρφάλωσε σε βουνοκορφές, ανέβηκε στο Σμόλικα και στην Τύμφη. Ξεκουράστηκε δίπλα στη Δρακόλιμνη. Μαγεύτηκε

από τα αρώματα και την ομορφιά των αγριολούλουδων. Απόλαυσε το γλυκόλαλο κελάηδημα των απδονιών.

Όταν εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, συνέχισε να ανεβοκατεβαίνει βουνοκορφές και να απολαμβάνει της φύσης τις ομορφιές σε κάθε γωνιά της Ελλάδας.

Βαθιά μέσα στην ψυχή του κουβαλούσε πάντα όλες τις εικόνες, τους ήχους, τις μυρωδιές της Κόνιτσας, αλλά και τους ανθρώπους της που ιδιαίτερα αγαπούσε.

Πολλές φορές, στις βαθιάς ωριμότητας τα χρόνια, σκαρφάλωνε νοερά στις βουνοκορφές της.

«Το σώμα μου μπορεί να βρίσκεται εδώ, η ψυχή μου, όμως, ξεκουράζεται στη Δρακόλιμνη» μου είπε στο τηλέφωνο πριν λίγους μήνες, ανήμερα της ονομαστικής του εορτής,

Καλό σου ταξίδι θείε Κώστα!

Κώστας Μπούσμπουλας

Μνημόσυνο Ευεργέτη Ιωάννη Γ. Νασίκα

Δίστρατο 9-8-2020

Παρουσία του μητροπολίτη κ.κ. Ανδρέα, του Δημάρχου Κόνιτσας, της αντιπεριφερειάρχη κ. Νάκου, του πρώην υφυπουργού κ. Τζιόλα και όλων των Διστρατιωτών έγινε την 9η

Αυγούστου μνημόσυνο για τον Ευεργέτη της Κοινότητας Διστράτου ΙΩΑΝΝΗ Νασίκα ιατρού, καταγομένου από τη Σμίξη Γρεβενών.

Το μνημόσυνο τέλεσε ο Δήμος Κόνιτσας, η Κοινότητα Διστράτου και ο Σύλλογος Βλάχων Διστράτου.

Στον επιμνημόσυνο λόγο του ο πρώην Κοινοτάρχης Κώστας Παγανιάς είπε τα εξής:

Ο Ιωάννης Νασίκας του Γάκη γεννήθηκε στο διπλανό μας χωριό την Σμίξη Γρεβενών το 1906 και πέθανε σε ηλικία 79 χρόνων το 1985 στην Λάρισα.

Είχε άλλα πέντε αδελφια και μεγάλωσε στα Γρεβενά, όπου τελείωσε το Γυμνάσιο.

Αποφοίτησε από την Ιατρική Σχολή των Αθηνών το 1932.

Ήταν ο πρώτος Σμιξιώτης επιστήμονας που σπούδασε στο Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, προερχόμενος από φτωχή οικογένεια.

Διάλεξε το Δίσπρατο και την Σμίξη για να προσφέρει τις ιατρικές του φροντίδες στα πρώτα χρόνια που άσκησε το ιατρικό επάγγελμα.

Μεταπολεμικά βρέθηκε στον Τύρναβο και την Λάρισα, όπου εγκαταστάθηκε μόλις.

Παντρεύτηκε την καρδιολόγο γιατρό Μίνα Κουτλιμπανά, η οποία ήταν μέλος της οικογένειας όπου έφτιαξαν το Γενικό Κουτλιμπάνειο Νοσοκομείο Λάρισας.

Δεν απέκτησε παιδιά. Στην περίοδο του Εμφυλίου πολέμου φυλακίστηκε και εξορίστηκε δύο φορές.

Ήταν μέχρι το τέλος της ζωής του ιδεαλιστής καθώς και χειμαρρώδης στις συζητήσεις και τις αφηγήσεις.

Άσκησε το ιατρικό επάγγελμα χωρίς αλαζονία και χωρίς τάσεις πλουτισμού. Τον αποκαλούσαν τον ίδιο και την γυναίκα του «οι γιατροί των φτωχών!».

Ήταν αλτρουιστής γιατρός και τιμητής του Ιπποκράτειου όρκου.

Όλη του την περιουσία που απέκτησε την άφησε στα δυο αγαπημένα του χωριά

το Δίσπρατο και την Σμίξη.

Στην ιδιόγραφη διαθήκη του αναφέρει για το χωριό μας τα εξής:

«Τα χρήματα που βρίσκονται κατατεθειμένα στην Τράπεζα Εμπορικής Πίστεως να δοθούν στην Κοινότητα Δισπράτου, επαρχίας Κονίτσας του Νομού Ιωαννίνων, για βράβευση με τους τόκους αριστούχων μαθητών και σπουδαστών κατά την κρίση της, σαν ένα ευχαριστώ για την αγάπη που μου έδειξαν στο χωριό τους την πρώτη χρονιά της άσκησης του Ιατρικού επαγγέλματος το 1933».

Μεγάλη μας τιμή, συγκίνηση και ευθύνη τα καλά του λόγια για το χωριό μας και τους ανθρώπους του. Λόγια που μας κάνουν περήφανους για τους προγόνους μας.

Γι αυτό τον τιμούμε σήμερα και τελούμε αυτό το μνημόσυνο.

Γι αυτό τον θεωρούμε ευεργέτη του Δισπράτου και προτείνω κ. Δήμαρχε να ονοματοδοτήσουμε τον κεντρικό δρόμο του χωριού μας με το όνομά του.

Είναι το λιγότερο που πρέπει να κάνουμε για τα καλά του λόγια και για τα 15.000.000 δραχμές που μας κληροδότησε ο Ιωάννης Νασίκας.

Δυό κουβέντες για τη διαχείριση της βούλησης του διαθέτη.

Από το 2001 που καταστήκαμε δωρεοδόχοι έως το 2010, η βούληση του διαθέτη υλοποιήθηκε κατά γράμμα από την Κοινότητά μας.

Μετά την κατάργηση της Κοινότητας και την ένταξή της στο Δήμο Κόνιτσας τα πράγματα περιπλέχτηκαν και ενώ κ. Δήμαρχε έγιναν ενέργειες πολλές για τον

μετασχηματισμό και την επικαιροποίηση του Ιδρύματος, δεν κατέστη ακόμη δυνατή η υλοποίηση της βούλησης του διαθέτη. Ελπίζουμε ότι αυτό θα γίνει φέτος.

Με αυτή την προσδοκία Σεβασμιώτατε, ας σηκώσουμε τα μάτια μας στον ουρανό,

όπου βρίσκεται η ψυχή του γιατρού ευεργέτη μας ΙΩΑΝΝΗ ΝΑΣΙΚΑ, με την ευχή να είναι η μνήμη του αιωνία.

Κώστας Μπούσμπουλας

Στη μνήμη της μητέρας μας Ελένης Ντίνου

Πέρασαν οχτώ μήνες περίπου από τότε που έφυγες από κοντά μας αγαπημένη μαρούλα. Μας λείπει η αγκαλιά σου, η τρυφερότητά σου και το γέλιο, που έκρυβε πάντα μία πίκρα μετά το χαμό του λατρεμένου σου συζύγου και πατέρα μας Λάμπρου.

Πορεύτηκες παρέα με τη μοναξιά σου. Η μόνη παρηγοριά ήταν τα παιδιά σου, τα εγγόνια και τα δισέγγονα.

Μας περίμενες πάντα με τα νόστιμα φαγητά σου και τις ωραίες πίτες σου.

Πάντα κοινωνική, αξιοπρεπής και φιλότιμη. Κοντά στην εκκλησία μας, να προσφέρεις αυτό που μπορούσες αλλά και

στις όποιες εκδηλώσεις γίνονταν στο χωριό μας, την Καλλιθέα κάτι είχες και γι' αυτά. Αφού λοιπόν χόρεψες τον τελευταίο σου χορό με τόση λεβεντιά, παρ' όλη την ηλικία και τα προβλήματά σου ας χαιρετήσεις για πάντα.

Θα σε θυμόμαστε με πολλή αγάπη και σεβασμό οι κόρες σου Μαρία και Μαίρη, τα εγγόνια και τα δισέγγονά σου. Να είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει. Ο Θεός να αναπαύσει την ψυχή σου.

Μαρία Ντίνου-Μπουζούλα
Μαίρη Ντίνου-Σχίζα

Υ.Γ. Ευχαριστούμε τους γιατρούς και τους νοσηλευτές του Νοσοκομείου Χατζηκώστα για την προσφορά τους. Είναι πραγματικοί ήρωες. Ας τους προσέξει λίγο

ΜΝΗΜΕΣ

• Στη μνήμη του Θεόδωρου και της Αριστέας από τον Πύργο Κόνιτσας, τα παιδιά τους Λάζαρος και Πάτρα προσφέρουν στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» 30 ευρώ.

• Ο Στέργιος Παπαγγέλης, στη μνήμη της συζύγου του Ευαγγελίας και του αλυσμόνιου δασκάλου και ΑΝΘΡΩ-ΠΟΥ Διονύση Βαρδάκη στο Ορφανοτροφείο Κόνιτσας, προσφέρει στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» 50 ευρώ.

• Ο Δημήτριος Καραμπέτης στη μνήμη της συζύγου Μαγδαληνής 84 ετών που έφυγε από τη ζωή στις 9/5/20 στην Αθήνα, προσφέρει στο περιοδικό μας 50 ευρώ.

• Στη μνήμη του Δημητρίου και της Αλεξάνδρας Ζούκη, τα παιδιά τους Γιάννης και Ελένη Λαζογιάννη, προσφέρουν στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» το ποσό των 30 ευρώ.

• Στη μνήμη του Τάκη Πορφυριάδη από την Εξοχή Κόνιτσας, η αδελφή του Αφροδίτη προσφέρει 60 ευρώ στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ»

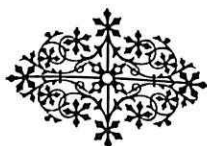
και 40 ευρώ στο Εκκλ. Γηροκομείο.

• Στη μνήμη της Παρασκευής Ρίζου που απεβίωσε στις 28/6/20, η οικογένειά της προσφέρει στο περιοδικό 20 ευρώ.

• Στις 23/7 έφυγε από τη ζωή ο Πε-κλαρίτης Ευθύμιος Βουρδούκας σε ηλικία 85 ετών. Ο εκλιπών έζησε στο χωριό του όλα τα χρόνια ασχολούμενος με γεωργικές εργασίες, υλοτομία κ.ά. Με τη σύζυγό του Ουρανία απόκτησαν δύο εξαίρετα κορίτσια και εγγόνια. Ήταν καλοπροαίρετος άνθρωπος, αγαπητός στους χωριανούς του και σε όσους τον γνώριζαν, γι αυτό και ο θάνατός του λύπησε όλο το χωριό και πιο πολύ τα δυό του κορίτσια που τον υπεραγαπούσαν.

Στη μνήμη του οι θυγατέρες του Βασιλική και Γεωργία προσφέρουν στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» που ήταν φίλος και συνδρομητής από την αρχή της έκδοσής του το ποσό των 50 ευρώ.

Σ.Ε. Στη μνήμη της προσφέρουμε 35 ευρώ στο περιοδικό μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΩΝ 2020 Γ.Ε.Λ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΕΣ ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ

Α/Α	Επώνυμο	Όνομα	Πατρώνυμο	Μητρώνυμο	Σχολή Επιτυχίας	Ίδρυμα
1	ΒΑΓΕΝΑΣ	ΜΙΧΑΗΛ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΜΑΡΙΚΑ	ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΙΤΕΧΝΩΝ	Α.Ε.Ν.
2	ΓΑΪΤΑΝΙΔΗ	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	ΧΡΗΣΤΟΣ	ΕΛΕΝΗ	ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)	ΑΠΘ
3	ΖΑΧΑΡΙΑ	ΧΡΙΣΤΙΝΑ	ΑΝΤΩΝΙΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ (ΓΡΕΒΕΝΑ)	ΠΑΝ. ΔΥΤ. ΜΑΚ.
4	ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΣΟΦΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ (ΣΕΡΡΕΣ)	ΔΙ. ΠΑ.Ε.
5	ΚΟΛΑΚΕ	ΑΓΓΕΛΙΚΗ	ΘΩΜΑΣ	ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ	ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ (ΠΑΤΡΑ) - ΠΑΝ. ΠΕΛ/ΝΗΣΟΥ	ΠΑΝ. ΠΕΛ/ΝΗΣΟΥ
6	ΜΠΟΜΗ	ΑΡΙΣΤΕΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	ΣΟΦΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)	ΑΠΘ
7	ΜΠΡΟΥΜΠΑ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΑΜΑΛΙΑ	ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)	ΠΑΝ. ΜΑΚΕΔ.
8	ΝΑΜΠΕΤ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΧΑΡΙΤ	ΧΑΜΑΛΟΥΪ	ΧΑΡΟΥΛΑ	ΨΥΧΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ (ΛΑΡΙΣΑ)	ΠΑΝ. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
9	ΣΒΑΡΝΑ	ΔΕΣΠΟΙΝΑ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)	ΑΠΘ
10	ΣΤΟΥΡΟΥ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	ΖΩΙΤΤΑ	ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΙΑΣ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)	ΑΠΘ
11	ΣΑΟΥΚΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΕΛΕΝΗ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ (ΚΟΖΑΝΗ)	ΠΑΝ. ΔΥΤ. ΜΑΚ.
12	ΣΠΑΝΟΥ	ΒΙΚΤΩΡΙΑ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΜΕΡΟΠΗ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (ΒΟΛΟΣ)	ΠΑΝ. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
13	ΣΤΑΥΡΟΥ	ΧΑΡΙΣΙΑ	ΑΝΔΡΕΑΣ	ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ	ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	Α.Ε.Ν.

ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΕΣ ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ

1	ΒΑΓΕΝΑΣ	ΜΑΤΘΑΙΟΣ	ΘΩΜΑΣ	ΜΑΡΙΑ	ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ (ΙΩΑΝΝΙΝΑ)	ΠΑΝ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
2	ΜΠΟΖΙΚΗ	ΔΗΜΗΤΡΑ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ (ΙΩΑΝΝΙΝΑ)	ΠΑΝ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
3	ΧΑΤΖΗΣ	ΜΙΧΑΗΛ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΚΥΡΙΑΚΗ	ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΨΥΧΙΑΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (ΝΑΥΠΑΛΙΟ)	ΠΑΝ. ΠΕΛ/ΝΗΣΟΥ
ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΕΣ 10% ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ						
1	ΚΟΡΤΕΠΟΥΛΟΥ	ΠΑΥΛΟΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ	ΑΔΙΚΗ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΩΑΝΝΙΝΑ)	ΠΑΝ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
2	ΚΑΤΣΟΥΚΗΣ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΑΓΓΕΛΟΣ	ΓΕΩΡΓΙΑ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ΑΡΤΑ)	ΠΑΝ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Συνδρομές

Πορφυριάδη Αφροδίτη Γαλλία	60	€ Ζήση Ευθαλία Αθήνα	50
Τσιαλιαμάνης Πέτρος Αγγλία	30	Λούδας Παύλος Αθήνα	50
Παναγιώτου Δημ. Καναδάς	30	Πολίτης Αγαθ. Αθήνα	15
Αηδόνης Αναστ. Αθήνα	25	Γκούτσιος Αντ. Αθήνα	30
Κίτσιος Χριστ. Αθήνα	30	Παπακώστα Ευδοξία Αθήνα	20
Οικονόμου Λευτέρης Αθήνα	50	Μπούσμπουλας Κων. Αθήνα	30
Οικονόμου Λάζαρος Αθήνα	20	Μπούσμπουλας Σταύρος Αθήνα	40
Σδούκου Μαρία Αθήνα	20	Οικονόμου Όλγα Αθήνα	20
Τσαρτσάλης Γεωργ. Αθήνα	50	Παπαχρήστου Αρετή Αθήνα	20
Σακελλαρίου Ελένη Αθήνα	20	Βαδάσης Χαρ. Αθήνα	30
Λέτσιος Μιχ. Αθήνα	20	Παπαχρήστου Χρ. Θεσ/νίκη	20
Πολίτης Γεωργ. Αθήνα	20	Ξεφτέρη Πην. Θεσ/νίκη	15
Μπέτζιος Γεωργ. Αθήνα	15	Σδούκος Δημ. Θεσ/νίκη	20
Μαρτσέκης Μιχ. Αθήνα	25	Μάτσικα Νίτσα Θεσ/νίκη	25
Ομοσπονδία Αδ/τών Κόνιτσας	20	Χριστοδουλίδη Ευφρ. Θεσ/νίκη	30
Αδ/τα Πυρσογιαννιτών Αθήνα	20	Βλάχου Βασιλική Θεσ/νίκη	20
Καραμπέτσης Δημ. Αθήνα	15	Ιερ. Ευθυμίου Δημ. Θεσ/νίκη	15
Ξεινός Σπύρος Αθήνα	15	Εξάρχου Γεώργ. Θεσ/νίκη	20
Παπαχρήστου-Πολλάλη Μ. Αθήνα	20	Μπουζούλα Μαρία Γιάννινα	15
Μαντόπουλος Χρ. Αθήνα	20	Τσιαλιαμάνη Αικ. Γιάννινα	20
Τσιλίφης Ευάγγ. Αθήνα	30	Μακάριος Ευαγγ. Γιάννινα	60
Φλώρος Κων. Αθήνα	15	Ζήνδρος Βασ. Γιάννινα	20
Φασούλης Νίκος, Αθήνα	20	Λάμπρου Γεωργ. Γιάννινα	15
Παναγιώτου Γεωργ. Αθήνα	15	Σταυρίδου Κασσιανή Γιάννινα	20
Σπανού Αθανασία Αθήνα	20	Δρακονταειδής Φιλ. Γιάννινα	30
Κίτσιος Δημ. Αθήνα	20	Πούλιος Παν. Γιάννινα	30
Καραγιάννης Σπύρος	15	Κληματάς Παύλος Γιάννινα	15
Φασούλης Δημ. Αθήνα	20	Μπαγκλής Δημ. Γιάννινα	45
Στεργίου Γεώργ. Αθήνα	20	Μάνου Ελένη Γιάννινα	30
Κώστα Άννα Αθήνα	20	Δερδέκης Χρ. Ελεούσα	15
Στεφάνου Δημ. Αθήνα	20	Παπαχρηστίδη Ελένη Γιάννινα	20
Στεφάνου Αναστασία Αθήνα	30	Βλάχος Χριστ. Γιάννινα	20
Χαραλαμπίδου Σοφία Αθήνα	50	Παπαδίας Δημ. Γιάννινα	15
Παπαλάμπρου Αλίκη Αθήνα	20	Λέτσιος Νικ. Γιάννινα	15
Τσούκα Ουρανία Αθήνα	20	Αποστόλου Κων. Γιάννινα	20
Καραγιάννη Χριστίνα Αθήνα	15	Λωλίδης Δημ. Γιάννινα	20
Φαρμάκη Γιούλη Αθήνα	25	Χούψιας Παν. Γιάννινα	20
Κυρτζίδης Μιλτ. Αθήνα	20	Τσιλίφης Αποστ. Αίγιο	20
		Σταυρίδης Παν. Δράμα	20

Κωφός Νικ. Δράμα	20	Ζδράβου Ερμηνεία Κόνιτσα	15
Σγούρας Ιωαν. Δράμα	20	Ζδράβου Γεωργία Κόνιτσα	15
Καραγιώργος Κων. Βέροια	15	Κωστούλας Ιωαν. Κόνιτσα	45
Καρακατσούλη Ελένη Πρέβεζα	30	Βίνος Στάθης Κόνιτσα	20
Νάκος Στέφανος Κιάτο	30	Χούσος Αθαν. Κόνιτσα	30
Παπαδημητρίου Γεωργ. Ζάκυνθος	45	Δερδέκη Άννα Κόνιτσα	20
Τσιναρίδη Πόπη Τρίκαλα	20	Χούσος Κώστας Κόνιτσα	15
Χριστοδουλίδη Όλγα Πειραιάς	30	Μπούνα Χρυσούλα Κόνιτσα	15
Ζδράβου Λουίζα Άργος	15	Αποστόλου Χαρίκλεια Κόνιτσα	15
Τσιτσιμίδης Αν. Καστοριά	20	Λαζογιάννης Ιωανν. Κόνιτσα	20
Παπαλάμπρος Δημ. Λειβαδιά	20	Φασούλη Ναυσικά Κεφαλοχώρι	60
Παπαχρήστου Βαγγέλης Ρίο	50	Μιχαλόπουλος Χαρ. Εξοχή	45
Μακάριος Βασ. Άρτα	20	Πρίτσης Γεωργ. Ηλιόρραχη	20
Δήσιος Παν. Μέγαρα	20	Τζιμινάδης Βασ. Γανναδιό	15
Τζιάλλας Ανδρέας Κόνιτσα	20	Μπόλη Μαγδ. Μολυβδοσκεπάστη	15
Κυρίτσης Σωτ. Κόνιτσα	15	Οικονόμου Ευάγγ. Δίστρατο	20
Σπέλλας Χρήστος Κόνιτσα	15	Σακκάς Ζήσης Ελεύθερο	15
Νάκου Κυριακή Κόνιτσα	50	Σπανού Πελαγία Πηγή	20
Χουρσανίδης Αποστ. Κόνιτσα	45	Κεφάλας Νίκος Πηγή	15
Γκούμας Κων. Κόνιτσα	30	Κεφάλας Χαρ. Πηγή	15
Ζώτος Δημ. Κόνιτσα	20	Τσούκας Κων. Αγ. Βαρβάρα	15
Εξάρχου Χαρ. Κόνιτσα	30	Μπλιθικιώτης Δημ. Λαγκάδα	20
Καραφέρη Ελισάβετ Κόνιτσα	15	Ξεριάς Κώστας Φούρκα	20
Ευαγγέλου Νίτσα Κόνιτσα	15	Γιαννόπουλος Γεωργ. Κλειδωνιά	15
Χούσου Άννα Κόνιτσα	20	Ντάφλος Χρ. Αετόπετρα	15
Κήτας Γεωργ. Κόνιτσα	20	Καλησώρας Γεωργ. Καστανέα	20

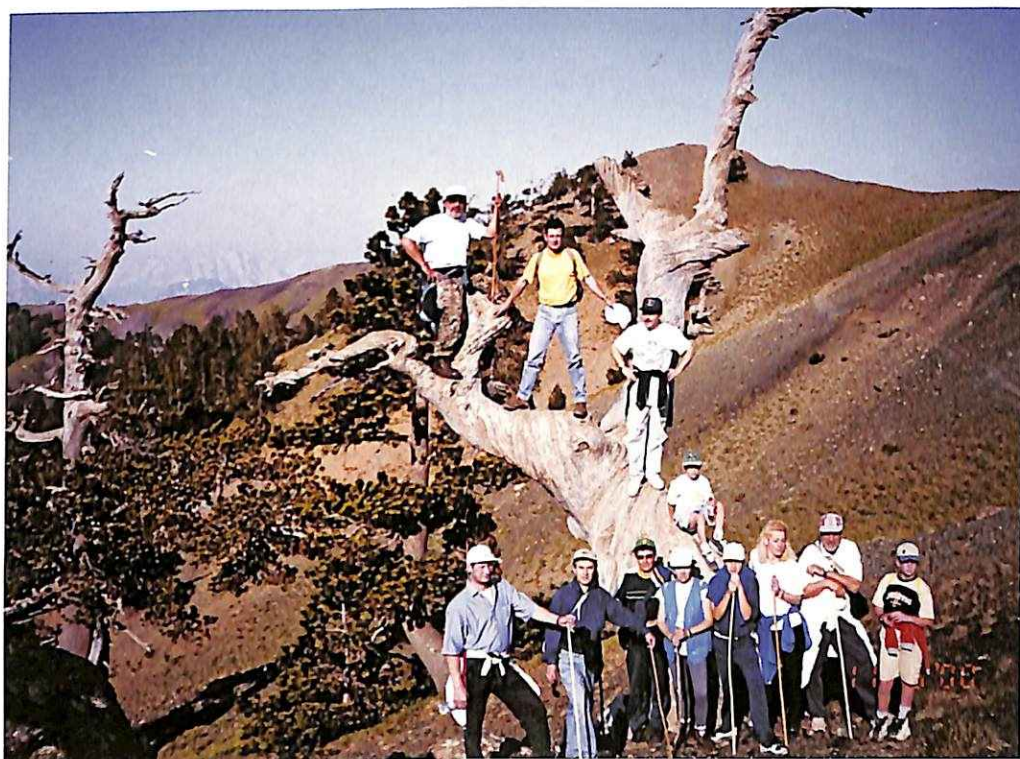
Χαράλ. Ν. Ρεμωέλ#

Κονιτσιώτικα

Δημοτ. τραγούδια τραπεζιού, χορού, νυφιάτικα και γάμου, λιανοτράγουδα, νανουρίσματα, λαζαρικά, μοιρολόγια, του χάρου και του Κάτω Κόσμου, παραμύθια, παραδόσεις, ευτράπελες διηγήσεις, παροιμίες και παροιμιώδεις φράσεις, αινίγματα, ιδιωματικές φράσεις, ευχές, κατάρες, γλωσσοδέτες, γλωσσικό ιδίωμα Μαστοροχωριτών, τοπωνύμια, Γλωσσάριο, κουδαρίτικα.

Σελ. 360, τιμή 20 ευρώ. - Τηλ. 6949067797

"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ 4
454 44 ΓΙΑΝΝΙΝΑ

Ορειβατικός Σύλλογος Κόνιτσας, ανηφορίζοντας προς τον Σμόλικα (11/6/2000).
(Φωτ. Π.Σ.Τ.)

ΥΠΟΔ.1031 ΚΑΥ.25.90.09.0010
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ / RETOUR

Άγνωστος	☐ Inconnu
Διεύθυνση ανεπαρκής	☐ Adresse insuffisante
Απαράδεκτο	☐ Refusé
Απεβίωσε	☐ Décédé
Συνωνυμία	☐ Synonymie
Δ/νση δυσ- ανάγνωστη	☐ Adresse illisible
Αζήτητο	☐ Non réclamé
Έφυγε χωρίς να αφήσει διεύθυνση	☐ Parti sans laisser d' adresse

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Κόνιτσα 441 00
Τηλ. 26550 22-464
22.212

ΠΑΡΑΡΤΗΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
Αρ. Αδείας
2573

